

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Τμήμα Ειδικής Αγωγής

ΜΠΣ: Συμβουλευτική στην Ειδική Αγωγή, την Εκπαίδευση και την Υγεία

Το φαινόμενο της Συντροφικής Βίας και οι Εφαρμογές στη Συμβουλευτική

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία της Μακρυγιάννη Αικατερίνης

Εποπτεύουσα καθηγήτρια: Χ. Αθανασιάδου

Ιούνιος 2012

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Τμήμα Ειδικής Αγωγής

ΜΠΣ: Συμβουλευτική στην Ειδική Αγωγή, την Εκπαίδευση και την Υγεία

Το φαινόμενο της Συντροφικής Βίας και οι Εφαρμογές στη Συμβουλευτική

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία της Μακρυγιάννη Αικατερίνης

Εποπτεύουσα καθηγήτρια: Χ. Αθανασιάδου

Ιούλιος 2012

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της συγκεκριμένης έρευνας ήταν να διερευνηθούν οι στάσεις των φοιτητών απέναντι στην απόδοση ευθύνης για την ενδοοικογενειακή βία και να εξεταστεί το ποσοστό και η συχνότητα χρήσης σωματικής και ψυχολογικής βίας στις ερωτικές τους σχέσεις. Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 190 φοιτητές του Τμήματος της Επιστήμης της Φυσικής Αγωγής και του Αθλητισμού του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (91 άνδρες και 99 γυναίκες) στους οποίους χορηγήθηκε ερωτηματολόγιο το οποίο αξιολογούσε: **α)** την Απόδοση Ευθύνης της Ενδοοικογενειακής Βίας (The Domestic Violence Blame Scale, Petretic- Jackson et al., 1994) και **β)** τη διάπραξη και τη θυματοποίηση της σωματικής και ψυχολογικής βίας (η Αναθεωρημένη Κλίμακα των Τακτικών Σύγκρουσης- The Revised Conflict Tactics Scale, Straus et al., 1996) . Οι αναλύσεις έδειξαν ότι: **α)** το 93.2 % των φοιτητών έχουν διαπράξει τουλάχιστον μία φορά ψυχολογική βία προς το/ τη σύντροφό τους τον τρέχοντα χρόνο και το 46.8% σοβαρή ψυχολογική βία, **β)** το 40% έχει ασκήσει τουλάχιστον μία φορά σωματική βία προς το σύντροφο του με σκοπό να επιλύσει μια διαφωνία και το 22.6% σοβαρή σωματική βία, **γ)** Στατιστικά σημαντικές διαφορές δεν βρέθηκαν ως προς τα ποσοστά χρήσης σωματικής και ψυχολογικής βίας για τα δύο φύλα αλλά βρέθηκε ότι οι άνδρες ασκούν πιο συχνά σοβαρή σωματική βία σε σχέση με τις γυναίκες. Ακόμη βρέθηκε ότι οι φοιτητές που έχουν ασκήσει σοβαρή σωματική βία και σοβαρή ψυχολογική βία στις ερωτικές τους σχέσεις αποδίδουν την ευθύνη στο θύμα και όχι στο θύτη σε περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας. Παρόλο αυτά απαιτείται περισσότερο διερεύνηση και σε φοιτητές άλλων σχολών ΑΕΙ και ΑΤΕΙ της χώρας.

SUMMARY

*The aim of this study was to investigate the attitudes of the students of the University of the Thessaly towards the attributions of blame in cases of Domestic Violence and to examine the percentages and the chronicity of the perpetration of the physical assault and the psychological aggression in their dating relationships. The study population was consisted of 190 students of the Department of Physical Education and Sport Science of the University of Thessaly (91 men and 99 women). The participants completed a questionnaire which was assessing: **a**) the attribution of blame regarding the domestic violence (The Domestic Violence Blame Scale, Petretic- Jackson et al., 1994) and **b**) the perpetration and the victimization of the physical assault and of the psychological aggression (The Revised Conflict Tactics Scale, Straus et al., 1996). The results showed that: **a**) the 93.2% of the students perpetrated psychological aggression and the 46.8% used severe psychological violence just once time to their current partner in the present year, **b**) the 40% of the students perpetrates physical assault to their partner in order to solve a disagreement and the 22.6% perpetrated severe physical assault, **c**) significant statistical differences between men and women did not noticed regarding the percentages of physical assault but it was noticed that men used physical assault more often than the women towards their partners. Additionally, the students who report that they perpetrated physical assault and psychological aggression in their dating relationships usually attribute blame to the victim and not to the perpetrator in cases of domestic violence. However, further investigation is required on students of other departments of Greek Universities and Colleges.*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ	3
ΑΓΓΛΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ	4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	10
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: Το φαινόμενο της κακοποίησης των γυναικών από το σύζυγο/ σύντροφο και οι ερμηνείες του	11
1. Ορισμοί της βίας και οι μορφές κακοποίησης των γυναικών από τους συζύγους/ συντρόφους	11
1.1 Ορισμοί της βίας και οι μορφές άσκησης της	11
1.1.α. Σωματική βία: Ορισμός και μορφές άσκησης	12
1.1.β. Ψυχολογική βία: Ορισμός και μορφές άσκησης	13
1.1.γ. Σεξουαλική κακοποίηση: Ορισμός και μορφές άσκησης	14
1.1.δ. Οικονομική αποστέρηση ή εκμετάλλευση	16
1.2. Ορισμοί για τη βία κατά των γυναικών	17
1.3. Ορισμός της συντροφική βία	19
1.4. Θεωρίες για την απόδοση ευθυνών σχετικά με τη συντροφική βία	20
1.5. Διαστάσεις του φαινομένου της βίας κατά των γυναικών και της συντροφικής βίας	22
2. Θεωρίες για την ερμηνεία του φαινομένου της κακοποίησης των γυναικών από τους συζύγους/συντρόφους	23
2.1. Ψυχιατρικές θεωρίες	23

2.2.	Κοινωνικό- ψυχολογικές προσεγγίσεις	25
2.3	Κοινωνικοπολιτισμικές προσεγγίσεις	26
3.	Χαρακτηριστικά του δράστη και του θύματος της κακοποίησης	29
3.1.	Χαρακτηριστικά του δράστη	29
3.2.	Χαρακτηριστικά του θύματος της κακοποίησης	30
3.3.	Η κυκλική θεωρία της βίας	32
3.4.	Η θεωρία της επίκτητης αδυναμίας	34
4.	Το Νομικό πλαίσιο της Ελλάδας	36
5.	Επισκόπηση Ερευνών	37
5.1.	Παράγοντες Κινδύνου για τη Συντροφική Βία	37
5.2.	Έρευνες αναφορικά με τη Συντροφική Βία σε φοιτητές και νέους	40
5.3.	Διαφορές Φύλου στη Συντροφική Βία και τις Αποδόσεις της Βίας	43
5.4	Έρευνες σχετικά με τη Συντροφική Βία και τον Αθλητισμό	50
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: Μεθοδολογικό Πλαίσιο και Ερευνητική Προσέγγιση του Φαινομένου της Συντροφικής Βίας		
6	Σημασία της Έρευνας και Ερευνητικές Υποθέσεις	53
6.1.	Σημασία της Ερευνητικής Μελέτης, το αντικείμενο της έρευνας και οι στόχοι	53
6.2.	Οι Ερευνητικές Υποθέσεις	54
7.	Μεθοδολογικό Πλαίσιο	55
7.1.	Ερευνητικός Πληθυσμός	55
7.2.	Διαδικασία χορήγησης ερευνητικού εργαλείου	55

7.3.	Περιγραφή Ερευνητικών Εργαλείων	56
7.3.α.	Δημογραφικά Στοιχεία	56
7.3.β.	Η Κλίμακα Απόδοσης Ευθύνης για την Ενδοοικογενειακή Βία	57
7.3.γ.	Η Αναθεωρημένη Κλίμακα των Τακτικών Σύγκρουσης	62
8	Αποτελέσματα	66
8.1.	Περιγραφή Δείγματος	66
8.2.	Σύγκριση μεταξύ ανδρών και γυναικών ως προς την απόδοση ευθύνης για την ενδοοικογενειακή βία	69
8.3.	Σύγκριση Ανδρών και Γυναικών ως προς την Υποκλίμακα της Διαπραγμάτευσης	71
8.4.	Χρήση Ψυχολογικής Βίας ήπιας και σοβαρής και Παράγοντας Φύλο	72
8.5.	Χρήση Σωματικής Βίας ήπιας και σοβαρής και Παράγοντας Φύλο	74
8.6.	Συσχέτιση του κάθε παράγοντα της Απόδοσης Ευθύνης για την Ενδοοικογενειακή Βία και του Ποσοστού και της Συχνότητας Χρήσης Σωματικής Βίας	76
8.7.	Συσχέτιση του κάθε παράγοντα της Απόδοσης Ευθύνης για την Ενδοοικογενειακή Βία και του Ποσοστού και της Συχνότητας Χρήσης Σοβαρής Σωματικής Βίας	77
8.8.	Συσχέτιση του κάθε παράγοντα της Απόδοσης Ευθύνης για την Ενδοοικογενειακή Βία και του Ποσοστού και της Συχνότητας Χρήσης Ψυχολογικής Βίας	78
8.9.	Συσχέτιση του κάθε παράγοντα της Απόδοσης Ευθύνης για την Ενδοοικογενειακή Βία και του Ποσοστού και της Συχνότητας Χρήσης Σοβαρής Ψυχολογικής Βίας	79

8.10.	Συνάφεια της Κλίμακας της Απόδοσης Ευθύνης της Ενδοοικογενειακής Βίας και της Θυματοποίησης της Σωματικής και της Σοβαρής Σωματικής Βίας	80
8.11.	Συσχέτιση του κάθε παράγοντα της Απόδοσης Ευθύνης της Ενδοοικογενειακής Βίας και της Θυματοποίησης της Συνολικής Ψυχολογικής και της Σοβαρής Ψυχολογικής Βίας	81
9.	Συμπέρασμα και Εφαρμογές στη Συμβουλευτική	83
9.1.	Συμπέρασμα- Συζήτηση	83
9.2.	Περιορισμοί Έρευνας	88
9.3.	Μελλοντικές Προτάσεις	89
9.4.	Εφαρμογές στη Συμβουλευτική και Προγράμματα Παρέμβασης	90
9.4.1	Εφαρμογές στη Συμβουλευτική	90
9.4.2	Προγράμματα Παρέμβασης	91
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	94
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	109
	ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ	109
	ΠΑΡΑΓΟΝΤΙΚΕΣ ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ	119

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΕΣ ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ	124
ΠΙΝΑΚΕΣ	138

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Είναι γεγονός ότι η συντροφική βία είναι ένα φαινόμενο που άρχισε να μελετάται τα τελευταία χρόνια καθώς μετά από το ενδιαφέρον των επιστημόνων για την ενδοοικογενειακή βία αντιλήφθηκαν ότι η βία δεν υπάρχει αποκλειστικά στους κόλπους της οικογένειας αλλά και στις στενές ερωτικές σχέσεις των νέων ανθρώπων. Είναι εκπληκτικό το γεγονός ότι παρόλο που σε παγκόσμιο επίπεδο αλλά και στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια έχει συνδεθεί η βία κατά των γυναικών με την οπτική του φύλου ωστόσο σύμφωνα με τη βιβλιογραφία και οι στάσεις των νέων γύρω από αυτό το θέμα είναι στενά συνδεδεμένες με παραδοσιακά πατριαρχικές αντιλήψεις για την ισότητα των δυο φύλων.

Έναυσμα για τη συγκεκριμένη ερευνητική εργασία αποτέλεσε το γεγονός ότι ελάχιστα έχει μελετηθεί το συγκεκριμένο θέμα στον ελλαδικό χώρο και θα ήταν ενδιαφέρον να εξεταστεί τι συμβαίνει στις σχέσεις των Ελλήνων φοιτητών και με ποιους τρόπους επιλέγουν να επιλύουν τις συγκρούσεις τους όταν προκύπτει ένα πρόβλημα στη σχέση τους. Στο πρώτο μέρος της μελέτης παρουσιάζονται οι θεωρητικές προσεγγίσεις αναφορικά με το θέμα της κακοποίησης των γυναικών και πιο συγκεκριμένα της συντροφικής βίας και το βιβλιογραφικό πλαίσιο μέσα στο οποίο προέκυψε το ερευνητικό ενδιαφέρον και οι υποθέσεις της έρευνας. Στο δεύτερο μέρος παρουσιάζεται η μεθοδολογική προσέγγιση και περιγράφονται τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν για τη συλλογή των δεδομένων, γίνεται η ποσοτική ανάλυση των δεδομένων και ερμηνεύονται τα αποτελέσματα. Τέλος καθορίζονται ποιες είναι οι εφαρμογές στη συμβουλευτική.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: Το φαινόμενο της κακοποίησης των γυναικών από το σύζυγο/ σύντροφο και οι ερμηνείες του

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Ορισμοί της βίας και οι μορφές κακοποίησης των γυναικών από τους συζύγους/ συντρόφους.

1.1 Ορισμοί της βίας και μορφές άσκησής της

Προκειμένου κανείς να προσδιορίσει την έννοια της βίας κατά των γυναικών και πιο συγκεκριμένα της συντροφική βίας που επικεντρώνεται η συγκεκριμένη έρευνα θα πρέπει πρώτα να αναλυθεί ο όρος βία. Το φαινόμενο της βίας και της επιθετικότητας έχει μελετηθεί εδώ και εκατοντάδες χρόνια από την επιστημονική κοινότητα. Ο Simmel το 1908 (Arendt, 2000) δημοσίευσε την έρευνα του για τη βία ο οποίος την έβλεπε ως ένα σύγχρονο γεγονός, σαν ένα τύπο κοινωνικών σχέσεων ανάμεσα στα άτομα και στις κοινότητες που εξυπηρετούν συγκεκριμένους σκοπούς μέσα σε μια ομάδα όπως και σε δια-ομαδικά επίπεδα.

Από την εποχή του Simmel στο παρόν, αν θα θέλαμε να δώσουμε έναν ορισμό για τη βία θα αναφερόμασταν σε μια συμπεριφορά που προκαλεί ζημιά σε κάποιον ωστόσο θα πρέπει να προστεθεί και η έννοια της πρόθεσης. Η επιθετικότητα δηλαδή είναι η πρόθεση του ατόμου να προκαλέσει σωματική ή ψυχολογική βλάβη σε κάποιον άλλο άνθρωπο (Γεώργας, 1995).

Πιο πρόσφατοι ορισμοί για τη βία (Καρύδης, 2005. Hagemann- White, 2001) αναφέρουν ότι πρόκειται για την όποια σωματική, λεκτική και ψυχολογική ή συναισθηματική βλάβη, τον εξαναγκασμό και την παραμέληση ανεξάρτητα από το αν η χρήση της βίας είναι συνεχής ή περιστασιακή. Πιο συγκεκριμένα αναφέρεται ότι η βία αποτελεί τρόπο εκδήλωσης των σχέσεων εξουσίας και υπό την έννοια αυτή η

κακοποίηση των γυναικών συνιστά έκφραση της υπεροχής και της εξουσίας του άνδρα στο γυναικείο φύλο.

Η βίας κατηγοριοποιείται στα εξής είδη, όπως η επιστημονική κοινότητα μέσω πλήθους ερευνών και μελετών έχει καταδείξει: στη σωματική βία, στη ψυχολογική βία, στη σεξουαλική βία και στην οικονομική εκμετάλλευση. Στη συνέχεια θα αναλυθούν τα είδη της βίας αν και η συγκεκριμένη έρευνα επικεντρώνεται στη σωματική και στη ψυχολογική βία μεταξύ των συντρόφων.

1.1.α Σωματική βία: Ορισμός και μορφές άσκησης

Ο όρος σωματική βία ταυτίζεται με τον όρο κακοποίηση. Η συγκεκριμένη μορφή βίας προσδιορίζεται από τις διακυμάνσεις ενός χαστουκιού στο πρόσωπο έως και σοβαρή σωματική βλάβη. Η σωματική βία αφορά στις πράξεις που γίνονται με την πρόθεση πρόκλησης σωματικού πόνου ή τραυματισμού σε ένα άλλο πρόσωπο και μπορεί να εξελιχθεί σε συχνούς βίαιους ξυλοδαρμούς και σε ένα φαύλο κύκλο βίας που μπορεί να φτάσει σε ορισμένες περιπτώσεις ακόμα και στο θάνατο του θύματος (Gelles, 1997).

Οι σωματικές κακοποιήσεις εναντίον των γυναικών σύμφωνα με εμπειρίες των γυναικών συνήθως είναι: χαστούκια και γροθιές στο πρόσωπο, κλωτσιές και γροθιές σε όλο το σώμα, απόπειρα στραγγαλισμού, σπρώξιμο και πέταγμα μέσα στο δωμάτιο, στη σκάλα ή πάνω σε αντικείμενα, κάψιμο και χρήση όπλων κάθε είδους. Η κακοποίηση σε συντρόφους μπορεί να συμβεί μόνο μια φορά αλλά μπορεί να συμβαίνει και κατ' εξακολούθηση (Walker, 1993).

1.1.β Η ψυχολογική βία: Ορισμός και μορφές άσκησης

Στη βιβλιογραφία (Follingstad & Dehart, 2000. Gelles, 1997. Walker, 1999) οι όροι συναισθηματική κακοποίηση (emotional abuse) και ψυχολογική βία (psychological abuse) χρησιμοποιούνται εναλλακτικά. Η ψυχολογική βία δεν είναι φανερή μορφή βίας, συνεπώς είναι πολύ πιο δύσκολα προσδιορίσιμη και μετρήσιμη συγκριτικά με τις άλλες μορφές βίας. Η ψυχολογική βία κυμαίνεται από την ταπείνωση του θύματος έως τη σοβαρή ψυχολογική βία και την κοινωνική δυσλειτουργία σε τομείς όπως οι διαπροσωπικές σχέσεις και οι επαγγελματικές υποχρεώσεις. Η ψυχολογική βία εμφανίζεται και ασκείται μεταξύ συντρόφων μέσω ποικίλων διαφορετικών συμπεριφορών όπως η απομόνωση, η συναισθηματική πίεση, ο εξαναγκασμός του θύματος, η εξύβριση και ο καταναγκασμός, η καταστροφή αντικειμένων, ο υπερβολικός έλεγχος, η παθολογική ζήλεια, οι εκφοβισμοί και η αυταρχικότητα, η χρήση τακτικών ταπείνωσης και η απόδοση ευθυνών στο σύντροφο. Οι O' Leary και Jouriles (1994) (στο Follingstad & Dehart, 2000) αναφέρουν ως μορφές της ψυχολογικής κακοποίησης την απόρριψη, την ταπείνωση, την υποβάθμιση, τις απειλές, την τρομοκράτηση, την εκμετάλλευση και την απομόνωση. Ο Loring (1994) (στο Follingstad & Dehart, 2000) από την άλλη θεωρεί την ψυχολογική κακοποίηση ως μια διαδικασία κατά την οποία ένα άτομο συστηματικά καταστρέφει τον εσωτερικό εαυτό του άλλου ατόμου.

Όσον αφορά τη λεκτική βία ο Archer (2000) τη συνδέει άμεσα με την άσκηση ψυχολογικής βίας. Η λεκτική βία εμπεριέχει ένα ευρύ φάσμα συμπεριφορών που κινούνται από φωνές και εξυβρίσεις έως και λεκτικό εξευτελισμό και τη λεκτική τρομοκράτηση του θύματος. Η λεκτική βία έχει σκοπό να πλήξει την αυτοεκτίμηση του θύματος μέσα από τον υποβιβασμό και τον εξευτελισμό. Ενώ οι συνέπειες της

σωματικής βίας είναι άμεσα εμφανείς, οι συνέπειες της λεκτικής βίας και της ψυχολογικής βίας είναι λιγότερο πιθανό να παρατηρηθούν για αυτό και τα θύματα της ψυχολογικής βίας έχουν μεγαλύτερη δυσκολία στο να την αναγνωρίσουν ως κακοποίηση. Η ψυχολογική βία έχει αναγνωριστεί ως σημαντικός παράγοντας για περαιτέρω επεισόδια σωματικής βίας (Schumacher & Leonard, 2005).

1.1.γ. Σεξουαλική κακοποίηση: ορισμός και μορφές άσκησης

Οι βίαιες συμπεριφορές εναντίον των γυναικών δεν περιορίζονται μόνο στην άσκηση σωματικής ή ψυχολογικής βίας αλλά ενδέχεται να έχουν και τη μορφή σεξουαλικής κακοποίησης (Τσιγκρής, 2002). Όταν μια γυναίκα υποχρεώνεται μέσω της άσκησης βίας ή της απειλής αυτής σε ερωτική πράξη τότε κακοποιείται σεξουαλικά. Υπάρχουν δυο εννοιολογικές προσεγγίσεις όσον αφορά τη σεξουαλική βία, η πρώτη αναφέρεται στο ζήτημα της χρήσης βίας κατά τη διάρκεια της συνουσίας, ενώ η δεύτερη έχει ως αφετηρία τη θεμελιώδη αρχή σύμφωνα με την οποία οποιαδήποτε σεξουαλική πράξη παραβιάζει την ελεύθερη βούληση της γυναίκας συνιστά σεξουαλική βία (Τσιγκρής, 2002).

Σεξουαλική βία ασκείται όταν η γυναίκα εξαναγκάζεται να κάνει σεξ παρά τη θέλησή της, επίσης όταν η γυναίκα κοιμάται ή δεν έχει τις αισθήσεις της κατά τη διάρκεια της σεξουαλικής πράξης, όταν ασκείται σωματική βία στη γυναίκα κατά τη διάρκεια της σεξουαλικής πράξης ή όταν η γυναίκα εξαναγκάζεται να κάνει σεξ χωρίς προφυλάξεις (Walker, 1993).

Οι γυναίκες έχουν τέσσερις φορές περισσότερες πιθανότητες να βιαστούν από ένα γνωστό πρόσωπο παρά από έναν άγνωστο, ακόμη τα δύο τρίτα των μη επιθυμητών σεξουαλικών εμπειριών διαπράττονται σε συνθήκες κάποιου τύπου

ετεροφυλικής σχέσης, ενώ το ποσοστό ανέρχεται σε 83% αν συμπεριληφθούν οι γνωστοί, οι πρώην σύζυγοι, οι πρώην φίλοι και οι πρώην εραστές (Γιωτάκος, 2006).

Μια άλλη μορφή σεξουαλικής βίας είναι η εμπορία και εκμετάλλευση γυναικών που σημαίνει τη συλλογή, τη μεταφορά, τη μετακίνηση, την υπόθαλψη γυναικών μέσω απειλής ή χρήση βίας (Μονζίνι, 2007). Η εκμετάλλευση περιλαμβάνει την εκπόρνευση του άλλου, ή άλλες μορφές σεξουαλικής εκμετάλλευσης. Οι περιπτώσεις αυτές συνήθως συνδέονται και με υψηλά ποσοστά κακοποίησης των γυναικών αυτών, οι οποίες ζουν δέσμιες στο ίδιο σπίτι με τον κακοποιητή τους (Μονζίνι, 2007).

Χαρακτηριστικό της σεξουαλικής βίας είναι ότι το θύμα στιγματίζεται περισσότερο από το δράστη. Η γυναίκα- θύμα αντιμετωπίζεται εξευτελιστικά από το σύστημα και είναι αυτή που ανακρίνεται και δικάζεται. Μετά το βιασμό βιώνει ταπείνωση, αναμειγμένη οργή και αηδία, πιστεύει ότι υφίσταται κοινωνική απόρριψη και σε ποσοστό 60% διακατέχεται από ενοχές. Το αποτέλεσμα είναι να καταγγέλλεται στην Ελλάδα μόνο το 6%, δηλαδή οι 270 από τους 4.500 βιασμούς που διαπράττονται κάθε χρόνο ενώ οι υπόλοιποι αποκαλύπτονται από καταγγελίες άλλων (Δημητρίου, 2003).

Στην κουλτούρα μας, η κακοποίηση της γυναίκας στο σπίτι θεωρείται συχνά δικαίωμα του άνδρα και πολλές φορές δε φτάνει στην αστυνομία. Κατά πρόσφατες έρευνες, η μία στις πέντε γυναίκες στην Ευρωπαϊκή Ένωση υφίσταται βία και σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας από έρευνα σε 48 χώρες την περίοδο 1982- 1999, το ποσοστό των γυναικών που έπεσαν θύματα σεξουαλικής βίας από το σύντροφό τους κυμαίνεται από 10- 69%, ενώ οι θάνατοι γυναικών ηλικίας 45- 65 ετών από συζυγική βία υπερβαίνουν τους θανάτους από τον καρκίνο. Ο βιασμός της συζύγου στο κρεβάτι είναι ένα μέρος μη ορατό και σπάνια ομολογούμενο της κακοποίησης της. Το πιο σημαντικό είναι ότι η ανδροκρατική κοινωνία κάτω από το

στερεότυπο του «άγνωστου και άξεστου βιαστή σε ερημικό μέρος» αποκρύπτει ότι ο μεγαλύτερος αριθμός βιασμών γίνεται στο στενό περιβάλλον των γνωστών και συγγενών, μέσα σε σπίτι. (Δημητρίου, 2003).

Είναι γεγονός ότι η πλειοψηφία των θυμάτων βιασμού είναι γυναίκες σύμφωνα με τους Suarez και Gadalla (2011). Οι μύθοι για το βιασμό αποτελούν λανθασμένες πεποιθήσεις και χρησιμοποιούνται κυρίως για να αλλάξουν την απόδοση ευθύνης για το βιασμό από τους θύτες στα θύματα. Οι μύθοι περί βιασμών συσχετίζονται ισχυρά με εχθρικές νοοτροπίες και συμπεριφορές απέναντι στις γυναίκες. Ακόμη έχει βρεθεί ότι υπάρχει ισχυρή συσχέτιση μεταξύ του ανδρικού φύλου και της αποδοχής για τους μύθους σχετικά με τους βιασμούς (Suarez και Gadalla, 2011) και της φεμινιστικής υπόθεσης ότι η ανισότητα μεταξύ των δύο φύλων διαιωνίζει τους μύθους για το βιασμό αφού μια πατριαρχική κοινωνία θα έπρεπε να δικαιολογεί το βιασμό και να κατηγορεί το θύμα.

1.1.δ. Οικονομική αποστέρηση ή εκμετάλλευση

Ως οικονομική κακοποίηση ορίζεται η αφαίρεση χρημάτων ή ο έλεγχος των χρημάτων, ο εξαναγκασμός να « ζητάει χρήματα», η αφαίρεση του δικαιώματος να διαχειρίζεται μια γυναίκα μόνη το μισθό της ή το μέρος που της αναλογεί από τα έσοδα του νοικοκυριού (Haley & Haley, 2000).

Ο Gelles (1997) θεωρεί ότι η οικονομική βία έγκειται στις πράξεις εκείνες που σκοπό έχουν τον έλεγχο των περιουσιακών στοιχείων και των εσόδων του συντρόφου. Η παραπάνω διαδικασία υλοποιείται μέσω του ενός συντρόφου ο οποίος απαιτεί να γνωρίζει κάθε στιγμή για οποιοδήποτε έσοδο ή έξοδο του άλλου συντρόφου και το σύνολο των γενικότερων οικονομικών συναλλαγών να γίνεται μόνο

κατόπιν δικής τους απόφασης. Επίσης ο σύντροφος είναι πιθανό να απαγορεύει τη συμμετοχή του άλλου στην αγορά εργασίας και να του αποσπά τα όποια έσοδα έτσι ώστε να τον καθιστά οικονομικά εξαρτώμενο. Τέτοιου είδους πρακτικές σε συνδυασμό με τη γενικότερη αδυναμία του θύματος είναι πολύ πιθανό να οδηγήσουν σε γενικότερη απομόνωση. Η οικονομική αποστέρηση είναι μια μορφή ελέγχου της οποίας η φύση μπορεί να είτε ψυχολογική είτε σωματική (Αρτινοπούλου & Φαρσεδάκη, 2003).

Η ψυχολογική ή η οικονομική βία δεν καταλήγουν πάντα και σε σωματική, που αποτελεί την πιο φανερή και πιο επικίνδυνη μορφή βίας, τόσο για τη σωματική ακεραιότητα όσο και για την ίδια τη ζωή των γυναικών που πέφτουν θύματά της. Έχει ωστόσο βρεθεί ότι η σωματική κακοποίηση συνοδεύεται σε πολλές περιπτώσεις από ψυχολογική. Η ψυχολογική βία σε πολλές περιπτώσεις δημιουργεί το έδαφος για την εκδήλωση σωματικής ή σεξουαλικής βίας, ενώ στην πλειονότητα των περιπτώσεων συνυπάρχει με την σωματική κακοποίηση, ενώ μέσα στο υπόβαθρο της ψυχολογικής βίας εμπεριέχονται και οι μορφές της λεκτικής και της οικονομικής βίας (Krebs et al., 2011).

1.2 Ορισμοί για τη βία κατά των γυναικών

Από το 1995- 2006 έγινε μια επισκόπηση ερευνών σε γυναίκες ηλικίας 18-65 ετών όπου τα αποτελέσματα δείχνουν ότι η βία κατά των γυναικών έχει φθάσει σε επίπεδο επιδημίας σε πολλές χώρες (Alhabid et al., 2010). Η βία εναντίον των γυναικών πριν είκοσι χρόνια δεν αποτελούσε θέμα μείζονος σημασίας, η κατάσταση άρχισε να αλλάζει από τη δεκαετία του '80 οπότε και τα γυναικεία κινήματα έκαναν την εμφάνισή τους.

Πιο συγκεκριμένα η βία κατά των γυναικών αποτελεί ένα κοινωνικό φαινόμενο με σημαντικές επιπτώσεις για το θύμα, αλλά και ευρύτερες προεκτάσεις, ψυχολογικές, ιατρικές, νομικές, οικονομικές και κοινωνιολογικές. Οι γυναίκες αποτελούν τα κύρια θύματα της δημόσιας και της ιδιωτικής βίας σε παγκόσμια κλίμακα. Κάθε γυναίκα, με βάση και μόνο το φύλο της, μπορεί σε κάποια στιγμή της ζωής της να δεχθεί κακοποίηση. Πιο συγκεκριμένα ως βία εναντίον των γυναικών ορίζεται κάθε απειλή ή βίαιη πράξη βασισμένη στο φύλο, που προκαλεί ή είναι πιθανό να προκαλέσει σωματική, ψυχολογική ή σεξουαλική βλάβη ή πόνο στις γυναίκες, συμπεριλαμβανομένου του εξαναγκασμού ή της αυθαίρετης στέρησης της ελευθερίας, της σεξουαλικής παρενόχλησης, της εμπορίας των γυναικών με σκοπό την πορνεία είτε εμφανίζεται στην ιδιωτική είτε στη δημόσια ζωή (De Porto,2003).

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο ο επίσημος ορισμός της βίας κατά των γυναικών αντιστοιχεί στον ορισμό που προτάθηκε από τη Δανία και υιοθετήθηκε από τα υπόλοιπα κράτη- μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην 4^η Παγκόσμια Διάσκεψη Γυναικών και αναφέρεται στις παραγράφους 113 και 118 της Πλατφόρμας Δράσης του Πεκίνου (σ. 10-11): *«Κάθε σωματική, σεξουαλική ή ψυχολογική βία που ασκείται σε βάρος του θύματος από τον τωρινό ή πρώην σύζυγο ή σύντροφο ή άλλα μέλη της οικογένειας καλείται ενδοοικογενειακή βία».*

Γενικά η ενδοοικογενειακή βία είναι η βία κατά των γυναικών που προκαλείται από τους τωρινούς ή προηγούμενους συζύγους/συντρόφους γεγονός που αποτελεί και το ερευνητικό ενδιαφέρον της συγκεκριμένης μελέτης και θα αναλυθεί εκτενέστερα παρακάτω προσδιορίζοντας την έννοια της συντροφικής βίας. (Domestic Violence Advisory Council στο Αρτινοπούλου& Φαρσεδάκη, 2003).

1.3 Ορισμός της συντροφικής βίας

Η βία στα πλαίσια της οικογένειας είναι ένα θέμα στο οποίο έχει δοθεί ιδιαίτερο ερευνητικό ενδιαφέρον. Και στη χώρα μας το θέμα αυτό έχει απασχολήσει αρκετούς επιστήμονες. Τα νεότερα κοινωνικά δεδομένα όμως, με κυρίαρχο χαρακτηριστικό τη μεγάλη αύξηση του μέσου όρου ηλικίας γάμου ανδρών και γυναικών, έχουν στρέψει το ενδιαφέρον των επιστημόνων, κυρίως στο εξωτερικό, στη διερεύνηση του ίδιου φαινομένου, της εμφάνισης δηλαδή της βίας, και σε μια άλλη ομάδα πληθυσμού αυτή των ατόμων που συνάπτουν συντροφικές σχέσεις. Οι νέοι σήμερα (18-30 ετών) πιο συχνά πλέον στις δυτικές κοινωνίες λόγω σπουδών, προώθησης επαγγελματικής καριέρας ή και για άλλους λόγους δεν προβαίνουν σε σύναψη γάμου σε μικρές ηλικίες αλλά διατηρούν συντροφικές σχέσεις.

Στοιχεία που δημοσιεύονται κατά καιρούς δείχνουν ότι συγκρίνοντας τα δεδομένα που αφορούν την βία μεταξύ συζύγων και συντρόφων η εμφάνιση διαφόρων ειδών βίας είναι αρκετά αυξημένη στις συντροφικές σχέσεις. Για παράδειγμα οι Reisenhofer και Seibold (2007) προτείνουν ότι το 30-54% των γυναικών στις δυτικές κοινωνίες θα βιώσουν μια φορά τουλάχιστον ένα επεισόδιο σωματικής συντροφικής βίας στη ζωή τους καθώς και η αναφερόμενη επικράτηση της σωματικής ή σεξουαλικής βίας ή και των δυο ποικίλλει από 17%- 71% σε χώρες που μελέτησε ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (Garcia-Moreno et al., 2006).

Ένα τέτοιο λοιπόν δεδομένο χρήζει της προσοχής κάθε κοινωνικού επιστήμονα και ιδιαίτερα στον ελληνικό χώρο αφού θέματα βίας μεταξύ συντρόφων ελάχιστα έχουν μελετηθεί. Άλλωστε δεν πρέπει να παραβλέπουμε ότι βίαιη συμπεριφορά σε αυτό το στάδιο της ζωής των συντρόφων μπορεί να εγκαθιδρύσει μοντέλα συμπεριφοράς που θα παραμείνουν σταθερά για ολόκληρη τη ζωή τους.

Η οριοθέτηση του περιεχομένου της κακοποίησης μεταξύ συντρόφων είναι κεφαλαιώδους σημασίας για τη θεωρητική και την εμπειρική προσέγγιση του φαινομένου. Η συντροφική βία (Flynn& Graham, 2010. Krebs et al., 2011) μπορεί να κατανοηθεί ως χρήση ή απειλή σωματικής, σεξουαλικής ή ψυχολογικής βίας ανάμεσα σε περιστασιακούς ή μόνιμους συντρόφους. Σύμφωνα με τους Griffin & Koss (2002) στο ερώτημα «Τι είναι βία συντρόφων;», αναφέρουν ότι η λέξη "σύντροφος" ισχύει για τα ίδια και αντίθετα ζεύγη φύλων, είτε είναι κάποιος παντρεμένος, δεσμευμένος, ή υπάρχουν σχέσεις συγκατοίκησης, και για τις πιο περιστασιακές σχέσεις. Η βία συντρόφων μπορεί να εμφανιστεί είτε ως απομονωμένα περιστατικά είτε ως επαναλαμβανόμενη. Οι πράξεις που περιλαμβάνουν τη βία συντρόφων είναι σωματικές, σεξουαλικές, ψυχολογικές, και η οικονομική εκμετάλλευση που αναφέρθηκαν παραπάνω ως μορφές άσκησης της βίας.

1.4. Θεωρίες για την απόδοση ευθυνών σχετικά με τη συντροφική βία

Εξαιτίας του γεγονότος ότι στη συγκεκριμένη εργασία θα μας απασχολήσουν και οι αντιλήψεις των φοιτητών σχετικά με την απόδοση ευθύνης για την ύπαρξη της βίας κατά των γυναικών θα αναφερθούμε στις θεωρητικές προσεγγίσεις που υπάρχουν. Όταν μιλάμε για απόδοση ευθυνών στην κακοποίηση των γυναικών, δυο θεωρίες είναι σχετικές. Η πρώτη είναι η αμυντική θεωρία απόδοσης (defensive theory attribution) (Slaver, 1970 στο Flynn& Graham, 2010) η οποία αναφέρει ότι το θύμα συνηθίζει να αποδίδει την ευθύνη της βίας στο θύτη όταν υπάρχει ομοιότητα με το θύμα. Πιο συγκεκριμένα αυτό συμβαίνει εξαιτίας ενός αμυντικού μηχανισμού όπου ο παρατηρητής σε ένα περιστατικό βίας θα ευχόταν να τον θεωρούσαν αδύναμο και να τον δικαιολογούσαν αν κάτι τέτοιο συνέβαινε σ' αυτόν. Στην περίπτωση της ενδοοικογενειακής βίας οι γυναίκες θεωρούν τα θύματα ως άτομα που δεν μπορούν

να κάνουν διαφορετικά επειδή ως γυναίκες είναι πιθανό να υπάρξουν σε παρόμοια κατάσταση στο μέλλον. Έτσι η γυναίκα-θύμα θα κατηγορηθεί κυρίως από έναν άνδρα παρατηρητή επειδή θεωρεί ότι έχει περισσότερα κοινά χαρακτηριστικά με έναν άνδρα θύτη.

Μια δεύτερη θεωρία που εξηγεί το να κατηγορείται το θύμα σε περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας ή συντροφικής βίας είναι η θεωρία του κόσμου (just world theory) (Lerner, 1980 στο Sequira et al., 2011). Αυτή η θεωρία προτείνει ότι οι παρατηρητές θα κατηγορήσουν το θύμα επειδή σκέφτονται ότι δεν πρόκειται για ένα αθώο θύμα. Οι άνθρωποι θέλουν να πιστεύουν ότι υπάρχει μια αίτια και ένα αποτέλεσμα. Θεωρείται ότι τα άτομα που θυματοποιούνται δεν προσπαθούν να αποφύγουν την ίδια τους τη θυματοποίηση. Έτσι η θυματοποίηση συμβαίνει μόνο εάν κάποιος δεν κάνει τα αναγκαία βήματα που χρειάζεται για να προστατεύσει τον εαυτό του οπότε αυτή είναι η αιτία και το αποτέλεσμα. Σύμφωνα με αυτή την οπτική σε κάθε θύμα θα πρέπει να του αποδίδεται κάποια ευθύνη για τη θυματοποίηση του. Ενδιαφέρον είναι το γεγονός ότι οι παρατηρητές που αισθάνονται ότι έχουν περισσότερα κοινά με το θύμα θα το κατηγορήσουν. Αυτό συμβαίνει γιατί αισθάνονται ότι παίρνοντας την ευθύνη των πράξεων τους δε θα συνεισφέρει στη δική τους θυματοποίηση. Εξαιτίας αυτού, θα κατηγορούν τα θύματα επειδή τα θύματα αποτυγχάνουν να φροντίσουν τον εαυτό τους.

Υπάρχει τέλος και η πεποίθηση που διατείνεται ότι ο καθένας παίρνει αυτό που του αξίζει. Οι Sequira et al. (2011) βρήκαν ότι όταν δεν παρουσιάζεται μια πρόκληση για την επιθετική συμπεριφορά υπάρχει η τάση να κατηγορούνται τα θύματα της βίας και να απαλλάσσονται οι θύτες. Όταν δεν υπάρχει πρόκληση μπορεί να αυξηθεί η ασάφεια της κατάστασης και να επιτραπούν οι σεξιστικές ιδεολογίες των ανθρώπων και πεποιθήσεις που να δικαιολογούν την επιθετικότητα σε κάθε

περίπτωση. Οι άνθρωποι που έχουν πιο παραδοσιακές πεποιθήσεις νομιμοποιούν την κακοποίηση περισσότερο από άλλους. Επίσης βρέθηκε ότι ο σεξισμός είναι η ιδεολογία που καλύτερα προβλέπει το να κατηγορούνται οι γυναίκες που είναι θύματα της έμφυλης βίας.

1.5. Διαστάσεις του φαινομένου της βίας κατά των γυναικών και της συντροφικής βίας

Οι εκτιμήσεις της συχνότητας της συντροφικής βίας ποικίλλουν από κοινωνία σε κοινωνία λόγω των διαφορετικών πολιτισμικών και κοινωνικών προτύπων και των διαφορετικών ορισμών της συντροφικής βίας που υιοθετούνται κατά περίπτωση. Η συζυγική βία αποτελεί την πιο συνηθισμένη μορφή βίας κατά των γυναικών. Έρευνες των τελευταίων ετών έχουν καταδείξει τα παρακάτω (UNICEF, 2001):

- Στην Πορτογαλία το 52,8% των γυναικών είχε υπάρξει θύμα βίας με δράστη το σύζυγο/σύντροφό του, με κύρια μορφή βίας την ψυχολογική κακοποίηση.
- Στη Γαλλία (2001) 1.350.000 γυναίκες υπήρξαν θύματα ενδο-οικογενειακής βίας.
- Στη Ρωσία 13.000 γυναίκες δολοφονούνται ετησίως, με δράστη το σύζυγο ή σύντροφό τους.
- Στη Νορβηγία 10.000 γυναίκες αναζητούν την παροχή ιατρικής βοήθειας, εξαιτίας τραυματισμών που υπέστησαν από το σύζυγο/σύντροφό τους.
- Στο Ηνωμένο Βασίλειο, το 25% των γυναικών έχουν υποστεί σωματική κακοποίηση από τον τωρινό ή τον πρώην σύζυγο/σύντροφό κάποια στιγμή της ζωής τους.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις που προέκυψαν από εθνικές μελέτες (Tjaden & Thoennes, 2000) μέσα σε χρονικό διάστημα μερικών ετών αυξήθηκε δραματικά ο αριθμός των γυναικών και ανδρών που ετησίως πέφτουν θύματα συντροφικής βίας στις ΗΠΑ. Ειδικότερα, κατά το 1992-1993 περισσότερες από ένα εκατομμύριο γυναίκες και σχεδόν 150.000 άνδρες έπεσαν θύματα συντροφικής βίας, ενώ μερικά χρόνια αργότερα οι γυναίκες ανέρχονταν σε 1.5 εκατομμύριο και οι άνδρες σε 800.000. Από σχετική δημοσκόπηση του 1997 σε εθνικώς αντιπροσωπευτικό δείγμα των ΗΠΑ βρέθηκε 22% των γυναικών και 8% των ανδρών να έχουν δεχτεί σωματική κακοποίηση από σύντροφο (Bureau of Justice Statistics, 1997).

Σε μια επιδημιολογική έρευνα που πραγματοποιήθηκε από το ΚΕΘΙ (2003) βρέθηκε ότι στην Ελλάδα 1 στις 2 γυναίκες έχουν υποστεί κακοποίηση, βέβαια οι αριθμοί που δίνει η έρευνα του ΚΕΘΙ είναι ενδεικτικοί καθώς είναι ένα ζήτημα που συχνά αποσιωπείται για διάφορους λόγους (Αρτινοπούλου & Φαρσεδάκη, 2003).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Θεωρίες για την ερμηνεία του φαινομένου της κακοποίησης των γυναικών από τους συζύγους/ συντρόφους.

Είναι γεγονός ότι έχουν διατυπωθεί αρκετές θεωρίες για να περιγράψουν και να αιτιολογήσουν το φαινόμενο της κακοποίησης των γυναικών από τους συντρόφους τους και καθεμία από αυτές προτείνει διαφορετικές ερμηνείες. Παρακάτω θα αναλυθούν κάποιες από αυτές:

2.1 Οι ψυχιατρικές θεωρίες

Οι ψυχιατρικές θεωρίες θεωρούν ότι αιτία της κακοποίησης των γυναικών αποτελούν τα ψυχοπαθολογικά χαρακτηριστικά των δραστών όπως η αντικοινωνική διαταραχή προσωπικότητας και τα παθολογικά χαρακτηριστικά του θύματος τα οποία

είναι αποτέλεσμα της ελλιπούς ψυχονοητικής ανάπτυξης του ατόμου στην παιδική ηλικία (Hart et al., 1993).

Ακόμη στο πλαίσιο των συγκεκριμένων προσεγγίσεων επιχειρείται να ερμηνευθεί η συντροφική βία μέσω μεταβλητών όπως η φυσική ή διανοητική μειονεξία, η ψυχική ασθένεια και η ψυχοπαθολογία του δράστη, η κατάχρηση ουσιών και το αλκοόλ, η ζήλεια, η καχυποψία και η κτητικότητα του δράστη οι οποίοι λειτουργούν ως αιτιολογικοί παράγοντες της βίας (Dobash & Dobash, 1998). Τα αποτελέσματα των ερευνών είναι αντιφατικά καθώς προκύπτει ότι το 10% των δραστών κατά των συζύγων/ συντρόφων αφορά ψυχολογικές διαταραχές και φαίνεται ότι η συντριπτική πλειοψηφία δεν αντιμετωπίζει προβλήματα ψυχοπαθολογικής φύσης (Gelles, 1997).

Μέσα στο συγκεκριμένο πλαίσιο είναι εμφανείς οι επιρροές από τη ψυχαναλυτική θεωρία σχετικά με την επιθετικότητα. Σύμφωνα με τον Freud οι άνθρωποι γεννιούνται με τα ένστικτα της ζωής ή αλλιώς του έρωτα αλλά και με αυτά του θανάτου, τα οποία συνθέτουν το Εκείνο. Το ένστικτο του θανάτου είναι μία επιθετική ορμή ενάντια στους άλλους. Αν λοιπόν το Εγώ δεν καταφέρει να χαλιναγωγήσει τα ένστικτα αυτά το άτομο γίνεται επιθετικό και βίαιο (Pervin & John, 2001).

Η κριτική που ασκείται στο ψυχιατρικό μοντέλο εστιάζεται σε δυο σημεία (Dobash & Dobash, 1998). Αρχικά το γεγονός ότι οι παράγοντες ατομικοί και ψυχολογικοί θεωρούνται καθοριστικοί για την εκδήλωση της βίας συνεπάγεται αυτόματα την απουσία κοινωνικών παραγόντων. Επίσης η διάκριση σε διαταραγμένους και υγιείς αυτόματα διαβεβαιώνει ότι οι «φυσιολογικοί» δε θα παρεκκλίνουν σε βίαιες συμπεριφορές κάτι που δεν ισχύει.

2.2. Κοινωνικο- ψυχολογικές προσεγγίσεις

Οι συγκεκριμένες προσεγγίσεις εστιάζουν στη μελέτη των κοινωνικών θεσμών και διαδικασιών, των στερεοτύπων που αναπαράγονται και της δυναμικής που αναπτύσσεται μεταξύ των ατόμων και της κοινωνίας.

Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται η θεωρία κοινωνικής μάθησης του Bandura σύμφωνα με την οποία οι άνθρωποι μπορούν να μάθουν μέσω της παρατήρησης των συμπεριφορών των άλλων ατόμων. Πιο συγκεκριμένα ο δράστης έχει μάθει να πράττει βίαια καθώς υπήρξε μάρτυρας βίαιων σκηνών στο οικογενειακό πλαίσιο κατά την παιδική ηλικία είτε έχει υπάρξει θύμα επιθετικής συμπεριφοράς (Gelles, 1997). Όσον αφορά την κλασική μελέτη του Bandura το 1963 (Pervin & John, 2001) αποδείχτηκε ότι τα παιδιά που παρακολούθησαν επιθετικές συμπεριφορές προτύπων τις μιμήθηκαν μετέπειτα. Μέσω αυτής της θεωρίας η ενδοοικογενειακή βία ερμηνεύεται μέσω των οικογενειακών προτύπων που επιδρούν και διαμορφώνουν τη συμπεριφορά των ατόμων σε συνάρτηση με παράγοντες όπως το στρες, το αλκοόλ και η δυσλειτουργία της σχέσης. Η θεωρία αυτή βρίσκει πολλούς υποστηρικτές στις περιπτώσεις οικογενειακής βίας καθώς το νεαρό άτομο της οικογένειας κοινωνικοποιείται μέσω της μίμησης των ρόλων των γονέων του. Αν, λοιπόν, οι γονείς χρησιμοποιούν την άσκηση βίας στις καθημερινές τους διαπροσωπικές σχέσεις τότε οι πιθανότητες να υιοθετήσει και το παιδί ανάλογες συμπεριφορές όταν μεγαλώσει είναι πολλές.

Η θεωρία της κοινωνικής συναλλαγής προτάθηκε από τον Gelles (Mignon et al., 2002) και επικεντρώνεται σε ένα σύστημα επιβραβεύσεων και αρνητικών κυρώσεων στις διαπροσωπικές σχέσεις. Αυτό σημαίνει πως τα άτομα θα εμπλακούν σε συμπεριφορές που είναι πιθανό να τους αποφέρουν επιβράβευση και

θα τις επαναλάβουν, ενώ θα αποφύγουν συμπεριφορές που ενδεχομένως να επιφέρουν τιμωρία. Οι δράστες κακοποίησης έχουν την εξουσία και τη δυνατότητα να εκμεταλλεύονται τα θύματα, ενώ τα τελευταία στερούνται της ικανότητας να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά την κακοποίηση και διαθέτουν ανεπαρκή μέσα για να προσφέρουν εναλλακτικούς τρόπους επιβράβευσης στο δράστη.

Η θεωρία της κοινωνικοποίησης των ρόλων των φύλων (Αρτινοπούλου και Φαρσεδάκη, 2003) αναφέρει ότι οι άνδρες ενθαρρύνονται εξαιτίας του ρόλου του φύλου τους να είναι πιο επιθετικοί καθώς η σεξουαλική επιθετικότητα είναι συνώνυμη με την αρρενωπότητα και όταν καταφεύγουν σε αυτήν είναι για να επιλύσουν τα προβλήματα που προκύπτουν.

2.3 Κοινωνικο- πολιτισμικές προσεγγίσεις

Η κατηγορία αυτή των προσεγγίσεων αποδίδει την άσκηση βίας σε κοινωνιολογικές και πολιτισμικές παραμέτρους, όπως την ανισότητα των δύο φύλων, τις πατριαρχικές δομές της κοινωνίας, τις εκάστοτε κοινωνικές αξίες και τις πολιτισμικές διαφορές. Οι συγκεκριμένες ερμηνευτικές προσεγγίσεις εντάσσονται στις σύγχρονες τάσεις ερμηνείας της κακοποίησης των γυναικών. Στο κοινωνικο-πολιτισμικό μοντέλο ερμηνείας του φαινομένου εντάσσεται η φεμινιστική προσέγγιση, η θεωρία της υποκουλτούρας της βίας και η οικολογική προσέγγιση .

Οι κυρίαρχες θεωρήσεις για τη βία κατά των γυναικών είναι οι φεμινιστικές θεωρίες (Dekeseredy, 2011. Dobash & Dobash, 1998. Taylor&Janiski, 2012.Yick, 2001. Yodanis, 2004. Walker, 1993. Whalen, 1996), όπου η βία θεωρείται το αποτέλεσμα της εξουσίας και του ελέγχου και οι ρίζες της βρίσκονται στην ιστορική και κοινωνική θέση που κατέχει η γυναίκα στην οικογένεια και στην κοινωνία.

Πηγάζει από τη γενική φεμινιστική οπτική ότι τα προβλήματα των γυναικών πηγάζουν από την καταπίεση και την κοινωνικοποίηση του ρόλου του φύλου. Άλλες φεμινιστικές προσεγγίσεις διατείνονται ότι η βία είναι προϊόν των κοινωνικών δομών και αξιών για τους ρόλους των δύο φύλων και των κοινωνικών πολιτικών διευθετήσεων που υπάρχουν, όπως του γάμου και της παραδοσιακής πατριαρχικής οικογένειας. Στην παραδοσιακή πατριαρχική οικογένεια ο άνδρας πολιτισμικά έχει την εξουσία να παίρνει αποφάσεις και να ελέγχει τη ζωή της συζύγου και των παιδιών. Η βία και η απειλή της βίας είναι ένα από τα πιο ισχυρά μέσα που κατέχει ο άνδρας για να διατηρήσει τον έλεγχο της οικογένειάς του.

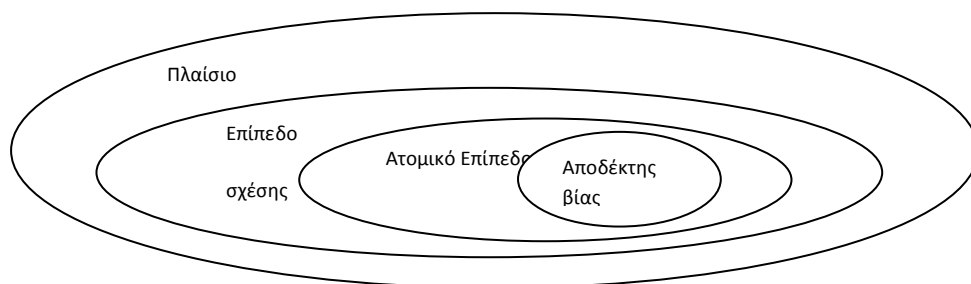
Η βία των γυναικών ερμηνεύεται στο πλαίσιο της ανισότητας των δυο φύλων. Η βία κατά των γυναικών σε κάθε εκδήλωση της έχει ως στόχο την υποταγή της γυναίκας και την εκμηδένιση της ατομικής της υπόστασης. Η φεμινιστική αντίληψη υποστηρίζει ότι οι διαφορές των φύλων είναι κατασκευασμένες κοινωνικά και ότι οι σχέσεις ανάμεσα σε άνδρες και γυναίκες έχουν διαμορφωθεί κοινωνικά και ιστορικά ως σχέσεις εξουσίας και δύναμης με τις γυναίκες να ανήκουν στην υποβαθμισμένη ομάδα. (Δεληγιάννη, Αθανασιάδου & Στογιαννίδου, 2010).

Για αυτό το λόγο η Σύμβαση Συμβουλίου της Ευρώπης (2011) για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας αναγνωρίζει ότι βασικό συστατικό για την πρόληψη της βίας κατά των γυναικών είναι η υλοποίηση της de facto ισότητας μεταξύ των γυναικών και ανδρών. Οι γυναίκες και τα νεαρά κορίτσια είναι εκτεθειμένες σε μεγαλύτερο κίνδυνο βίας που συνδέεται με το φύλο απ' ότι οι άνδρες.

Επίσης η θεωρία της υποκουλτούρας της βίας η οποία αναπτύχθηκε από τους Wolfgang και Ferracuti (1995) εντάσσεται σ' αυτή την κατηγορία θεωριών

διατείνεται ότι η βίαη συμπεριφορά συμβαίνει και θεωρείται αποδεκτή γιατί ανήκει σε ένα περιβάλλον υποκουλτούρας της βίας. Τόσο οι θύτες όσο και τα θύματα αποδέχονται τις βίαιες πράξεις γιατί σε συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες υπάρχουν αξίες που ενθαρρύνουν την βία και αυτό ενισχύεται από το γεγονός ότι τα βίαια επεισόδια φαίνεται να συμβαίνουν σε συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές.

Η βασική υπόθεση της οικολογικής προσέγγισης, είναι η αλληλεπίδραση μεταξύ ατόμου και περιβάλλοντος (φυσικού και κοινωνικού). Στην ουσία, η οικολογική προσέγγιση αποτελεί μια προσπάθεια συνδυασμού τριών επιπέδων θεωρητικής ανάλυσης -ατομικού, κοινωνικο-ψυχολογικού και κοινωνικο-πολιτισμικού- σε ένα θεωρητικό μοντέλο. Η οικολογική προσέγγιση θεωρεί τη συντροφική βία ως πολύπλευρη στο κοινωνικό περιβάλλον (Bronfenbrenner, 1986 στο Chung et al., 2011). Πολλοί παράγοντες τόσο ατομικοί όσο και του πλαισίου πρέπει να ληφθούν υπόψιν. Οι έννοιες-κλειδιά της προσέγγισης αυτής είναι το άγχος, η ποιότητα ζωής, οι κοινωνικοί δείκτες, οι ατομικοί και κοινωνικοί πόροι, η κοινότητα και η γειτονιά. Θα πρέπει να σημειωθεί, πως τα ατομικά χαρακτηριστικά δεν μελετώνται μεμονωμένα, αλλά στο πλαίσιο ενός κοινωνικού περιβάλλοντος, μέσα στο οποίο παρατηρείται η προαναφερόμενη αλληλεπίδραση ατομικών και περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών.

Η οικολογική προσέγγιση για τη συντροφική βία των Dahlberg & Krug (2002)

Συνεπώς γίνεται σαφές ότι καμιά θεωρία από μόνη της δεν μπορεί να ερμηνεύσει το πολυσύνθετο φαινόμενο της βίας κατά των γυναικών. Έτσι αναδύεται η ανάγκη μιας διεπιστημονικής προσέγγισης καθώς πρέπει να αναλυθούν τόσο οι ψυχοπαθολογικοί και ατομικοί παράγοντες που επηρεάζουν το δράστη όσο και οι κοινωνικοπολιτισμικοί παράγοντες που αλληλεπιδρούν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Χαρακτηριστικά του δράστη και του θύματος της κακοποίησης από τους συζύγους/ συντρόφους

3.1 Χαρακτηριστικά του δράστη

Οι δράστες που χρησιμοποιούν βία εναντίον των συντρόφων τους είναι συχνά αγχώδεις και εκδηλώνουν μια αμφιθυμία απέναντι στη συναισθηματική οικειότητα των συντρόφων τους. Η συμπεριφορά εκ μέρους του συζύγου έχει ως στόχο να εξαλείψει την αίσθηση της ανεξαρτησίας της συντρόφου, στην κοινωνική της απομόνωση περιορίζοντας το κοινωνικό υποστηρικτικό δίκτυο και μη επιτρέποντας την πρόσβαση στην αγορά εργασίας (Murphy et al., 1993).

Επίσης κύριο χαρακτηριστικό των δραστών είναι η ζήλεια για τη σύντροφο που συνήθως πυροδοτεί τα βίαια ξεσπάσματά τους. Αρκετοί άνδρες χρησιμοποιούν τη βία ως μέσο αντιστάθμισης προς τις ψυχοπιεστικές καταστάσεις που βιώνουν στο εργασιακό τους περιβάλλον. Μ' αυτόν τον τρόπο νιώθουν σημαντικοί και επανακτούν την αίσθηση της αυτοεκτίμησης καθώς πρόκειται για άτομα με χαμηλή αυτοεκτίμηση (Tift, 1993).

Άλλες έρευνες έχουν αποδείξει την ισχυρή σχέση μεταξύ των στάσεων απέναντι στην ενδοοικογενειακή βία και τη χρήση της ίδιας της βίας είτε σε συντροφικές είτε σε συζυγικές σχέσεις. Η διάπραξη της σωματικής βίας είναι στενά

συνδεδεμένη με την αποδοχή της βίας και των παραδοσιακών ρόλων των δύο φύλων και οι άνδρες παρουσιάζουν τη βία ως κάτι αποδεκτό στο γάμο (Kare et al., 2000. Nabors & Janiski, 2008).

3.2 Χαρακτηριστικά του θύματος της κακοποίησης

Η πληθώρα των ερευνών (Bergen, 2005. Sleutel, 1998. Walker, 1993) αναφέρουν ότι τα χαρακτηριστικά του θύματος της κακοποίησης από συζύγους/ συντρόφους είναι η χαμηλή αυτοεκτίμηση και εμφανίζουν ανικανότητα να διαχειριστούν τη ζωή τους ή να τη βελτιώσουν προς το καλύτερο. Μεταξύ άλλων έχουν ανεπτυγμένο το αίσθημα της ντροπής γι' αυτό και συνηθίζουν να αποκρύπτουν τα σωματικά και ψυχολογικά τους τραύματα και συνηθίζουν να απομονώνονται κοινωνικά. Επίσης έχουν εσωτερικεύσει τον στερεοτυπικό ρόλο της γυναίκας με συνέπεια να αισθάνονται ενοχές και να παρουσιάζουν μια συνεχή αμφιβολία στο πως ανταποκρίνονται στο ρόλο της μητέρας, της εργαζόμενης, της συζύγου και της νοικοκυράς. Φαίνεται ότι η κρίση του συντρόφου επηρεάζει και τη δική τους κρίση για τον εαυτό τους.

Επιπλέον οι συνέπειες της κακοποίησης στις γυναίκες αποτελούν και τα χαρακτηριστικά τους αφού δεν υπάρχουν στοιχεία για το προφίλ των γυναικών πριν τη θυματοποίηση (Αρτινοπούλου και Φαρσεδάκη, 1993). Τα θύματα της κακοποίησης υποφέρουν από κατάθλιψη, μετατραυματικό στρες (PTSD), άγχος, εμφανίζουν προβλήματα στον ύπνο και στη σίτιση, αυτοκτονική συμπεριφορά, αυξημένη κατανάλωση αλκοόλ και άλλων ναρκωτικών ουσιών, αντικοινωνική συμπεριφορά, χαμηλή αυτοεκτίμηση, ανικανότητα επίδειξης εμπιστοσύνης στο αντίθετο φύλο και φόβο των συντροφικών σχέσεων (Campbell & Lewandowski, 1997. Coker et al, 2000. Hathaway et al, 2000. O'Leary, 1999).

Ειδικότερα, οι βραχυπρόθεσμες ψυχολογικές συνέπειες (Bergen, 2005) στη γυναίκα είναι: άγχος, σοκ, θυμός, φόβος, μετατραυματικό στρες, άρνηση του συμβάντος, κατάθλιψη και αυτοκτονικός ιδεασμός, ενοχή, αίσθημα εξευτελισμού, έλλειψη κινήτρων και αδυναμίας εύρεσης εναλλακτικών λύσεων, αίσθημα του «μαθημένου αβοήθητου» (η γυναίκα αδυνατεί να αντιδράσει και δέχεται παθητικά ό,τι της συμβαίνει) και ψυχοσωματικά συμπτώματα (ναυτίες, εμετοί, πονοκέφαλοι, εξάντληση). Οι μακροπρόθεσμες συνέπειες είναι συνήθως: διαταραχές του ύπνου, διαταραχές της πρόσληψης τροφής (ιδίως ανορεξία), διαταραχές σχετιζόμενες με ουσίες, προβλήματα στη δημιουργία σχέσεων, αρνητική αυτοεικόνα και τραυματισμένη αίσθηση εαυτού, σεξουαλικά προβλήματα (σεξουαλική δυσλειτουργία, έλλειψη ενδιαφέροντος για το σεξ, μειωμένη διέγερση κατά τη διάρκειά του), flash - backs, φόβος ότι ο βιασμός θα επαναληφθεί και στο μέλλον, αδυναμία να εμπιστευτεί τους άλλους και μοναξιά.

Επιπλέον κοινό χαρακτηριστικό των κακοποιημένων γυναικών είναι το αίσθημα της «ύπαρξης σαν φυλακή». Οι κακοποιημένες γυναίκες συχνά αναγνωρίζουν συμπεριφορές στους συντρόφους τους όπου έχουν τον ρόλο του δεσμοφύλακα ο οποίος τις ελέγχει, τις απομονώνει από τους άλλους και τις κρατάνε δέσμιες στο σπίτι (Sleutel, 1998).

Τέλος οι συνέπειες της κακοποίησης των γυναικών είναι και οι προφανείς σωματικές συνέπειες. Οι πιο άμεσες συνέπειες στη σωματική υγεία είναι οι τραυματισμοί όπως ο οξύς και χρόνιος πόνος, κοψίματα, καψίματα, μελανώματα, σπασμένα δόντια, σπασμένα κόκαλα, μυϊκοί και σκελετικοί τραυματισμοί, διασεισεις, διαστρέμματα, βλάβες στα μάτια και στα αυτιά (Grisso et al,1991. Mullerman et al, 1996). Παράλληλα με τις άμεσες σωματικές κακώσεις, υπάρχουν και χρόνιες

συνέπειες στο νευρολογικό, στο καρδιαγγειακό, στο γαστρεντερικό, στο μυϊκό, στο ουροποιητικό και στο αναπαραγωγικό σύστημα όπως δυσπεψία, διάρροια ή δυσκοιλιότητα, στομαχικά έλκη, σπαστική κολίτιδα, που φαίνεται να συνδέονται σε μεγάλο βαθμό με το χρόνιο άγχος που δημιουργείται στα θύματα ως αποτέλεσμα της βίας (Cascardi et al, 1992. Coker et al, 2000. McCauley et al, 1998. Plichta & Falik, 2001).

Μακροχρόνια, οι επιπτώσεις από τις σωματικές βλάβες μπορεί να είναι επιληπτικές κρίσεις ή μόνιμη βλάβη στην όραση και την ακοή, έντονοι πονοκέφαλοι, ναυτία και χαμηλή όραση, καθώς επίσης πόνοι στη λεκάνη και προβλήματα με την έμμηνο ρύση. Τα σωματικά «συμπτώματα» περιλαμβάνουν δυσκολίες στον ύπνο (όπως κούραση, αϋπνίες, εφιάλτες), πονοκεφάλους, πόνους στο στήθος, προβλήματα με τη μέση, στομαχικά και γαστρεντερικά προβλήματα, αναπνευστικά προβλήματα (όπως άσθμα, αίσθηση πνιγμού) και γυναικολογικά προβλήματα (Cascardi et al, 1992. Coker et al, 2000. McCauley et al, 1998. Plichta & Falik, 2001).

3.3 Η κυκλική θεωρία της βίας

Όσον αφορά το προφίλ του θύματος της κακοποίησης θα πρέπει να κατανοηθεί η γυναίκα παραμένει σε μια κακοποιητική σχέση είτε είναι συζυγική ή ερωτική σχέση. Αυτό εξηγείται μέσω του κύκλου της βίας και της θεωρίας της επίκτητης αδυναμίας.

Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία(Coleman, 1997. Pagelow,1992. Walker,1993) η βία ακολουθεί έναν κύκλο συμβάντων, ένα συγκεκριμένο σχήμα, σύμφωνα με το οποίο η ένταση ανεβαίνει συνεχώς αυξανόμενη ωστόσο συμβεί ένα οξύ περιστατικό

κακοποίησης, ενώ στη συνέχεια ο δράστης είτε μετανιώνει για τη συμπεριφορά του, είτε παύει απλώς να κακοποιεί τη γυναίκα για ένα χρονικό διάστημα. Ο κύκλος της βίας εμφανίζεται να έχει τρεις διακριτές φάσεις, που ποικίλουν σε χρόνο και ένταση, όχι μόνο ανάμεσα σε διαφορετικά ζευγάρια, αλλά και στο ίδιο ζευγάρι. Αρχικά, κατά την πρώτη φάση του κύκλου της βίας, που καλείται φάση αύξησης της έντασης, παρατηρείται δημιουργία της έντασης και συμβαίνουν κάποια μικρότερης σημασίας επεισόδια κακοποίησης όπως χαστούκια, τσιμπιές και χυδαίο λεξιλόγιο. Οι απόπειρες της γυναίκας να ηρεμήσει το δράστη μπορεί, να κυμαίνονται από την εκδήλωση ευγενικής συμπεριφοράς μέχρι την προσωρινή της αποχώρηση από κοντά του. Στην πραγματικότητα, η γυναίκα επιτρέπει στον εαυτό της να κακοποιηθεί με τρόπους που, κατά την άποψή της, είναι συγκριτικά ηπιότεροι.

Η δεύτερη φάση του κύκλου της βίας καλείται η φάση της έκρηξης. Η έλλειψη ελέγχου και τα σοβαρά επεισόδια κακοποίησης διαχωρίζουν αυτή τη φάση από την προηγούμενη. Η δεύτερη φάση είναι συντομότερη από τη πρώτη και την τρίτη. Συνήθως διαρκεί από δύο έως είκοσι τέσσερις ώρες, αν και έχουν αναφερθεί περιπτώσεις που η γυναίκα βιώνει μια σταθερή περίοδο τρόμου για μία βδομάδα ή και περισσότερο. Η αναμονή της δεύτερης φάσης προκαλεί σοβαρό ψυχολογικό στρες στην κακοποιημένη γυναίκα όπου γίνεται αγχώδης, αισθάνεται κατάθλιψη και έχει αϋπνία ή υπνηλία, κόπωση, πονοκεφάλους, υπέρταση και ταχυπαλμίες. Σε αυτή τη φάση προκαλούνται βάνουσα σωματικά χτυπήματα στη γυναίκα και πολλαπλοί τραυματισμοί.

Η τρίτη φάση χαρακτηρίζεται από την υπερβολική αγάπη, την ευγένεια και τη μεταμελημένη συμπεριφορά του δράστη. Ο δράστης γνωρίζει ότι φέρθηκε άσχημα και προσπαθεί, με κάθε τρόπο, να εξιλεωθεί. Στη διάρκεια αυτής της φάσης

ολοκληρώνεται η μετατροπή της κακοποιημένης γυναίκας σε ψυχολογικό θύμα. Η κυκλική θεωρία της βίας βοηθά στο να εξηγήσουμε το πώς οι κακοποιημένες γυναίκες μετατρέπονται σε θύματα, πως αποκτούν το αίσθημα αδυναμίας και γιατί δεν προσπαθούν να ξεφύγουν, αφού μας προσφέρει μια σφαιρική εικόνα για τη δυναμική της ενδοοικογενειακής βίας στην κοινωνία μας αλλά και για την ψυχολογία που αποκτά μια γυναίκα στο πλαίσιο μιας κακοποιητικής σχέσης.

3.4 Θεωρία της επίκτητης αδυναμίας

Σύμφωνα με έρευνα που διεξήγαγαν οι Dobash & Dobash (1998) σε δείγμα 1044 γυναικών- θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας, η αντίδραση της γυναίκας αμέσως μετά το επεισόδιο, συνήθως ήταν παθητική. Η συναισθηματική της κατάσταση χαρακτηριζόταν από φόβο, ντροπή και θυμό. Η ερμηνεία αυτής της παθητικότητας και της αδράνειας που συναντάται στη συμπεριφορά των κακοποιημένων γυναικών δεν πρέπει να επιχειρείται αποκλειστικά αναζητώντας συγκεκριμένα ψυχοκοινωνικά χαρακτηριστικά της προσωπικότητας των γυναικών, όμως, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και μεταβλητές, όπως η εξάρτηση της γυναίκας από το δράστη, η ελπίδα πως ο δράστης θα αλλάξει, ο φόβος απέναντι στις απειλές του, το αίσθημα ντροπής του θύματος που συνδέεται με την καταγγελία ή τη δημοσιοποίηση της κακοποίησης.

Η Walker (1993) στην προσπάθειά της να εξηγήσει τους λόγους παραμονής μιας γυναίκας στην κακοποιητική σχέση, κατέληξε στη διατύπωση ενός θεωρητικού σχήματος. Το θεωρητικό αυτό σχήμα αναλύει την ανάπτυξη μιας ψυχολογικής διεργασίας και καλείται θεωρία της επίκτητης αδυναμίας. Η θεωρία της επίκτητης αδυναμίας εξηγεί πως μπορεί ένας άνθρωπος όταν βιώνει οδυνηρές καταστάσεις να χάσει την ικανότητα να προστατέψει τον εαυτό του και να υιοθετήσει παθητική συμπεριφορά. Η διεργασία της επίκτητης αδυναμίας καταλήγει σε μια προβληματική

κατάσταση καθώς επιδρά στη σκέψη, στα αισθήματα και στη συμπεριφορά της κακοποιημένης γυναίκας.

Οι κακοποιημένες γυναίκες δεν επιχειρούν να ξεφύγουν από τη βίαιη σχέση, ακόμα και όταν οι γύρω τους κρίνουν ότι είναι δυνατή η διαφυγή. Αυτό δεν συμβαίνει γιατί η χρόνια κακοποίηση τις καθιστά αδύναμες ή ανίκανες, μα επειδή η κακοποιημένη γυναίκα αδυνατεί να προβλέψει την αποτελεσματικότητα των αντιδράσεών της στις διάφορες καταστάσεις που καλείται να αντιμετωπίσει. Είναι πεπεισμένη, μάλιστα, πως τίποτε δεν μπορεί να αλλάξει τις βάνανυες και τρομακτικές συνθήκες της ζωής της και ότι και να συμβεί δεν θα είναι ασφαλής. Έχοντας γενικεύσει την αδυναμία της, η κακοποιημένη γυναίκα πιστεύει πως ότι και αν επιχειρήσει δεν θα έχει κανένα αποτέλεσμα, ενώ, παράλληλα, βυθίζεται στην κατάθλιψη και στο άγχος.

Αξίζει να σημειωθεί, σύμφωνα πάντα με την Walker (1993) πως πολλές από τις κακοποιημένες γυναίκες μοιάζουν να έχουν προδιάθεση στην ανάπτυξη επίκτητης αδυναμίας. Κατά ένα μεγάλο βαθμό, αυτό οφείλεται στο ότι ενστερνίστηκαν από μικρή ηλικία ορισμένες στερεότυπες αντιλήψεις για το ρόλο των δύο φύλων, που τις έκαναν άκαμπτες στον τρόπο με τον οποίο αντιδρούν στις διάφορες καταστάσεις. Καμιά φορά πάλι, οφείλεται στο ότι υπέστησαν κακοποίηση (ψυχολογική, σωματική ή σεξουαλική) στα παιδικά ή τα εφηβικά τους χρόνια, ή, τέλος, αναπτύσσουν επίκτητη αδυναμία μόνο αφού ζήσουν για ένα διάστημα με τον βίαιο σύζυγο/ σύντροφό τους. Όσο νωρίτερα μία γυναίκα αναπτύσσει επίκτητη αδυναμία, τόσο πιθανότερο είναι για εκείνη να μην αναπτύξει αποτελεσματική αντίδραση προκειμένου να βάλει τέλος στην κακοποιητική σχέση.

Μια άλλη προσέγγιση που εστιάζει στο θύμα είναι αυτή του Norwood (1985) που βλέπει τις γυναίκες που έχουν τερματίσει κακές σχέσεις σαν να είναι εθισμένες

σε τέτοιες σχέσεις γιατί αγαπούν πάρα πολύ. Βλέπει τις γυναίκες που υποφέρουν από επίμονη βία να ψάχνουν για επικίνδυνους άνδρες και καταστάσεις. Ωστόσο υπάρχουν λίγα δεδομένα για μια απλοϊκή ιδέα και δεν έχει βρεθεί ότι υπάρχουν γυναίκες που επιλέγουν τον κίνδυνο από το να ζουν μια ευτυχισμένη ζωή. Μερικές γυναίκες έχουν καλές σχέσεις πριν λήξουν μια βίαιη σχέση, αλλά αυτό δε σημαίνει πως ψάχνουν μια κακή σχέση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Το νομικό πλαίσιο της Ελλάδας

Πολλές περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας, μέχρι πρότινος, έβρισκαν στέγη κάτω από τις γενικές διατάξεις του νομικού μας συστήματος. Οι διατάξεις αυτές, είτε είχαν θεσπισθεί για την προστασία του γενικότερου αγαθού της ζωής και της γενετήσιας αξιοπρέπειας (σωματικές βλάβες, ανθρωποκτονίες, απειλές, βιασμοί και ασέλγειες) είτε, εφαρμόζονταν αναλόγως, και όχι ευθέως, στις περιπτώσεις οικογενειακής βίας. Από το έτος 2006 και τη θέσπιση του νόμου 3500/2006 έγινε ένα σημαντικό βήμα για την πρόληψη και την αντιμετώπιση του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας.

Στο πλαίσιο αυτό, ο νόμος εισάγει κρίσιμες καινοτόμες αλλαγές (Παπαληγούρας, 2006. Στεφανίδου, 2010) :

Αρχικά για πρώτη φορά, καθιερώνεται ο πρωτοπόρος θεσμός της δικαστικής διαμεσολάβησης, για εγκλήματα ενδοοικογενειακής βίας πλημμεληματικού χαρακτήρα όχι για βαριά εγκλήματα, δηλαδή για κακούργηματα. Δράστης και θύμα καλούνται ενώπιον του αρμόδιου εισαγγελέα με την βοήθεια των κοινωνικών λειτουργών, ψυχολόγων και άλλων ειδικών, προκειμένου να αποκατασταθεί και να διασφαλιστεί η ηρεμία της οικογένειας. Για πρώτη φορά, αντιμετωπίζεται πλέον ως

έγκλημα ενδοοικογενειακής βίας ο εξαναγκασμός σε ερωτική πράξη χωρίς τη συναίνεση και των δύο συζύγων ή συντρόφων. Όλο το πλέγμα των μέτρων εφαρμόζεται και στις περιπτώσεις σταθερής συμβίωσης μεταξύ ανδρός και γυναίκας εκτός γάμου και η άσκηση ενδοοικογενειακής βίας αποτελεί αυταπόδεικτο λόγο διαζυγίου όπως συμβαίνει σε περιπτώσεις μοιχείας και διγαμίας.

Τέλος προβλέπεται η αυτεπάγγελτη ποινική δίωξη του δράστη και η υποχρεωτική εφαρμογή της αυτόφωρης διαδικασίας, αν δεν ευδοκιμήσει η ποινική διαμεσολάβηση, κατά την οποία ο δράστης καλείται δεσμευτικά να παύσει την κακοποιητική συμπεριφορά και να παρακολουθήσει ειδικό συμβουλευτικό-θεραπευτικό πρόγραμμα. Μέχρι σήμερα η ποινική δίωξη για απλές σωματικής βλάβες ασκούνταν μόνο αφού η γυναίκα- θύμα υπέβαλλε μήνυση εναντίον του συντρόφου-συζύγου στις αρμόδιες εισαγγελικές αρχές. Προβλέπεται επίσης η απομάκρυνση του δράστη από την οικογένεια, πλέον διατηρείται η ανωνυμία του θύματος και της οικογένειας ώστε να μη στιγματιστεί στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον και απαλλάσσεται το θύμα ενδοοικογενειακής βίας από τα δικαστηριακά έξοδα σε περιπτώσεις όπου η οικονομική κατάσταση δεν το επιτρέπει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΕΡΕΥΝΩΝ

5.1. Παράγοντες κινδύνου για τη συντροφική βία

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα σχετικών ερευνών, σε προσωπικό επίπεδο, αυξημένο κίνδυνο να εκδηλώσουν συντροφική βία έχουν οι νέοι, τα άγαμα ζευγάρια που συμβιώνουν. Τα νεότερα ζευγάρια γενικά δεσμεύονται σε σωματική επιθετικότητα περισσότερο από κάθε άλλη ηλικιακή ομάδα και η πραγματοποίηση της σωματικής βίας μειώνεται σταδιακά με την ηλικία (Archer, 2000).

Επίσης πιο υψηλή επικράτηση της συντροφικής βίας αναφέρθηκαν ανάμεσα σε ζευγάρια που ήταν νεότεροι, χαμηλού κοινωνικοοικονομικού επιπέδου και σε υποβαθμισμένες γειτονιές (Caetano et. al., 2003). Οι O' Donnell et al. (2002) βρήκαν ότι οι νεαρές γυναίκες έχουν περισσότερες πιθανότητες σωματικής και σεξουαλικής επίθεσης από ότι οι μεγαλύτερες γυναίκες. Από την άλλη το εργασιακό στάτους, η ηλικία που εγκατέλειψαν το σχολείο και το επίπεδο του κοινωνικοοικονομικού στάτους δεν φάνηκε να έχουν στατιστικά σημαντική επίδραση (Gibson- Davis et al., 2005).

Έρευνες επίσης έχουν δείξει ότι η προσωπική εμπειρία ή η μαρτυρία ενδο-οικογενειακής βίας αυξάνει τις πιθανότητες άσκησης και υποδοχής συντροφικής βίας στην ενήλικη ζωή (Aldarondo & Sugarman, 1996). Άλλες έρευνες έχουν δείξει ότι οι άνδρες είναι βίαιοι όταν βρίσκονται υπό την επήρεια αλκοόλ ή ναρκωτικών ουσιών (Murphy et al., 1993) και ότι η βία μπορεί να προκληθεί από στρεσογόνους παράγοντες όπως ματαίωση λόγω του κοινωνικού αποκλεισμού (ανεργία, ρατσισμό, φτώχεια, ανεκπλήρωτες φιλοδοξίες) (Gelles, 1997).

Έρευνες έχουν επίσης υπογραμμίσει τη σχέση της συντροφικής βίας με ψυχιατρικά προβλήματα όπως την αντικοινωνική προσωπικότητα, την κατάθλιψη και τον αλκοολισμό, καθώς και με ενδοψυχικές και διαπροσωπικές δυσκολίες όπως ο έλεγχος του παρορμητισμού, η ανασφάλεια, η χαμηλή αυτοεκτίμηση, η εκρηκτική προσωπικότητα και η ανεπάρκεια προσόντων (Simoneti, 2000).

Στο επίπεδο της συντροφικής σχέσης, έχει υποστηριχθεί ότι η συντροφική βία είναι μια συμπεριφορά που μαθαίνεται ή ενισχύεται από το/τη σύντροφο. Σύμφωνα με αυτή τη θεωρία της αμοιβαιότητας της βίας, ακόμη και ελάχιστη βία από την πλευρά των γυναικών έχει βρεθεί να αυξάνει την πιθανότητα σοβαρών επιθέσεων από

τους συντρόφους τους (Feld & Straus, 1989). Άλλα χαρακτηριστικά της σχέσης που έχουν βρεθεί να σχετίζονται με τη συντροφική βία είναι η ασυμφωνία, η έλλειψη συζυγικής ικανοποίησης και η συζυγική διαμάχη (Aldarondo & Sugarman, 1996). Οι σχέσεις στις οποίες υπάρχει βία υπάρχουν περισσότερο άγχος, περισσότερες συγκρούσεις και χαρακτηρίζονται από περισσότερη αρνητική αλληλεπίδραση από ότι οι μη κακοποιητικές σχέσεις. Ακόμη οι Bookwala & et al. (2002) θεωρεί ότι η διάπραξη βίας μπορεί να είναι είτε πρόκληση είτε συνέπεια της θυματοποίησης καθώς βρέθηκε ότι ανάμεσα σε γυναίκες και άνδρες φοιτητές η μεταβλητή που συσχετίζεται περισσότερο με τη διάπραξη της σωματικής βίας ήταν η λήψη της βίας από έναν ερωτικό σύντροφο.

Στο επίπεδο της κοινότητας, μελέτες από διάφορες περιοχές δείχνουν ότι οι γυναίκες που ζουν σε συνθήκες φτώχειας δέχονται συντροφική βία σε μεγαλύτερο βαθμό (Straus et al, 1986). Επίσης έχει βρεθεί ότι οι κοινωνίες με τη μικρότερη συχνότητα συντροφικής βίας είναι αυτές που εφαρμόζουν κυρώσεις κατά αυτής καθώς και αυτές που παρέχουν στις κακοποιημένες γυναίκες πρόσβαση σε υποστηρικτικές υπηρεσίες (π.χ. καταφύγια, οικογενειακή στήριξη) (Straus et al, 1986)

Τέλος, σε κοινωνικό επίπεδο έχει βρεθεί ότι η συντροφική βία συμβαίνει πιο συχνά σε κοινωνίες όπου οι άνδρες διατηρούν την οικονομική δύναμη και την εξουσία στη λήψη των αποφάσεων του νοικοκυριού, σε κοινωνίες όπου οι γυναίκες δεν έχουν εύκολη πρόσβαση στο διαζύγιο, και εκεί όπου οι ενήλικες καθημερινά χρησιμοποιούν τη βία για να λύσουν τις διαφορές τους (Baumer, 2003).

5.2 Έρευνες αναφορικά με τη Συντροφική Βία σε φοιτητές και νέους

Αρχικά οι Fans et al. (2008) εξέτασαν την ύπαρξη και της βίας στις συντροφικές σχέσεις και βρέθηκε ότι πάνω από 22% των φοιτητών που υπήρξαν είτε δράστες είτε θύματα επεισοδίων βίας δε γνώριζαν ότι ποιες συμπεριφορές συνιστούν συντροφική βία. Ακόμη 1 στους 5 φοιτητές πανεπιστημίου αναφέρουν κάποια μορφή σωματικής βίας στις παρούσες ή παρελθούσες σχέσεις (Wasserman, 2003). Επιπρόσθετα οι Smith et al. (2005) ανέφεραν έξι μελέτες που έδειξαν ότι το ποσοστό της σωματικής βίας σε συντροφικές σχέσεις φοιτητών υπολογίζεται ανάμεσα 20% έως 30%. Στη συγκεκριμένη έρευνα βρέθηκε ότι 22, 6% των φοιτητών που δεν ανέφερε προηγούμενη σωματική θυματοποίηση είχαν πράγματι ένα σύντροφο που διέπραξε τουλάχιστον μία βίαη πράξη εναντίον τους κατά τη διάρκεια των σπουδών τους. Επίσης βρέθηκε ότι το 29, 4% που ανέφερε ότι ποτέ δεν κακοποίησε ένα σύντροφο είχε εμπλακεί τουλάχιστον σε μία βίαη συμπεριφορά ενάντια στο σύντροφό τους κατά τη διάρκεια του Πανεπιστημίου.

Οι Perry και Fromuth (2005) εξέτασαν τη συντροφική βία εξετάζοντας στοιχεία από ζευγάρια. Οι συμμετέχοντες ήταν 50 ετερόφυλα ζευγάρια με ένα τουλάχιστον μέλος φοιτητή και το 60% των ζευγαριών θεωρήθηκαν βίαια. Σε έρευνα που έγινε σε φοιτητές (Cidycz et al., 2010) βρέθηκε ότι το 21,6% βίωσε λεκτική βία , το 62,5% σοβαρή λεκτική βία, το 5,2% μέτρια σωματική βλάβη και το 1,0% υπέστη σοβαρή σωματική βλάβη.

Οι γυναίκες ήταν πιο πιθανό σε σχέση με τους άνδρες να αναφέρουν ότι προκάλεσαν ψυχολογική βία και να αναφέρουν σωματική βία ενάντια στο σύντροφό τους. Ενώ σε μεγάλο δείγμα φοιτητών όπου τα αποτελέσματα προέκυψαν από τη συλλογή δεδομένων από τέσσερα πανεπιστήμια του Μεξικού και των Ηνωμένων

Πολιτειών της Αμερικής (Straus & Ramirez, 2007) η αναφερόμενη συντροφική βία ήταν υψηλή σε όλα τα δείγματα αλλά διέφερε η στατιστική σημαντικότητα μεταξύ των δειγμάτων των πανεπιστημίων. Και στα τέσσερα δείγματα δεν υπήρξαν διαφορές μεταξύ των δυο φύλων στη συνολική επικράτηση της σωματικής βίας. Σε δείγμα Καναδών φοιτητών το 45,8 % ανέφεραν να έχουν βιώσει σωματική βία στην πιο πρόσφατη ή πρώην σχέση τους. Οι φοιτητές που ανέφεραν σωματική βία ανέφεραν μεγαλύτερη δέσμευση στη σχέση, μακροχρόνια διάρκεια στη σχέση και υψηλά επίπεδα λεκτικής βίας (Pedersen& Thomas, 1992).

Σε ένα εθνικό δείγμα των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής 2602 γυναικών και 2105 ανδρών όσον αφορά την ύπαρξη λεκτικής και σωματικής επιθετικότητας σε ετεροφυλόφιλες σχέσεις βρέθηκε ότι το 81% των ανδρών προκαλούν αλλά και λαμβάνουν λεκτική βία έστω και μία φορά ενώ για τις γυναίκες το ποσοστό κυμαίνεται 87- 88%. Το 37% των ανδρών και 35% των γυναικών προκαλούν κάποια μορφή σωματικής βίας και περίπου 39% και 32% των γυναικών λαμβάνουν κάποια μορφή σωματικής βίας (White & Koss, 1991).

Ο Straus (2004) εξετάζοντας τα ποσοστά της βίας ενάντια σε ερωτικούς συντρόφους σε φοιτητές 31 πανεπιστημίων σε 16 χώρες βρήκε ότι το 29% των φοιτητών είχαν επιτεθεί σωματικά σε ένα σύντροφο τους προηγούμενους 12 μήνες (κυμαινόταν από 17% έως 45%) και 7% είχαν τραυματίσει σωματικά ένα σύντροφο (κυμαινόταν από 2% έως 20%). Το πιο σημαντικό εύρημα είναι το υψηλό ποσοστό διάπραξης επιθέσεων και από άνδρες και από γυναίκες σε όλες τις χώρες.

Οι Straus και Medeiros (2002) σε δείγμα 232 ανδρών και 334 γυναικών, βρήκαν ότι το 33% των ερωτώμενων δήλωσαν επίθεση προς το/ τη σύντροφό τους, τον τελευταίο χρόνο. Από αυτούς το 22% δήλωσε ήπια επίθεση και το υπόλοιπο

11% δήλωσε τουλάχιστον 1 περιστατικό σοβαρής επίθεσης. Για τους άνδρες συσχετίστηκαν οι εξής μεταβλητές: εχθρότητα σε σχέση με το φύλο, ιστορικό σεξουαλικής κακοποίησης, στρεσογόνες συνθήκες, βίαιες στάσεις. Για τις γυναίκες φάνηκαν να είναι οι εξής: ζήλια, ιστορικό παραμέλησης, ιστορικό εγκληματικών πράξεων και στρες στη σχέση .

Οι Straus και Savage (2003), σε δείγμα 6.900 φοιτητών βρήκαν ότι ο μέσος όρος των φοιτητών που είχαν διαπράξει βία ενάντια στο / στη σύντροφο ήταν περίπου το 28%. Κατά μέσο όρο η σοβαρή επίθεση αναφέρθηκε από το 9,6%, ενώ σωματική βλάβη από το 6,7% και σοβαρή σωματική βλάβη από το 2,1%. Ο Ramirez (2002) βεβαίωσε ότι η ψυχολογική κακοποίηση ήταν η πιο συχνή μορφή βίας καθώς αναφέρθηκε από το 60% του συνόλου των φοιτητών. Το ¼ του δείγματος ανέφερε πως είναι θύμα σωματικής βίας, ενώ το 43% του συνόλου του δείγματος ανέφερε πως διέπραξε το ίδιο βία ή επίθεση. Το 1/3 των επιθέσεων ήταν σοβαρής μορφής συμπεριλαμβανομένου και ενός 2% που είχε καταλήξει σε σοβαρή βλάβη. Το 23% του δείγματος ανέφερε πως υπήρξε θύμα σεξουαλικού εξαναγκασμού, συμπεριλαμβανομένου και ενός 12% που είχαν την εμπειρία της απειλής ή σωματικής βίας. Στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση όσον αφορά στην ποσοστιαία επικράτηση μεταξύ των δύο φύλων δεν αναφέρθηκε. Τόσο οι άντρες όσο και οι γυναίκες ανέφεραν περίπου τα ίδια ποσοστά διάπραξης βίας και θυματοποίησης.

Σε μια έρευνα που πραγματοποιήθηκε στη Φιλανδία (Piispa, 2004) η βία κατά των γυναικών είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη κυρίως στις νέες γυναίκες. Σε μία από τις πέντε σχέσεις η γυναίκα θα υποστεί σωματική ή σεξουαλική βία ή απειλές από το πρόσφατο σύντροφό της κάποια στιγμή στη ζωή της. Οι πιο τυπικές μορφές

βίας ήταν το ξύλο και οι κλωτσιές (25%), η ακινητοποίηση της γυναίκας (19%) και τα χαστούκια (11%).

5.3 Διαφορές φύλου στη συντροφική βία και στις αποδόσεις της βίας

Αρχικά θα αναφερθούν έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί όσον αφορά τη συντροφική βία εστιάζοντας στον παράγοντα φύλο μετά από την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας. Από τις πρώτες έρευνες για τη συντροφική βία ήταν του Makepeace (1981) που θεωρεί ότι οι συντροφικές σχέσεις πριν το γάμο είναι σημαντικές γιατί τις βλέπουμε στο πλαίσιο όπου οι δράστες κοινωνικοποιούνται στους μετέπειτα ρόλους που αποκτούν σε ένα γάμο. Η πλειοψηφία των φοιτητών ήξεραν προσωπικά κάποιον που εμπλεκόταν σε συντροφική βία και το 1/5 των φοιτητών είχαν μια τουλάχιστον άμεση προσωπική εμπειρία. Επίσης φάνηκε ότι οι γυναίκες συμμετέχουσες έβλεπαν τον εαυτό τους ως θύμα ενώ οι άνδρες έβλεπαν τον εαυτό τους ως θύτη.

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω η φεμινιστική οπτική θεωρεί τη συντροφική βία ως συνέπεια της πατριαρχίας (Dobash & Dobash, 1998) και εμπλέκει περισσότερο άνδρες-δράστες. Τα ευρήματα των ερευνών των Dobash (1998) δείχνουν ότι η συντροφική βία είναι πρωταρχικά ένα ασύμμετρο πρόβλημα της βίας των ανδρών ενάντια στις γυναίκες και ότι η βία των γυναικών δεν εξισώνεται με αυτή των ανδρών όσον αφορά τη συχνότητα, τη σοβαρότητα και τις συνέπειες. Οι Dobash & Dobash (1998) χρησιμοποιώντας τα δεδομένα από τον Κατάλογο για την Αξιολόγηση της Βίας (Violence Assessment Index) για να συγκρίνουν τις απόψεις των ανδρών και των γυναικών για διαφορετικούς τύπους βίας που συνέβησαν έστω μια φορά στη σχέση τους βρήκαν ότι η πλειοψηφία των ανδρών και των γυναικών ανέφεραν τουλάχιστον μία φορά βία κατά τη διάρκεια της σχέσης. Η μεγαλύτερη διαφωνία μεταξύ ανδρών και γυναικών υπάρχει στις δηλώσεις που αφορούσαν στον

εξαναγκασμό για σεξ, στα χτυπήματα στο στομάχι ενώ ήταν έγκυος, στη χρήση απειλών ή όπλων ή αντικειμένων που μπορούν να πληγώσουν, κλωτσιά στο σώμα. Επίσης υπάρχουν διαφορές στις δηλώσεις που αφορούν στο πνίξιμο, στην απαίτηση για σεξ και στην απειλή να σκοτώσουν γυναίκα. Οι αναφορές των γυναικών και των ανδρών διαφέρει με όρους στην επικράτηση τύπων βίας που χρησιμοποιούνται από άνδρες ενάντια σε γυναίκες συντρόφους, αλλά οι διαφορές ήταν ακόμα μεγαλύτερες όταν αναφέρονταν στη συχνή χρήση (πάνω από 5 φορές) τέτοιων πράξεων. Οι άνδρες πάντα αναφέρουν ότι έχουν διαπράξει λιγότερες ή καθόλου από τις δηλώσεις του εργαλείου ενώ οι γυναίκες σύντροφοι αναφέρουν ότι οι άνδρες έχουν διαπράξει περισσότερες.

Φαίνεται γενικά οι άνδρες είναι πιο πιθανό να διαπράξουν βία ενάντια στους συντρόφους τους, τείνουν να βλάπτουν περισσότερο, είναι πιο πιθανό να επαναλαμβάνουν το αδίκημα και είναι πιο πιθανό να έχουν κακόβουλο κίνητρο (Kimmeli, 2002. White, et. al, 2000).

Οι διαφορές φύλου σε μια συντροφική βία αντανακλούν ότι οι άνδρες τείνουν να είναι σωματικά δυνατότεροι και πιο πιθανό να χρησιμοποιήσουν βία. Ως αποτέλεσμα, οι άνδρες προκαλούν περισσότερους τραυματισμούς και διαπράττουν βία με μεγαλύτερη συχνότητα, ενώ οι γυναίκες είναι πιο πιθανό να χρησιμοποιήσουν τη βία σε περιπτώσεις αυτοάμυνας (Felson, 2002).

Οι Tjaden και Thoennes (2000) βρήκαν ότι οι άνδρες διαπράττουν πιο συχνά βία, απ' ότι οι γυναίκες. Το φύλο σχετίζεται με τη σωματική βία, οι άνδρες προκαλούν τραυματισμούς και οι γυναίκες είναι πιο πιθανό να υποφέρουν από τους τραυματισμούς. Η βία μπορεί να συμβεί πιο συχνά ανάμεσα στις συζύγους ή σε συντρόφους παρά σε άλλες κοινωνικές σχέσεις γιατί η σύγκρουση είναι πάντα

παρούσα και οι σύντροφοι περνούν αρκετό χρόνο μαζί (Felson, et. al, 2003). Άλλωστε όπως υποστηρίζει ο Yodanis (2004) σε ανδρικά κυριαρχούμενα πλαίσια η βία είναι ένα εργαλείο που οι άνδρες μπορούν να χρησιμοποιήσουν για να κρατήσουν τις γυναίκες υπό και να διατηρήσουν την ανδρική κυριαρχία και τον έλεγχο. Η έρευνα δείχνει ότι οι γυναίκες είναι πιθανό τουλάχιστον δυο φορές να σκοτωθούν από το σύντροφο σε σύγκριση με τους άνδρες

Οι Caldwell et al. (2012) βρήκαν ότι οι γυναίκες υποφέρουν δυσανάλογα σε σχέση με τους άνδρες, ειδικά όσον αφορά τους τραυματισμούς, το φόβο και το μετατραυματικό στρες. Το φύλο έχει σημασία γιατί συνδέεται με τη δύναμη. Προτείνουν ότι εξαιτίας πολιτισμικών παραγόντων που αποδίδουν υψηλό κύρος στους άνδρες, εξαιτίας της μεγαλύτερης σωματικής δύναμης και του μέγεθους των ανδρών, οι γυναίκες είναι πιο πιθανό να συναντήσουν παράγοντες που τις αποδυναμώνουν και τις σε θέτουν σε καταστάσεις κινδύνου.

Όσον αφορά το ελληνικό πλαίσιο πρώτη πανελλαδική επιδημιολογική προσπάθεια καταγραφής έγινε από το ΚΕΘΙ (2003) όπου καταγράφεται ότι το 56% των γυναικών του δείγματος δέχτηκαν μερικές φορές ή/ και συχνά καταχρηστική συμπεριφορά από το σύζυγο/ σύντροφο η οποία συνδέεται με την ψυχολογική κακοποίηση. Σοβαρότερες μορφές βίας καταγράφονται για το 3, 6% των γυναικών και το 3, 5% αναφέρει ότι εξαναγκάζονται μερικές φορές ή και συχνά σε σεξουαλικές επαφές.

Σε έρευνα που έγινε σε Ελληνίδες κακοποιημένες γυναίκες (Chatzifotiou & Dobash,2011) βρέθηκε ότι είχαν κακοποιηθεί 1.304 φορές μέσα στα τελευταία 2 χρόνια του γάμου τους. Ο κύριος λόγος για το τελευταίο επεισόδιο βίας του συντρόφου ήταν ένα γεγονός που περιγράφηκε από τις γυναίκες ως συσχετιζόμενο με

τις προσδοκίες του ρόλου του φύλου τους. Ειδικότερα η ελληνική κουλτούρα ενθαρρύνει τις γυναίκες να ακολουθήσουν την ιδέα που είναι κατάλληλη για το φύλο τους: το γάμο και την οικογενειακή ζωή.

Σε έρευνες που αποδεικνύουν ότι οι άνδρες και γυναίκες βιώνουν παρόμοια ποσοστά θυματοποίησης η έρευνα των Tjaden & Thoennes (2000) απαντά το αντίθετο. Οι γυναίκες είναι στατιστικά σημαντικό πιο πιθανό σε σχέση με τους άνδρες να αναφέρουν ότι έχουν θυματοποιηθεί από έναν περιστασιακό ή μόνιμο σύντροφο. Το 20, 4% των γυναικών αναφέρουν ότι έχουν επιτεθεί σωματικά από σύντροφο. Επίσης η διάρκεια της βίας ήταν μεγαλύτερη για γυναίκες σε σχέση με τους άνδρες. Επίσης οι γυναίκες- θύματα βίωσαν στατιστικά σημαντικά περισσότερες απειλές για τη ζωή τους και φόβο για σωματικά τραύματα από ότι τα αρσενικά θύματα που δεν υφίστανται τις ίδιες συνέπειες ποσοτικά και ποιοτικά.

Στην Ιαπωνία (Weingourt et al., 2001) 177 γυναίκες ρωτήθηκαν σχετικά με την ενδοοικογενειακή βία και τη σχέση ανάμεσα στην ενδοοικογενειακή βία και την ψυχική υγεία των θυμάτων. Το 67% των γυναικών έχει βιώσει σωματική, ψυχολογική ή σεξουαλική βία. Ακόμη και στην Ιαπωνία όπου από το 1985 υπογράφηκε σύμβαση για την εξάλειψη όλων των μορφών των διακρίσεων ενάντια των γυναικών και έχοντας και τη 2^η μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο, δεν έχουν αναγνωριστεί οι κίνδυνοι της υγείας από τη βία κατά των γυναικών. Ακόμα και στην Ιαπωνία οι γυναίκες πιστεύουν ότι η βία είναι δικό τους φταίξιμο, ότι υποτίθεται πως πρέπει να είναι καλοί σύζυγοι και να μην κάνουν κάτι για να προκαλούν τη βία των ανδρών, αποτέλεσμα αυτού του τρόπου σκέψης είναι να παίρνουν τη βία προσωπικά.

Στη συνέχεια σχετικά με το που αποδίδουν την ευθύνη οι άνδρες και γυναίκες σχετικά με την κακοποίηση αναφέρονται αρκετές έρευνες στη βιβλιογραφία. Οι

Krinstiansen & Gulietti (1990) βρήκαν ότι οι αντιλήψεις των ανδρών για την κακοποίηση των γυναικών πηγάζει από τις αρνητικές στάσεις τους για τις γυναίκες ενώ οι αντιλήψεις των γυναικών είναι εξαιτίας της ανάγκης τους να κερδίσουν έλεγχο όσον αφορά μια πιθανή τους θυματοποίηση. Σε σχέση με τους άνδρες οι γυναίκες είναι λιγότερο πιθανό να κατηγορήσουν τη γυναίκα- θύμα και πιο πιθανό να αποδώσουν την ευθύνη για την ύπαρξη βίας στον άνδρα- δράστη. Οι Harris και Cook (1994) βρήκαν ότι οι γυναίκες συμπαθούν πιο πολύ το θύμα , ανεξάρτητα από την ομοιότητα με το θύμα.

Σε έρευνα (Locke& Richman, 1999) που έλαβαν μέρος 156 Ευρωπαίοι-Αμερικανοί και 109 Αφροαμερικανοί φοιτητές ψυχολογίας ηλικίας 18-24 ετών οι συμμετέχοντες διάβασαν το σενάριο και απάντησαν επτά ερωτηματολόγια σχετικά με τις στάσεις τους απέναντι στο σενάριο, στην ενδοοικογενειακή βία και στις γυναίκες. Οι αναλύσεις έδειξαν ότι οι γυναίκες σε σχέση με τους άνδρες κατηγόρησαν τον άνδρα περισσότερο για την κακοποίηση , έδειξαν συμπόνοια περισσότερο για τη σύζυγο και θεώρησαν την ύπαρξη βίας ως πιο σοβαρή και οι Αφρο- αμερικανοί συμμετέχοντες έδειξαν συμπόνοια περισσότερο για τις Αφρο- αμερικανίδες θύματα. Αυτά τα δεδομένα δίνουν έμφαση στις διαφορές φύλου στις στάσεις απέναντι στην ενδοοικογενειακή βία. Οι γυναίκες επειδή είναι πιο πιθανό να υπάρξουν στη θέση των θυμάτων και γιατί χρειάζονται την υποστήριξη του δικού τους φύλου είναι πιο πιθανό να δείξουν συμπόνοια για το θύμα. Οι άνδρες επειδή έχουν ανάγκη να υπερασπιστούν το φύλο τους από την κριτική που ασκείται ή αυτούς που δεν κατανοούν τι συνιστά την κακοποίηση, κατηγορούν το δράστη σύζυγο λιγότερο από ότι τις γυναίκες.

Οι Bryant & Spencer (2003) εξέτασαν τις αντιλήψεις ενός δείγματος φοιτητών αναφορικά με την απόδοση της ευθύνης της ενδοοικογενειακής βίας και

βρέθηκε ότι οι άνδρες φοιτητές απέδιδαν την ευθύνη σε περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας στα θύματα κυρίως. Ο ρόλος του φύλου φαίνεται να αποτελεί σημαντική μεταβλητή όσον αφορά την απόδοση ευθύνης στην ενδοοικογενειακή βία. Επίσης φοιτητές με προηγούμενη εμπειρία βίας ήταν πιο πιθανό να αποδώσουν την ευθύνη για τη ενδοοικογενειακή βία σε κοινωνικούς παράγοντες. Το 39% των φοιτητών ανέφεραν ότι χρησιμοποίησαν ψυχολογική βία, σωματική ή σεξουαλική βία τον τελευταίο χρόνο. Οι φοιτητές που χρησιμοποιούσαν ήπια βία και σοβαρή βία ήταν λιγότερο πιθανό να αποδώσουν την ευθύνη σε καταστασιακούς παράγοντες. Οι φοιτητές που χρησιμοποιούσαν λεκτική βία, ήπια, σοβαρή και πολύ σοβαρή βία ήταν πιο πιθανό να αποδώσουν την ευθύνη στο θύμα σε περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας.

Οι Nabors & Janiski (2008) εξέτασαν τις σχέσεις ανάμεσα στις αντιλήψεις των φοιτητών σχετικά με τους ρόλους του φύλου και τη βία βάσει του φύλου και τη διάπραξη της συντροφικής βίας. Η παρούσα έρευνα εξετάζει αντιλήψεις πριν και μετά την αναφορά της διάπραξης ώστε να καθοριστεί εάν οι στάσεις ή αντιλήψεις προηγούνται ή ακολουθούν τη διάπραξη επεισοδίων βίας. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι η διάπραξη σωματικής βίας ήταν στενά συνδεδεμένη με την αποδοχή της ανδρικής βίας και την αποδοχή των παραδοσιακών ρόλων των δυο φύλων.

Ο Brewin (1990) ζήτησε από 70 γυναίκες που βίωσαν τη συζυγική βία μελετήθηκαν για να αξιολογήσουν το βαθμό που τοποθετούν την ευθύνη στον εαυτό τους και στο σύντροφο στη βία. Οι γυναίκες που πρόσφατα ζούσαν με βίαιους συντρόφους ανέφεραν υψηλά ποσοστά αυτο- κατηγορίας, απέδιδαν δηλαδή την ευθύνη στον εαυτό τους και οι γυναίκες που δε ζούσαν πια με ένα τέτοιο σύντροφο

ανέφεραν σημαντική αλλαγή από την παλαιότερη αυτό-κατηγορία, κατηγορούσαν πλέον το σύντροφο.

Γενικότερα υπάρχει μια τάση να κατηγορούνται τα θύματα της ενδοοικογενειακής βίας τόσο σε κοινωνικό όσο και ατομικό επίπεδο. Σε κοινωνικό επίπεδο αυτό το φαινόμενο αντικατοπτρίζεται στο σύστημα δικαιοσύνης, καθώς η Burke (1990) βρήκε ότι άνδρες δικαστές και ανακριτές επέβαλαν πιο ελαφριές ποινές σε άνδρες- δράστες σε περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας. Όσον αφορά σε ατομικό επίπεδο το οποίο μας ενδιαφέρει στη συγκεκριμένη έρευνα πολλές μελέτες έχουν δείξει την τάση των ατόμων να κατηγορούν τα θύματα τη διαπροσωπικής βίας για τη δολοφονία τους (Steward & Maddren, 1997).

Μια άλλη έρευνα των Rhatigan & Stewart (2011) βρήκαν ότι οι άνδρες και οι γυναίκες αποδίδουν λιγότερη ευθύνη σε γυναίκες θύτες σε σχέση με άνδρες θύτες ειδικά εάν τον θύτη τον προκάλεσαν. Οι καταστασιακές μεταβλητές φαίνεται να είναι σημαντικοί παράγοντες πλαισίου όπως η κατανάλωση αλκοόλ από το θύμα ή την αναξιοπιστία. Επίσης υπήρχε η πρόβλεψη ότι οι άνδρες παρατηρητές θα αποδώσουν λιγότερες κατηγορίες και ευθύνη στους άνδρες θύτες, ενώ οι γυναίκες παρατηρήτριες ανέφεραν υψηλά ποσοστά απόδοσης για τους άνδρες θύτες και όχι όταν η γυναίκα ήταν ο θύτης. Η θυματοποίηση σε μια συντροφική σχέση επίσης συσχετίστηκε με αποδόσεις κατηγοριών και ευθύνης, πιο συγκεκριμένα οι συμμετέχοντες που είχαν κακοποιηθεί κατά τη διάρκεια της συντροφικής σχέσης ήταν πιο πιθανό να αποδώσουν κατηγορίες στο θύτη σε σχέση με αυτούς που δεν είχαν κακοποιηθεί ή τραυματιστεί.

Σύμφωνα με τους Worden & Clarson (2005) οι περισσότεροι άνθρωποι πιστεύουν σχετικά με τις αιτίες της βίας στο πλαίσιο των ατομικών προβλημάτων,

των σχέσεων και των οικογενειών και όχι ως ένα πρόβλημα με τις ρίζες τους στην κοινωνία ή τον πολιτισμό. Οι πιο κοινές εξηγήσεις για τη βία ταιριάζουν με τα στερεότυπα για την οικογενειακή βία. Οι ερωτώμενοι ήταν πιο πιθανό να αναφέρουν οικονομικό στρες, αλκοόλ και θυμός ως αιτίες της βίας σύμφωνα με κοινωνικά στερεότυπα των θυτών ως άνδρες που νιώθουν οικονομική πίεση, που έχουν πρόβλημα με το αλκοόλ ή που απλά δεν μπορούν να ελέγξουν το θυμό τους. Οι μεγαλύτεροι σε ηλικία ερωτώμενοι είναι πιο πιθανό να δουν τις γυναίκες ως προκλητικές, να αποδεχθούν τη βία ως κάτι φυσιολογικό και να κατηγορήσουν τους άνδρες για την έλλειψη ελέγχου τους και την κατάχρηση ουσιών για τη συμπεριφορά τους. Τέλος οι ερωτώμενοι που είναι μορφωμένοι είναι πιο πιθανό να προτείνουν ή να αποδεχθούν τις κοινωνικά μαθημένες θεωρίες και να απορρίψουν θέματα ότι η βία είναι κάτι φυσιολογικό και ότι μια γυναίκα μπορεί να διαφύγει από μια κακοποιητική σχέση.

5.4 Έρευνες σχετικά με συντροφική βία και τον αθλητισμό

Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι μεταξύ των πληθυσμών των φοιτητών που μελετώνται από τους ερευνητές για να εξεταστούν τα ποσοστά της συντροφικής βίας αρκετές από αυτές γίνονται σε φοιτητές που ασχολούνται κυρίως με τον αθλητισμό δεδομένου του γεγονότος ότι υπάρχουν στοιχεία που συνδέουν τη βία με τον αθλητισμό και ότι η συγκεκριμένη ερευνητική εργασία μελετά δείγμα των φοιτητών των ΤΕΦΑΑ Θεσσαλίας κρίνεται σκόπιμο να αναφερθούμε σε κάποιες από αυτές.

Οι Forbes et al. (2006) θεωρούν ότι τα επιθετικά ανδρικά σπορ έχουν δεχθεί κριτική ως προμαχώνες του σεξισμού. Οι συγγραφείς μελέτησαν αυτοαναφορές για τη συντροφική βία και τον σεξουαλικό εξαναγκασμό σε 147 φοιτητές. Οι άνδρες που συμμετείχαν σε επιθετικά σπορ στο λύκειο συγκρινόμενοι με άλλους άνδρες φάνηκε ότι εμπλέκονται σε περισσότερη ψυχολογική βία, σωματική βία και σε σεξουαλικό εξαναγκασμό απέναντι σε ερωτικούς συντρόφους, έχουν περισσότερες σεξιστικές νοοτροπίες και εχθρότητα απέναντι στις γυναίκες από ότι η ομάδα ελέγχου. Οι άνδρες που συμμετείχαν σε επιθετικά σπορ στο λύκειο συγκρινόμενοι με άνδρες της ομάδας ελέγχου ανέφεραν ότι ασκούσαν περισσότερο ψυχολογική και σωματική κακοποίηση στους συντρόφους τους.

Ο Anderson (2008) μελετά τις πολιτιστικές και δομικές πιέσεις που βοηθούν στην αναπαραγωγή των σεξιστικών και αντιφεμινιστικών νοοτροπιών ανάμεσα στους άνδρες σε ομαδικά αθλήματα. Η συγκεκριμένη έρευνα έδειξε ότι τα ανδρικά ομαδικά αθλήματα επιδρούν στην ορθόδοξη μορφή της αρρενωπότητας που υποτιμά τη θηλυκότητα και προάγει το σεξισμό και το μισογυνισμό. Τα αγόρια και οι άνδρες υιοθετούν τις αρνητικές απόψεις σχετικά με τις γυναίκες έτσι ώστε να αποτελέσουν μέρος της ομάδας και να εγκαθιδρύσουν τον αρρενωπό τους κόσμο ανάμεσα στους συνομηλίκους.

Σε μια έρευνα των Benedict (1997) σχετικά με τη συντροφική βία σε δείγμα ανδρών φοιτητών βρέθηκε ότι τα σπορ, κυρίως τα ομαδικά αθλήματα συχνά αντανακλούν την ανδρική ηγεμονία, υποβαθμίζουν και απορρίπτουν τις γυναίκες και ενθαρρύνεται η σωματική και σεξουαλική επιθετικότητα ανάμεσα στις γυναίκες.

Οι Tolman, et al. (2003) έχουν δείξει ότι η εχθρότητα απέναντι στις γυναίκες, ο θαυμασμός της βίας και άλλων νοοτροπιών που συνδέονται με επιθετικότητα

ενάντια των γυναικών αποκτώνται πολύ πριν οι άνθρωποι φτάσουν στην ηλικία του πανεπιστημίου. Επίσης οι άνδρες στο πανεπιστήμιο που συμμετέχουν σε επιθετικά αθλήματα σε σχέση με τους άνδρες που δε συμμετέχουν σημείωσαν υψηλές βαθμολογίες στο σεξισμό, δέχονται περισσότερο τη βία ως μέσο για να λύνεις προβλήματα και πιο δεκτικοί στους μύθους για το βιασμό, πιο εχθρικοί απέναντι στις γυναίκες και είχαν αρνητικές απόψεις απέναντι στην ομοφυλοφιλία.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΣΥΝΤΡΟΦΙΚΗΣ ΒΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: Σημασία της έρευνας και ερευνητικές υποθέσεις

6.1 Σημασία Ερευνητικής μελέτης, το αντικείμενο της έρευνας και οι στόχοι

Η σημασία της παρούσας ερευνητικής μελέτης συνίσταται στο να διερευνηθούν οι στάσεις και οι αντιλήψεις των Ελλήνων φοιτητών σχετικά με την συντροφική βία ένα θέμα που είναι πάντα επίκαιρο, καθώς και να εντοπιστούν πιθανές σχέσεις ανάμεσα στις αντιλήψεις των φοιτητών όσον αφορά την απόδοση της ευθύνης σε περιστατικά κακοποίησης των γυναικών από συζύγους/ συντρόφους με τη χρήση της βίας στις ερωτικές σχέσεις των φοιτητών. Επιλέχθηκε να διερευνηθούν οι στάσεις του συγκεκριμένου δείγματος φοιτητών καθώς τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει έρευνες στο εξωτερικό που προσπαθούν να μελετήσουν αν υπάρχει πιθανή σύνδεση ανάμεσα στον αθλητισμό και στη βία κατά των γυναικών, καθώς φαίνεται ότι η πιθανότητα να εμπλακούν σε βίαιες καταστάσεις οι αθλητές και πιο συγκεκριμένα κατά των γυναικών είναι πιο υψηλή σε σχέση με τους υπόλοιπους άνδρες (Flood& Dyson, 2007).

Ο σκοπός της παρούσας ερευνητικής εργασίας είναι η διερεύνηση των στάσεων των φοιτητών απέναντι στην ενδοοικογενειακή βία ή συντροφική βία. Πιο συγκεκριμένα οι στόχοι της ερευνητικής εργασίας είναι:

- Να καταγραφεί η συχνότητα της χρήσης βίας στις ερωτικές σχέσεις σε ένα δείγμα φοιτητών.
- Να καταγραφεί το ποσοστό σωματικής και ψυχολογικής θυματοποίησης σε ένα δείγμα φοιτητών.

- Να εξεταστεί η σχέση της απόδοσης της ευθύνης σε περιστατικά κακοποίησης των γυναικών με δημογραφικά χαρακτηριστικά, όπως το φύλο, το έτος σπουδών, το μορφωτικό επίπεδο των γονέων και το είδος της σχέσης των φοιτητών.
- Να διερευνηθεί αν υπάρχει σχέση ανάμεσα στις στάσεις απέναντι στην απόδοση ευθύνης σε καταστάσεις κακοποίησης των γυναικών από συζύγους/ συντρόφους με τη χρήση της βίας στις ερωτικές σχέσεις των φοιτητών.

6.2 Οι ερευνητικές υποθέσεις

Σύμφωνα με την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας αναμένεται:

- Να υπάρξουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ των δύο φύλων και πιο συγκεκριμένα οι άνδρες να χρησιμοποιούν πιο συχνά βία σε σύγκριση με τις γυναίκες.
- Να υπάρξουν στατιστικά σημαντικές διαφορές όσον αφορά την απόδοση ευθυνών σε περιπτώσεις κακοποίησης των γυναικών ανάμεσα στα δυο φύλα. Πιο συγκεκριμένα οι άνδρες φοιτητές αναμένεται να αποδίδουν την ευθύνη για την κακοποίηση στο θύμα.
- Να υπάρξει συσχέτιση μεταξύ των στάσεων απέναντι στην απόδοση ευθύνης για την κακοποίηση των γυναικών και στη χρήση της βίας στις ερωτικές/ συντροφικές σχέσεις των φοιτητών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: Μεθοδολογικό Πλαίσιο

7.1 Ερευνητικός Πληθυσμός

Το δείγμα αποτέλεσαν 190 φοιτητές οι οποίοι σπουδάζουν στα ΤΕΦΑΑ Θεσσαλίας. Τα δεδομένα συλλέχθηκαν από άνδρες (N=91) και από γυναίκες (N=99). Πιο συγκεκριμένα τα ερωτηματολόγια δόθηκαν σε άτομα που ήταν στο πρώτο έτος σπουδών, σε άτομα που βρίσκονταν στο δεύτερο έτος σπουδών, σε τριτοετείς φοιτητές και φοιτήτριες και σε φοιτητές του τετάρτου έτους. Στο σύνολο του δείγματος οι ηλικίες κυμαίνονται από 18- 24 ετών.

7.2 Διαδικασία χορήγησης ερευνητικού εργαλείου

Το ερευνητικό εργαλείο χορηγήθηκε στους φοιτητές των ΤΕΦΑΑ στο χώρο του Πανεπιστημίου κατά τη διάρκεια των μαθημάτων τους και η όλη διαδικασία διήρκησε από 09/05/2011 έως 12/05/2011. Αν και δεν είχε δοθεί επίσημη άδεια οι υπεύθυνοι των μαθημάτων ήταν ενημερωμένοι και είχαν συναινέσει για τη διεξαγωγή της έρευνας στους φοιτητές τους μετά τη λήξη του μαθήματος. Η συμμετοχή ήταν εθελοντική και εξασφαλίστηκε το δικαίωμα της ανωνυμίας.

Τέλος αξίζει να αναφερθεί ότι οι συμμετέχοντες ενημερώθηκαν ότι η συμπλήρωση των ερωτηματολογίων αφορούσε διπλωματική εργασία στα πλαίσια του ΜΠΣ: Συμβουλευτική στην Ειδική Αγωγή, στην Εκπαίδευση και στην Υγεία αλλά δεν τους αναφέρθηκε ότι το συγκεκριμένο εργαλείο μετρά τη συντροφική βία καθώς είναι ένα αρνητικά φορτισμένο θέμα κάτι ίσως που θα προκαλούσε αμυντική στάση εκ των συμμετεχόντων και κοινωνικά αποδεκτές απαντήσεις. Αντίθετα τους

αναφέρθηκε ότι μας ενδιέφεραν οι απόψεις τους γύρω από τις συμπεριφορές στις σχέσεις και πως δεν υπάρχουν σωστές και λανθασμένες απαντήσεις.

7.3 Περιγραφή των Ερευνητικών Εργαλείων

Το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε στην έρευνα αποτελείται από τρεις ενότητες που συνολικά περιλαμβάνουν 87 ερωτήσεις. Το πρώτο μέρος αναφέρεται σε δημογραφικά χαρακτηριστικά, το δεύτερο μέρος αφορά τη διερεύνηση των απόψεων σχετικά με την κακοποίηση των γυναικών με τη Κλίμακα της Απόδοσης Ευθύνης της Ενδοοικογενειακής Βίας (Domestic Violence Blame Scale) και το τρίτο μέρος αναφέρεται στη μέτρηση της συντροφικής βίας με την Αναθεωρημένη Κλίμακα των Τακτικών Σύγκρουσης (Revised Conflict Tactics Scale). Ακολουθεί λεπτομερής περιγραφή για κάθε ενότητα του ερωτηματολογίου.

7.3.α Δημογραφικά στοιχεία

Αρχικά στο πρώτο μέρος λαμβάνονται πληροφορίες για τα δημογραφικά χαρακτηριστικά του ερευνητικού πληθυσμού όπως είναι η ηλικία, το έτος σπουδών, η κατάσταση της σχέσης και η διάρκεια της και το μορφωτικό επίπεδο των γονέων. Επίσης συλλέγονται δεδομένα που αφορούν το αν έχουν σκεφτεί ότι έχουν υπάρξει θύματα ή θύτες βίας και αν έχουν ενημερωθεί σχετικά με την κακοποίηση των γυναικών σε κάποια ημερίδα ή σεμινάριο. Η ενότητα αυτή περιλαμβάνει συνολικά 12 ερωτήσεις που είναι κλειστές και κωδικοποιημένες.

7.3.β Η Κλίμακα Απόδοσης Ευθύνης για την Ενδοοικογενειακή Βία

Στη συγκεκριμένη έρευνα ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να συμπληρώσουν ανώνυμα την κλίμακα μέτρησης για την απόδοση ευθύνης για την ενδοοικογενειακή βία (Domestic Violence Blame Scale ή συντομευμένα DVBS) η οποία δημιουργήθηκε από τους Petretic- Jackson et al. (1994). Η μετάφραση της κλίμακας έγινε σε δυο στάδια. Αρχικά έγινε μια μετάφραση από τα αγγλικά στα ελληνικά από την ερευνήτρια και στη συνέχεια έγιναν οι κατάλληλες διορθώσεις υπό την καθοδήγηση της υπεύθυνης καθηγήτριας. Η ίδια διαδικασία ακολουθήθηκε και για τη μετάφραση της Αναθεωρημένης Κλίμακας των Τακτικών Σύγκρουσης.

Η κλίμακα για την απόδοση ευθύνης της ενδοοικογενειακής βίας σχεδιάστηκε για να αξιολογήσει την απόδοση ευθύνης για την ενδοοικογενειακή βία ή την κακοποίηση συζύγων/ συντρόφων σε μια προσπάθεια να μετρηθεί εάν τα επίπεδα απόδοσης ευθύνης αποδίδονται στο κακοποιημένο θύμα, στο θύτη, σε μεταβλητές της κατάστασης ή σε κοινωνικές στάσεις που υποστηρίζουν την κακοποίηση των γυναικών. Η κλίμακα για την Απόδοση Ευθύνης για την Ενδοοικογενειακή Βία (DVBS) είναι ένα εργαλείο 23 δηλώσεων που βαθμολογούνται σε μια κλίμακα τύπου likert από το 6 έως το 1 όπου το 1 αντιπροσωπεύει ισχυρή διαφωνία ενώ το 6 αντιπροσωπεύει ισχυρή συμφωνία.

Η συγκεκριμένη κλίμακα σύμφωνα με την παραγοντική ανάλυση των Petretic- Jackson et al. (1994) προκύπτουν τέσσερις παράγοντες απόδοσης ευθύνης. Η τελική δομή παραγόντων της κλίμακα η οποία βασίστηκε στις απαντήσεις τυποποιημένων και έγκυρων δειγμάτων, αποτελείται από 4 παράγοντες: Την απόδοση

ευθύνης στις καταστάσεις, την απόδοση ευθύνης στο θύτη, την απόδοση ευθύνης στην κοινωνία και στο θύμα.

Ο πρώτος παράγοντας που αφορά την απόδοση ευθύνης στις καταστάσεις ορίζεται από πέντε δηλώσεις που αποδίδουν ευθύνη για την κακοποίηση των γυναικών στις καταστάσεις ή στο πλαίσιο. Τα άτομα που σημειώνουν υψηλές βαθμολογίες σ' αυτόν τον παράγοντα θεωρούν ότι οι διάφορες οικογενειακές συνθήκες και η χρήση αλκοόλ ή ουσιών από το θύτη συνεισφέρουν στη συζυγική βία. Οι δηλώσεις που απαρτίζουν το συγκεκριμένο παράγοντα είναι:

- Η ενδοοικογενειακή βία είναι πιο πιθανό να συμβαίνει σε μη σταθερό οικογενειακό περιβάλλον.
- Η ενδοοικογενειακή βία είναι πιο πιθανό να συμβεί σε οικογένειες με φτωχές διαπροσωπικές σχέσεις.
- Η χρήση αλκοόλ και ναρκωτικών από τον άνδρα σύζυγο προκαλεί την ενδοοικογενειακή βία.
- Η ενδοοικογενειακή βία είναι πιο πιθανό να συμβεί σε κακής φήμης περιοχές.
- Η ενδοοικογενειακή βία είναι πιο πιθανό να συμβεί σε οικογένειες που έχουν απομονωθεί κοινωνικά από την κοινότητα.

Ο δεύτερος παράγοντας ορίζεται από πέντε δηλώσεις που αποδίδουν την ευθύνη στο θύτη. Τα άτομα που έχουν υψηλές βαθμολογίες σε αυτό τον παράγοντα θεωρούν ότι οι άνδρες που κακοποιούν είναι ψυχικά ασθενείς ή ψυχικά διαταραγμένοι, ανίκανοι να ελέγξουν τη βίαιη συμπεριφορά τους, έχουν μάθει τη βίαιη συμπεριφορά

από βίαιους πατέρες και θα πρέπει να συλλαμβάνονται που κακοποιούν τις γυναίκες τους. Οι δηλώσεις που ανήκουν σε αυτόν τον παράγοντα είναι οι εξής:

- Ένας σύζυγος που επιτίθεται σωματικά στη γυναίκα του θα πρέπει να συλλαμβάνεται για την πράξη του.
- Ένας άνδρας που επιτίθεται σωματικά στη γυναίκα του είναι ψυχικά άρρωστος ή ψυχολογικά διαταραγμένος.
- Η ενδοοικογενειακή βία μπορεί να αποδοθεί κυρίως στις ιδιορρυθμίες της προσωπικότητας του άνδρα συζύγου.
- Οι σύζυγοι που επιτίθενται σωματικά στις γυναίκες τους δεν μπορούν να ελέγξουν τη συμπεριφορά τους
- Οι σύζυγοι που επιτίθενται στις γυναίκες τους είχαν κυριαρχικούς, επιθετικούς πατεράδες που επίσης χρησιμοποιούσαν βία.

Έξι δηλώσεις που συνδέονται με τον τρίτο παράγοντα αποδίδουν ευθύνες σε κοινωνικές αξίες. Άτομα που έχουν σημειώσει υψηλές βαθμολογίες θεωρούν ότι το ποσοστό σεξ και βίας στα μέσα μαζικής ενημέρωσης ευθύνεται για την κακοποίηση των γυναικών και πιστεύουν ότι οι γυναίκες θεωρούνται ιδιοκτησία και ότι η κακοποίηση γυναικών είναι αποδεκτή αρσενική συμπεριφορά. Πιο συγκεκριμένα οι δηλώσεις που απαρτίζουν το συγκεκριμένο παράγοντα είναι οι εξής:

- Το ποσοστό του σεξ και της βίας που εμφανίζεται στα Μ.Μ.Ε. σήμερα επηρεάζει έντονα ένα σύζυγο να επιτεθεί σωματικά στη γυναίκα του.
- Η ενδοοικογενειακή βία είναι αποτέλεσμα του γεγονότος ότι οι γυναίκες θεωρούνται από την κοινωνία ως ιδιοκτησία των συζύγων τους.

- Η ενδοοικογενειακή βία είναι προϊόν μιας ανδροκρατούμενης κοινωνίας.
- Η ενδοοικογενειακή βία συμβαίνει επειδή η κοινωνία την αποδέχεται μέσα στο γάμο.
- Όσο το άγχος σ' ένα γάμο αυξάνει τόσο αυξάνεται και η πιθανότητα εμφάνισης της ενδοοικογενειακής βίας.
- Οι σύζυγοι χτυπούν τις γυναίκες τους γιατί στην κοινωνία μας αυτού του είδους τη συμπεριφορά θεωρείται αποδεκτή για την ανδρική ταυτότητα.

Επτά δηλώσεις έχουν συνδεθεί με τον τέταρτο παράγοντα. Τα άτομα που έχουν σημειώσει υψηλές βαθμολογίες σ' αυτόν τον παράγοντα πιστεύουν ότι οι γυναίκες σύζυγοι ενθαρρύνουν ή προκαλούν την ενδοοικογενειακή βία, αξίζουν τις σωματικές επιθέσεις και υπερβάλλουν στις επιδράσεις της ενδοοικογενειακής βίας. Επίσης πιστεύουν η εμφάνιση του γυναικείου κινήματος έχει συνεισφέρει στην αύξηση της κακοποίησης των γυναικών. Πιο συγκεκριμένα οι δηλώσεις που συνδέονται με την απόδοση ευθύνης στο θύμα είναι:

- Η γυναίκα είναι αυτή που προκαλεί το σύζυγό της να της επιτεθεί σωματικά.
- Οι γυναίκες ενθαρρύνουν την ενδοοικογενειακή βία ασκώντας κακή κριτική, προκαλώντας το θυμό του συζύγου τους και πάει λέγοντας.
- Οι γυναίκες βιώνουν τη σωματική επίθεση των συζύγων τους γιατί το αξίζουν.
- Η ενδοοικογενειακή βία μπορεί να αποφευχθεί εάν η γυναίκα προσπαθεί με κάθε τρόπο να ευχαριστεί τον άντρα της.

- Η εμφάνιση του γυναικείου κινήματος και του φεμινισμού έχουν αυξήσει την εμφάνιση της ενδοοικογενειακής βίας.
- Οι γυναίκες σύζυγοι υπερβάλλουν σχετικά με τις σωματικές και ψυχολογικές επιπτώσεις της ενδοοικογενειακής βίας.
- Στην κοινωνία μας είναι προνόμιο του συζύγου να χτυπάει τη γυναίκα του στο σπίτι του.

Σύμφωνα με τους Petretic- Jackson et al. (1994) η αξιοπιστία της συγκεκριμένης κλίμακας κυμαίνεται από .60 - .74. Επίσης βρίσκει εφαρμογή ως κλινικό εργαλείο καθώς μπορεί να αξιολογήσει τις αλλαγές στις αντιλήψεις που συμβαίνουν κατά τη διάρκεια ή και μετά τη θεραπευτική διαδικασία κυρίως όσον αφορά την αυτοενοχοποίηση των θυμάτων όπου αξιολογείται εάν έχει ελαχιστοποιηθεί μετά την παρέμβαση.

Η αξιοπιστία στη συγκεκριμένη έρευνα βρέθηκε ότι ισούται με 0.72. Έγινε και παραγοντική ανάλυση στην παρούσα έρευνα και προέκυψαν τρεις παράγοντες που εξηγούν το 40.23% της συνολικής διακύμανσης των αποτελεσμάτων. Μόνο οι δηλώσεις που αποδίδουν την ευθύνη στο θύμα προέκυψαν οι ίδιες με την παραγοντική ανάλυση των Petretic- Jackson et al (1994). Αυτό μπορεί να οφείλεται σε πολιτισμικές ιδιαιτερότητες και στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ελληνικού δείγματος ή σε θέματα που έχουν να κάνουν με την ελληνική μετάφραση. Εξαιτίας του γεγονότος ότι θέλουμε να μελετηθούν οι απόψεις των φοιτητών σχετικά με την απόδοση ευθύνης και στους τέσσερις παράγοντες η στατιστική επεξεργασία έγινε σύμφωνα με την παραγοντική ανάλυση των Petretic-Jackson et al. (1994). Η παραγοντική ανάλυση διατίθεται στο παράρτημα.

7.3.γ Η Αναθεωρημένη Κλίμακα των Τακτικών Σύγκρουσης.

Η Κλίμακα της Διαμάχης και των Τακτικών Σύγκρουσης (Conflict Tactics Scale ή συντομευμένα CTS2) των Straus et al. (1996) είναι το πιο διαδεδομένο εργαλείο για την αναγνώριση της συντροφικής βίας. Η κλίμακα έχει υποκλίμακες που μετρούν τη θυματοποίηση και τη διάπραξη τριών τακτικών που συχνά χρησιμοποιούν στις συγκρούσεις μεταξύ τους οι σύντροφοι: τη σωματική βία, τη ψυχολογική βία και τη διαπραγμάτευση. Έπειτα προστέθηκαν οι κλίμακες για τους τραυματισμούς και τη σεξουαλική βία. Η κλίμακα δίνει πληροφορίες για την εκδήλωση βίας τόσο σε ποσοστό όσο και σε συχνότητα, καθώς και για τη σοβαρότητά της ανάλογα με το εάν είναι ήπια ή σοβαρή. Η συγκεκριμένη κλίμακα διερευνά τα εξής: τη Διαπραγμάτευση (Negotiation),) τη Σωματική Επίθεση (Physical assault), τη Σωματική Βλάβη/Τραυματισμό (Physical Injury), τη Ψυχολογική Βία/Επίθεση (Psychological aggression) και το Σεξουαλικό Εξαναγκασμό (Sexual coercion).

Στην παρούσα μελέτη εξετάζεται μόνο η Σωματική Επίθεση και η Ψυχολογική Βία. Τα στοιχεία της Κλίμακας αξιολογούν πόσες φορές ο ερωτώμενος διέπραξε οποιαδήποτε από τις παραπάνω μορφές βίας προς το/τη σύντροφο (διάπραξη/ χρήση) και πόσες φορές ο/η σύντροφος επέβαλε οποιαδήποτε από τις παραπάνω μορφές βίας στον ερωτώμενο (θυματοποίηση). Επομένως, για κάθε μορφή βίας, αξιολογείται τόσο η επιβολή από το/τη σύντροφο-θύτη, όσο και η επιβολή προς το/τη σύντροφο-θύμα. Οι απαντήσεις δίνονται στην ακόλουθη κλίμακα:

- (1) Μία φορά τον τελευταίο χρόνο,
- (2) Δύο φορές τον τελευταίο χρόνο,
- (3) 3-5 φορές τον τελευταίο χρόνο,

- (4) 6-10 φορές τον τελευταίο χρόνο,
- (5) 11-20 φορές τον τελευταίο χρόνο,
- (6) Περισσότερες από 20 φορές τον τελευταίο χρόνο,
- (7) Καμία φορά τον τελευταίο χρόνο, αλλά συνέβη πιο πριν,
- (0) Αυτό δεν έχει συμβεί ποτέ.

Οι βαθμολογίες δίνουν τη δυνατότητα για αξιολόγηση τόσο της επικράτησης (σε ποσοστά) της κάθε μίας από τις μορφές βίας, όσο και της χρονιότητας (συχνότητα εμφάνισης). Η επικράτηση αφορά το ποσοστό του δείγματος που αναφέρει μία ή περισσότερες περιπτώσεις οποιαδήποτε μορφής βίας, ενώ η συχνότητα αφορά μόνο όσους ενεπλάκησαν τουλάχιστον μία φορά σε βίαιη συμπεριφορά (δηλ., αφορά στον αριθμό των φορών που διεπράχθη -από το θύτη ή προς το θύμα- η βίαιη συμπεριφορά). Τέλος, η Κλίμακα δίνει ξεχωριστές βαθμολογίες για την «ήπια» και τη «σοβαρή» βία. Ως «Σοβαρή» βία θεωρούνται οι συμπεριφορές, οι οποίες εμπεριέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο βλάβης. Όταν δίνονται ποσοστά και συχνότητες και για τους δύο τύπους, δηλαδή για το συνδυασμό τους) ονομάζεται «συνολική» βία.

Επίσης χαρακτηριστικά παραδείγματα μιας ήπιας και μιας σοβαρής δήλωσης των τριών υποκλιμάκων είναι:

Ήπια Σωματική επίθεση: « Χαστούκισα το/ τη σύντροφό μου» ή « Πέταξα κάτι στο/ στη σύντροφό μου που θα μπορούσε να τον / την τραυματίσει».

Σοβαρή Σωματική επίθεση: « Κλώτσησα το/ τη σύντροφό μου» ή « Αποπειράθηκα να πνίξω το/ τη σύντροφό μου».

Ηπια Ψυχολογική βία: «Φώναξα στο/ στη σύντροφό μου» ή «Βγήκα έξω από το δωμάτιο κατά τη διάρκεια μιας διαφωνίας».

Σοβαρή Ψυχολογική βία: « Αποκάλεσα το/ τη σύντροφο χοντρό/ή ή άσχημο/η» ή «Απειλήσα ότι θα χτυπήσω ή θα πετάξω κάτι στο/η σύντροφο μου».

Διαπραγμάτευση Γνωστική: «Πρότεινα να συμβιβαστώ σε μια διαφωνία» ή «Εξήγησα τη δική μου άποψη στο/στη σύντροφο μου σε μια διαφωνία».

Διαπραγμάτευση με Συναίσθημα: «Είπα ότι ενδιαφερόμουν για το σύντροφο μου ακόμα και αν διαφωνούσαμε» ή «Είπα ότι ήμουν σίγουρος ότι θα μπορούσαμε να λύσουμε ένα πρόβλημα».

Η συγκεκριμένη κλίμακα επίσης χρησιμοποιείται για κλινική αξιολόγηση. Η αξιοπιστία της συγκεκριμένης κλίμακας κυμαίνεται από .34 έως .94 με ένα μέσο όρο .77. Η σχέση της συγκεκριμένης κλίμακας με κοινωνικά επιθυμητές απαντήσεις βρέθηκε -.17. Αυτή η χαμηλή συσχέτιση δείχνει ότι οι βαθμολογίες αντανακλούν πραγματικές διαφορές στη βία παρά διαφορές στην προθυμία τους να αποκαλύψουν κοινωνικά ανεπιθύμητες συμπεριφορές. Η αξιοπιστία που βρέθηκε στη συγκεκριμένη έρευνα είναι 0.94 (Alpha=.094). Η τιμή της αξιοπιστίας α του Cronbach της υποκλίμακας της ψυχολογικής βίας ισούται με 0.87 και της υποκλίμακας της σωματικής βίας με 0.96. Πραγματοποιήθηκε και σε αυτή τη κλίμακα παραγοντική ανάλυση για τη διάπραξη και τη θυματοποίηση των πράξεων που δηλώνονται και προέκυψαν τρεις παράγοντες οι οποίοι αναφέρονται στη σωματική βία, στη διαπραγμάτευση και στη ψυχολογική βία. Επειδή μας ενδιαφέρουν και υποκλίμακες όσον αφορά τη σοβαρότητα των πράξεων θα χρησιμοποιήσουμε το εργαλείο

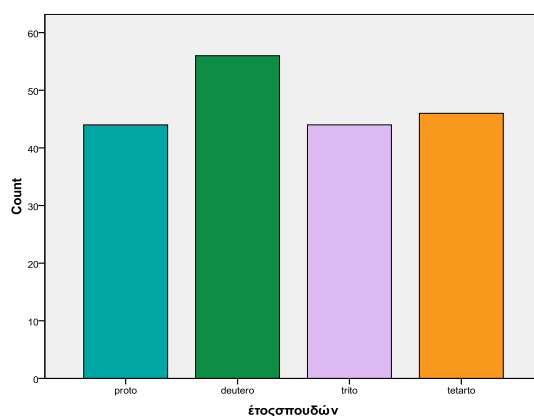
σύμφωνα με τις οδηγίες των Straus et al. (1996). Η παραγοντική ανάλυση διατίθεται στο παράρτημα.

Τέλος τα άτομα που παραλείπουν μια δήλωση δε σημαίνει ότι είναι πιο επιθετικά από άτομα που δεν παραλείπουν καμία δήλωση. Όταν μια δήλωση λείπει, δεν έχει συμπληρωθεί, κάποιος δεν ξέρει εάν ο ερωτώμενος την αγνόησε επειδή δεν του ταίριαζε ή επειδή δεν ήθελε να παραδεχθεί τη συμπεριφορά του για αυτό και στη συγκεκριμένη έρευνα θεωρήθηκαν μη έγκυρα και δεν περιλήφθηκαν στο δείγμα (McCarroll et al., 2000).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

8.1 Περιγραφή δείγματος

Το δείγμα αποτέλεσαν 190 φοιτητές των ΤΕΦΑΑ του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας εκ των οποίων οι 91 (47,9%) ήταν άνδρες και οι 99 (52,1%) ήταν γυναίκες. Η ηλικία τους κυμαίνεται από 18- 24 έτη. Όσον αφορά το έτος σπουδών οι 44 (23,2%) φοιτούν στο πρώτο έτος, 56 άτομα (29,5%) φοιτούν στο 2^ο έτος, 44 άτομα (23,2%) στο τρίτο έτος και 46 άτομα στο 4^ο έτος (Γράφημα 1).

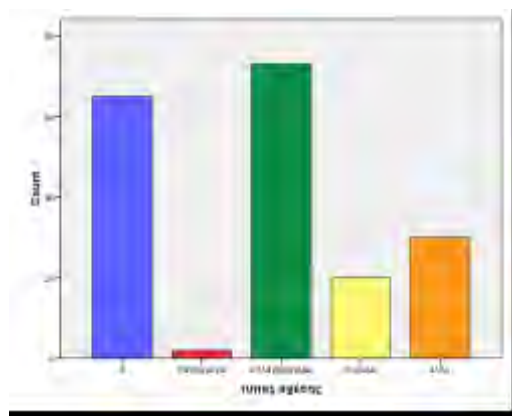

Γράφημα 1: Κατανομή ερευνητικού πληθυσμού ανα έτος σπουδών

Ακόμα το 65,8 % (N=125) ανέφερε ότι έχει κάποια σχέση ενώ το 34,5% (N=65) απάντησε ότι δεν έχει κάποια σχέση το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Είχε διευκρινιστεί στο ερωτηματολόγιο ότι όσοι δεν ήταν σε κάποια σχέση θα απαντούσαν τις επόμενες ερωτήσεις σύμφωνα με μια παρελθούσα σχέση τους. Όσον αφορά το είδος της σχέσης που έχουν το 38,4 % (N=73) ανέφερε ότι έχει μια σχέση που απλώς βγαίνουνε, το 10, 5% (N=20) ανέφερε ότι συζεί με το σύντροφό του, το 1,1% (N=2) είναι παντρεμένοι και το 15,8 % (N=30) απάντησαν ότι έχουν κάποιο άλλο είδος

σχέσης πέρα από τα προτεινόμενα (Γράφημα 2). Ενώ μέσος όρος της διάρκειας της σχέσης τους ήταν 12, 69 μήνες.

Γράφημα 2: Κατανομή του ερευνητικού πληθυσμού ανάλογα με το είδος της σχέσης

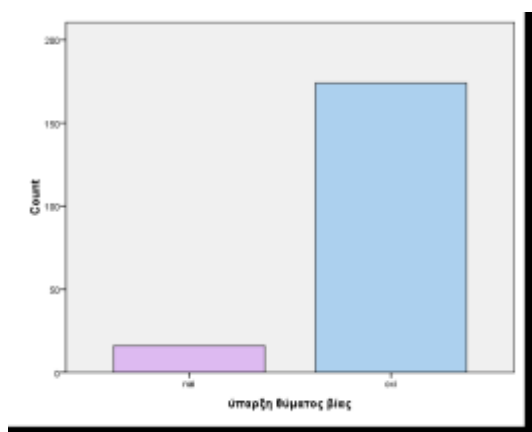
Σχετικά με το μορφωτικό επίπεδο των γονέων των φοιτητών βρέθηκε ότι το 31,6% (N= 60) απάντησε ότι ο πατέρας τους τελείωσε το λύκειο, του 20% (N=38) Επαγγελματικό Λύκειο, το 23, 2 % (N=44) ανέφερε ότι ο πατέρας του είναι απόφοιτος ΑΕΙ/ΤΕΙ, το 9,5% (N=18) ανέφερε ότι τελείωσε το γυμνάσιο , το 5,3% (N=10) το δημοτικό, το 5,3% (N=10) κάποιο ΙΕΚ, 4 άτομα απάντησαν ότι ο πατέρας του έχει ένα μεταπτυχιακό τίτλο, 2 άτομα ότι είναι κάτοχος διδακτορικού ενώ το 2,6% δήλωσε ότι ο πατέρας του έχει τελειώσει κάτι άλλο.

Σχετικά με το μορφωτικό επίπεδο της μητέρας το 43, 7% (N=83) δήλωσε ότι η μητέρα τους έχει τελειώσει το λύκειο, το 25,8% (N=49) απάντησε ότι είναι απόφοιτη ΑΕΙ/ ΤΕΙ, το 9,5% (N=18) Επαγγελματικό Λύκειο, το 7,4% (N=14) ότι τελείωσε το γυμνάσιο και ένα ακόμη 7, 4% (N=14) ανέφερε ότι η μητέρα τους είναι απόφοιτη του δημοτικού. Ακόμη 5 άτομα ανέφεραν ότι έχει τελειώσει κάποιο ΙΕΚ, 4 άτομα ότι είναι κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου, μόλις 1 άτομο ότι είναι κάτοχος

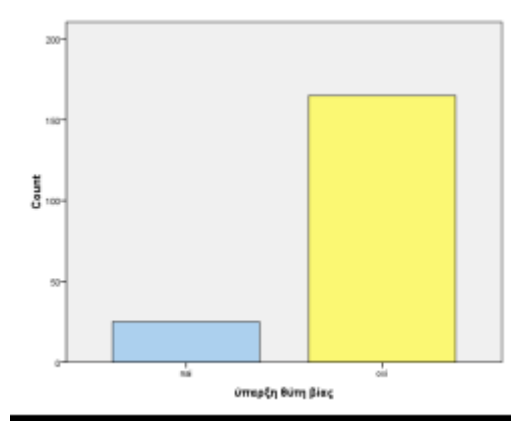
διδασκαλικού και 2 άτομα απάντησαν ότι έχει τελειώσει κάτι άλλο πέρα από τις υπάρχουσες κατηγορίες.

Όσον αφορά την ερώτηση αν έχουν σκεφτεί εάν έχουν υπάρξει θύμα βίας σε συντροφική σχέση το 8, 4% (N=16) αναφέρει ότι έχει σκεφτεί ότι έχει υπάρξει θύμα βίας σε μια ερωτική τους σχέση (Γράφημα 3) ενώ το 13,2 % (N=25) απάντησε ότι έχει σκεφτεί ότι έχει υπάρξει θύτης βίας σε μια συντροφική σχέση (Γράφημα 4).

Γράφημα 3: Κατανομή ερευνητικού πληθυσμού ανάλογα αν έχουν σκεφτεί ότι έχουν υπάρξει θύτες βίας

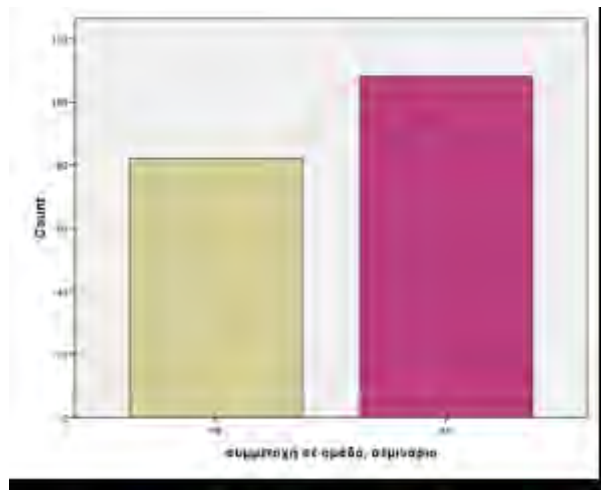

Γράφημα 4: Κατανομή ερευνητικού πληθυσμού αν έχουν σκεφτεί ότι έχουν υπάρξει θύμα βίας

Τέλος το 43, 2% (N= 82) ανέφερε έχει συμμετάσχει σε μια ομάδα, έχει παρακολουθήσει σεμινάριο ή έχει ακούσει κάτι για την ενδοοικογενειακή βία ενώ το 56, 8 % (N= 108) απάντησε ότι δεν έχει παρακολουθήσει ή ενημερωθεί σχετικά με την κακοποίηση των γυναικών (Γράφημα 5).

Γράφημα 5: Κατανομή του ερευνητικού πληθυσμού σύμφωνα με την ενημέρωσή τους σχετικά με την ενδοοικογενειακή βία

Στη συνέχεια θα αναφερθούν οι σημαντικότερες στατιστικές αναλύσεις. Περισσότερα αποτελέσματα της στατιστικής επεξεργασίας και πίνακες διατίθενται στο παράστημα.

8.2 Σύγκριση μεταξύ ανδρών και γυναικών ως προς την απόδοση ευθύνης για περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας

Ένας από τους στόχους της παρούσας έρευνας ήταν να διερευνηθεί εάν ο παράγοντας φύλο διαφοροποιεί το που αποδίδουν οι φοιτητές την ευθύνη σε περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας. Για να εξεταστεί το αν υφίστανται διαφορές ανάμεσα στους άνδρες και γυναίκες ως προς την απόδοση ευθυνών στην κοινωνία, σε καταστάσεις, στο θύτη και στο θύμα εφαρμόστηκε ο έλεγχος t- test για ανεξάρτητα δείγματα. Εδώ διαπιστώθηκε ότι η διαφορά των μέσων όρων των ανδρών ($M= 3.27$, $SD= 0.71$) και των γυναικών ($M= 3.46$, $SD= 0.69$) ως προς την απόδοση ευθύνης στις κοινωνικές αντιλήψεις για τα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας δεν είναι

στατιστικά σημαντική ($t = -1.87$, $df = 187$, 2-tailed $p = .063$). Η διαφορά των μέσων όρων ανάμεσα στους άνδρες ($M = 4.23$, $SD = 0.60$) και στις γυναίκες ($M = 4.01$, $SD = 0.83$) ως προς την απόδοση ευθύνης στις καταστάσεις είναι στατιστικά σημαντική ($t = 2.012$, $df = 188$, 2-tailed $p = .043$). Πιο συγκεκριμένα οι άνδρες αποδίδουν πιο συχνά σε καταστάσεις όπως οι οικογενειακές συνθήκες, το στρες ή η χρήση αλκοόλ ότι ευθύνονται για την κακοποίηση των γυναικών σε σχέση με τις γυναίκες.

Όσον αφορά την απόδοση ευθύνης στο θύμα της κακοποίησης η διαφορά των μέσων όρων ανάμεσα στους άνδρες ($M = 3.08$, $SD = 0.98$) και στις γυναίκες ($M = 2.16$, $SD = 0.65$) είναι στατιστικά σημαντική ($t = 7.52$, $df = 153.62$, 2-tailed $p = .000$). Οι άνδρες δηλαδή τείνουν να κατηγορούν το θύμα για τα περιστατικά της ενδοοικογενειακής βίας σε σύγκριση με τις γυναίκες. Τέλος σχετικά με την απόδοση κατηγοριών στο δράστη η διαφορά των μέσων όρων στους άνδρες ($M = 4.20$, $SD = 0.85$) και στις γυναίκες ($M = 4.63$, $SD = 0.62$) είναι στατιστικά σημαντική ($t = -3.86$, $df = 163.25$, 2-tailed $p = .000$). Πιο συγκεκριμένα οι άνδρες αποδίδουν λιγότερη ευθύνη στο δράστη της κακοποίησης σε σχέση με τις γυναίκες.

Πίνακας 1: Σύγκριση μεταξύ ανδρών και γυναικών ως προς την απόδοση ευθύνης για περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας

	Ανδρες M (SD)	Γυναίκες M (SD)	t	p
Απόδοση ευθύνης στην κοινωνία	3.27 (0.71)	3.46 (0.69)	-1.87	.063
Απόδοση ευθύνης στις καταστάσεις ή στο πλαίσιο	4.23 (0.60)	4.01 (0.83)	2.012	.043**
Απόδοση ευθύνης στο θύμα	3.08 (0.98)	2.16 (0.65)	7.52	.000**

Απόδοση ευθύνης στο θύτη	4.20 (0.85)	4.63 (0.62)	-3.86	.000**
--------------------------	----------------	----------------	-------	--------

**Η συσχέτιση είναι στατιστικά σημαντική στο επίπεδο $p < .05$

8.3 Σύγκριση Ανδρών και Γυναικών ως προς την Υποκλίμακα της Διαπραγμάτευσης

Το 99,5% των φοιτητών δήλωσε ότι χρησιμοποιούν τακτικές διαπραγμάτευσης όταν προκύπτουν συγκρούσεις στις σχέσεις τους. Πιο συγκεκριμένα όσον αφορά τους άνδρες το 98, 9% απάντησαν ότι χρησιμοποιεί τη διαπραγμάτευση ως μέσο επίλυσης των συγκρούσεων και το 100 % των γυναικών ανέφεραν ότι διαπραγματεύονται για τα προβλήματα που δημιουργούνται σε μια συντροφική σχέση.

Ως προς τη συχνότητα χρήσης της κλίμακας της συνολικής διαπραγμάτευσης η διαφορά των μέσων όρων των ανδρών ($M= 62.71, SD= 35.27$) και των γυναικών ($M= 73.56, SD= 41.59$) δεν είναι στατιστικά σημαντική ($t= -1.929, df= 188, 2$ -tailed ή $p=.055$). Πιο συγκεκριμένα η διαφορά ανδρών ($M= 33.95, SD=19.61$) και γυναικών ($M= 38.39, SD= 22.31$) ως προς τη χρήση τακτικών διαπραγμάτευσης με βάση το συναίσθημα δεν είναι στατιστικά σημαντική ($t=-1.45, df= 188, 2$ -tailed $p= .14$) ενώ η διαφορά των μέσων όρων των ανδρών ($M= 28.77, SD= 19.59$) και των γυναικών ($M= 35.16, SD= 23.35$) ως προς τη χρήση γνωστικού τύπου διαπραγμάτευσης είναι στατιστικά σημαντική ($t= -2.099, df= 186.48, 2$ -tailed ή $p= .04$). Δηλαδή οι άνδρες χρησιμοποιούν λιγότερο τακτικές διαπραγμάτευσης με βάση τη λογική σε σχέση με τις γυναίκες.

8.4 Χρήση ψυχολογικής βίας ήπιας και σοβαρής και παράγοντας φύλο

Το 93.2% των φοιτητών συνολικά δήλωσαν ότι έχουν χρησιμοποιήσει τουλάχιστον μία φορά ψυχολογική βία στο/ στη σύντροφό τους, το 92,6% απάντησαν ότι έχουν χρησιμοποιήσει τον τελευταίο χρόνο ήπια ψυχολογική βία στο/ στη σύντροφό τους και το 46,8% ανέφεραν ότι έχουν χρησιμοποιήσει σοβαρή ψυχολογική βία.

Όσον αφορά τους άνδρες το ποσοστό που χρησιμοποιεί ψυχολογική βία ανέρχεται στο 93.4% και το ποσοστό των γυναικών ανέρχεται στο 92.9% . Η διαφορά των μέσων όρων των ανδρών ($M=93.41$) και των γυναικών ($M= 92.9$) ως προς τη ποσοστιαία επικράτηση της συνολικής ψυχολογικής βίας δεν είναι στατιστικά σημαντική ($t= .130$, $df= 188$, 2-tailed ή $p= .89$). Η διαφορά των μέσων όρων των ανδρών ($M= 10.69$, $SD= 8.22$) και των γυναικών ($M=8.86$, $SD= 6.29$) ως προς τη συχνότητα χρήση ψυχολογικής βίας δεν είναι στατιστικά σημαντική ($t= 1.657$, $df= 157.09$, 2-tailed ή $p= .09$)

Ως προς την κλίμακα της ήπιας ψυχολογικής βίας το ποσοστό των ανδρών ανέρχεται στο 92.3% και των γυναικών στο 92.9%. Η διαφορά των μέσων όρων των ανδρών ($M= 92.31$) και των γυναικών ($M= 92.9$) ως προς την ποσοστιαία επικράτηση της χρήσης ήπιας ψυχολογικής βίας δεν είναι στατιστικά σημαντική ($t= -.163$, $df= 188$, 2-tailed ή $p= .49$). Ως προς τη συχνότητα χρήσης ήπιας ψυχολογικής βίας η διαφορά των μέσων όρων των ανδρών ($M= 7.99$, $SD= 4.60$) και των γυναικών ($M= 7.35$, $SD= 4.35$) δεν είναι στατιστικά σημαντική ($t= .948$, $df=174$, $p=.34$).

Τέλος το ποσοστό των ανδρών που έχουν ασκήσει σοβαρή ψυχολογική βία τουλάχιστον μια φορά ανέρχεται στο 49.4% και των γυναικών στο 44.4 %. Η

διαφορά των μέσων όρων των ανδρών ($M= 49.4$) και των γυναικών ($M= 44.4$) ως προς την ποσοστιαία επικράτηση της χρήσης σοβαρής ψυχολογικής βίας δεν είναι στατιστικά σημαντική ($t=.688$, $df=188$, 2-tailed ή $p= .49$). Ως προς τη συχνότητα άσκησης σοβαρής ψυχολογικής βία η διαφορά των μέσων όρων μεταξύ των ανδρών ($M= 7.73$, $SD= 6.14$) και των γυναικών ($M= 5.34$, $SD= 4.38$) είναι στατιστικά σημαντική ($t= 2.119$, $df= 79.64$, 2-tailed ή $p= .037$). Οι άνδρες ασκούν πιο συχνά σοβαρή ψυχολογική βία στη σύντροφό τους σε σχέση με τις γυναίκες.

Πίνακας 2: Χρήση ψυχολογικής βίας ήπιας και σοβαρής και παράγοντας φύλο

	Σύνολο M (SD)	Άνδρες M (SD)	Γυναίκες M (SD)	t	p
Χρήση Ψυχολογικής Βίας	93.2	93.41	92.9	.130	.89
Ποσοστό Συχνότητα	9.74 (7.32)	10.69 (8.22)	8.86 (6.29)	1.657	.09
Χρήση Ήπιας Ψυχολογικής Βίας	92.6	92.3	92.9	-.163	.87
Ποσοστό Συχνότητα	7.65 (4.47)	7.99 (4.60)	7.35 (4.35)	.948	.34
Χρήση Σοβαρής Ψυχολογικής Βίας	46.8	49.4	44.4	.688	.49
Ποσοστό Συχνότητα	6.55 (5.45)	7.73 (6.14)	5.34 (4.38)	2.119	.037

8.5 Χρήση σωματικής βίας ήπιας και σοβαρής και παράγοντας φύλο

Τον τελευταίο χρόνο από το σύνολο του δείγματος υψηλό ποσοστό των φοιτητών το 40% παραδέχτηκε ότι άσκησε σωματική βία προς το/τη σύντροφό του τουλάχιστον 1 φορά και από αυτό το ποσοστό το 22.6% δήλωσε ότι άσκησε σοβαρή σωματική βία, ενώ το 36.8% δήλωσε ότι ασκεί ήπια σωματική βία.

Σχετικά με τον παράγοντα φύλο το 41.8% των ανδρών απάντησε ότι άσκησε σωματική βία και το 39.4% των γυναικών αντίστοιχα. Η διαφορά των μέσων όρων των ανδρών ($M= 41.8$) και των γυναικών ($M= 39.4$) ως προς την ποσοστιαία επικράτηση της χρήσης σωματικής βίας δεν είναι στατιστικά σημαντική ($t= .330$, $df= 188$, 2-tailed ή $p= 0.74$). Η διαφορά των μέσων όρων των ανδρών ($M=15.29$, $SD= 16.60$) και των γυναικών ($M= 8.82$, $SD= 11.11$) ως προς τη συχνότητα άσκησης σωματικής βίας δε βρέθηκε να είναι στατιστικά σημαντική ($t= 1.959$, $df= 67$, 2-tailed ή $p=.054$).

Όσον αφορά την ήπια σωματική βία το 39.6% των ανδρών δήλωσε ότι έχει ασκήσει στις συντρόφους του και το 34.3% των γυναικών αντίστοιχα. Η διαφορά των μέσων όρων των ανδρών ($M=39.6$) και των γυναικών ($M=34.3$) ως προς την ποσοστιαία επικράτηση της ήπιας σωματικής βίας δεν είναι στατιστικά σημαντική ($t= .742$, $df= 188$, 2-tailed ή $p= .45$). Η διαφορά των μέσων όρων των ανδρών ($M= 7.78$, $SD= 7.23$) και των γυναικών ($M= 6.35$, $SD= 6.02$) ως προς τη συχνότητα άσκησης της ήπιας σωματικής βίας δεν είναι στατιστικά σημαντική ($t= .892$, $df= 68$ 2-tailed ή $p=.37$)

Τέλος το 24.2 % των ανδρών δήλωσε ότι ασκεί σοβαρή σωματική βία και το 21.2 % των γυναικών αντίστοιχα. Η διαφορά των μέσων όρων των ανδρών ($M= 24.2$)

και των γυναικών (M= 21.2) ως προς την ποσοστιαία επικράτηση της σοβαρής σωματικής βίας δε βρέθηκε στατιστικά σημαντική (t= .485, df= 188, 2-tailed ή p= .62). Η διαφορά των μέσων όρων των ανδρών (M= 13.00, SD= 10.82) και των γυναικών (M= 6.19, SD= 8.62) ως προς τη συχνότητα χρήσης σοβαρής σωματικής βίας είναι στατιστικά σημαντική (t= 2.274, df= 41, 2-tailed ή p= .028). Πιο συγκεκριμένα οι άνδρες ασκούν σοβαρή σωματική βία πιο συχνά απ' ότι οι γυναίκες.

Πίνακας 3: Χρήση σωματικής βίας ήπιας και σοβαρής και παράγοντας φύλο

	Σύνολο M (SD)	Ανδρες M (SD)	Γυναίκες M (SD)	t	p
Χρήση Σωματικής Βίας	40.5	41.8	39.4	.330	.74
Ποσοστό Συχνότητα	12.01 (14.64)	15.29 (16.60)	8.82 (11.11)	1.959	.054
Χρήση Ήπιας Σωματικής Βίας	36.8	39.6	34.3	.742	.45
Ποσοστό Συχνότητα	7.09 (6.68)	7.78 (7.23)	6.35 (6.02)	.892	.68
Χρήση Σοβαρής Σωματικής Βίας	22.6	24.2	21.2	.485	.62
Ποσοστό Συχνότητα	9.67 (10.89)	13.00 (10.82)	6.19 (8.62)	2.274	.028

8.6 Συσχέτιση μεταξύ του κάθε παράγοντα της Απόδοσης Ευθύνης για την Ενδοοικογενειακή Βία και του Ποσοστού και της Συχνότητας Χρήσης Σωματικής Βίας

Προκειμένου να διαπιστωθεί εάν υπάρχει συσχέτιση μεταξύ των παραγόντων της κλίμακας για την απόδοση ευθύνης για περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας και της ποσοστιαίας επικράτησης της σωματικής βίας εφαρμόστηκε ο έλεγχος συσχέτισης με βάση το συντελεστή Pearson. Όσον αφορά την υποκλίμακα της απόδοσης ευθύνης της ενδοοικογενειακής βίας στο κοινωνικό πλαίσιο δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική σχέση ($r = -.004$, $p > 0.001$). Επίσης με την απόδοση ευθύνης στις καταστάσεις δεν παρατηρείται στατιστικά σημαντική συσχέτιση ($r = .070$, $df = 190$, $p = .33 > .001$). Ανάμεσα στην ποσοστιαία επικράτηση της χρήσης της σωματικής βίας και της υποκλίμακας της απόδοσης ευθύνης στο θύμα παρατηρείται στατιστικά σημαντική συσχέτιση ($r = .255$, $p < .001$). Αυτό σημαίνει ότι οι φοιτητές που έχουν χρησιμοποιήσει σωματική βία έστω και μια φορά προς το/ τη σύντροφό τους αποδίδουν την ευθύνη στο θύμα, πως αυτό προκάλεσε τη βίαιη συμπεριφορά τους. Τέλος με την απόδοση ευθύνης στο θύτη δεν παρατηρείται στατιστικά σημαντική σχέση ($r = -.146$, $p = > 0.001$).

Προκειμένου να διαπιστωθεί ο τρόπος συμμεταβολής μεταξύ των αποδόσεων ευθύνης για την ενδοοικογενειακή βία και της συχνότητας της χρήσης σωματικής βίας των φοιτητών χρησιμοποιήθηκε ο συντελεστής συσχέτισης Pearson. Δεν προέκυψε στατιστικά σημαντική συσχέτιση ανάμεσα στην απόδοση ευθύνη στην κοινωνία και στη συχνότητα χρήσης της σωματικής βίας ($r = .199$, $p > .001$). Στατιστικά σημαντικές συσχετίσεις δεν παρατηρήθηκαν ούτε με τους άλλους παράγοντες της απόδοσης ευθύνης για την ενδοοικογενειακή βία.

8.7 Συσχέτιση του κάθε παράγοντα της Απόδοσης ευθύνης της ενδοοικογενειακής βίας και του ποσοστού και της συχνότητας της χρήσης σοβαρής σωματικής βίας

Προκειμένου να διαπιστωθεί εάν υπάρχει συσχέτιση μεταξύ των παραγόντων της κλίμακας για την απόδοση ευθύνης για περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας και της ποσοστιαίας επικράτησης της σοβαρής σωματικής βίας εφαρμόστηκε ο έλεγχος συσχέτισης με βάση το συντελεστή Pearson. Όσον αφορά το ποσοστό χρήσης σοβαρής σωματικής βίας και την απόδοση ευθύνης στην κοινωνία δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική σχέση ($r = -.042, p > .001$). Με την απόδοση ευθύνης στις καταστάσεις δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική σχέση ($r = .010, p > .001$). Ανάμεσα στην ποσοστιαία επικράτηση της σοβαρής σωματικής βίας και την απόδοση ευθύνης στο θύμα βρέθηκε στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση ($r = .198, p < .001$). Αυτό σημαίνει ότι οι φοιτητές που χρησιμοποίησαν έστω και μία φορά σοβαρή σωματική βία θεωρούν ότι το θύμα ήταν υπαίτιο για τη σωματική επίθεση.

Τέλος βρέθηκε στατιστικά σημαντική αρνητική σχέση ανάμεσα στην ποσοστιαία επικράτηση της σοβαρής σωματικής βίας και την απόδοση ευθύνης στο θύτη ($r = -.204, p < .001$). Αυτό σημαίνει ότι οι φοιτητές που χρησιμοποίησαν τουλάχιστον μια φορά σοβαρή σωματική βία δεν αποδίδουν την ευθύνη στο δράστη σε περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας.

Όσον αφορά τη συχνότητα χρήσης σοβαρής σωματικής βίας και της απόδοσης ευθύνης στην κοινωνία δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική σχέση ($r = .325, p > .001$). Ανάμεσα στη συχνότητα χρήσης σοβαρής σωματικής βίας και την απόδοση ευθύνης στις καταστάσεις δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική σχέση ($r = .127, p > .001$), ούτε με την απόδοση ευθύνης στο θύμα δεν αναφέρθηκε στατιστικά σημαντική συσχέτιση ($r =$

.379, $p > .001$). Τέλος και με την υποκλίμακα της απόδοσης ευθύνης στο θύτη δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική σχέση ($r = -.12$, $p > .001$).

8.8 Συσχέτιση του κάθε παράγοντα της Απόδοσης Ευθύνης για την Ενδοοικογενειακή Βία με το ποσοστό και τη συχνότητα της χρήσης ψυχολογικής βίας.

Σχετικά με το ποσοστό χρήσης ψυχολογικής βίας και την απόδοση ευθύνης στην κοινωνία δεν παρατηρείται στατιστικά σημαντική συσχέτιση ($r = .077$, $p > .001$), ούτε με την απόδοση ευθύνης στις καταστάσεις παρατηρήθηκε στατιστικά σημαντική συσχέτιση ($r = .066$, $p > .001$). Ανάμεσα στην ποσοστιαία επικράτηση της διάπραξης σωματικής βίας και την απόδοση ευθύνης στο θύμα δεν παρατηρείται στατιστικά σημαντική συσχέτιση ($r = .087$, $p > .001$). Ούτε και με την απόδοση ευθύνης στο θύτη δεν παρατηρείται στατιστικά σημαντική συσχέτιση ($r = .047$, $p > .001$).

Όσον αφορά τη συχνότητα άσκησης της ψυχολογικής βίας στατιστικά σημαντική συσχέτιση δεν παρατηρείται με την απόδοση ευθύνης στην κοινωνία ($r = .096$, $p > .001$) και με τις καταστάσεις ($r = .025$, $p > .001$) και με το θύτη ($r = -.181$, $p > .001$). Στατιστικά σημαντική συσχέτιση παρατηρείται μεταξύ της συχνότητας χρήσης της ψυχολογικής βίας και της απόδοσης ευθύνης στο θύμα ($r = .293$, $p < .001$).

8.9 Συσχέτιση του κάθε παράγοντα της Απόδοσης της Ευθύνης της Ενδοοικογενειακής Βίας και του Ποσοστού και της Συχνότητας της Χρήσης της Σοβαρής Ψυχολογικής Βίας

Σχετικά με το ποσοστό χρήσης σοβαρής ψυχολογικής βία και την απόδοση ευθύνης στην κοινωνία δεν παρατηρείται στατιστικά σημαντική συσχέτιση ($r = -.038$, $p > .001$), ούτε με την απόδοση ευθύνης στις καταστάσεις παρατηρήθηκε στατιστικά σημαντική συσχέτιση ($r = -.017$, $p > .001$). Ακόμα με την απόδοση ευθύνης στο θύμα δεν παρατηρείται στατιστικά σημαντική συσχέτιση ($r = .148$, $p > .001$). Τέλος ανάμεσα στην ποσοστιαία επικράτηση σοβαρής ψυχολογικής βίας και την απόδοση ευθύνης στο θύτη δεν παρατηρείται στατιστικά σημαντική συσχέτιση ($r = -.118$, $p > .001$).

Με τη συχνότητα της σοβαρής ψυχολογικής βίας στατιστικά σημαντική συσχέτιση δεν παρατηρείται με την απόδοση ευθύνης στην κοινωνία ($r = .130$, $p > .001$), με την απόδοση ευθύνης στις καταστάσεις ($r = .096$, $p > .001$). Ανάμεσα στη συχνότητα άσκησης σοβαρής ψυχολογικής βίας και στην απόδοση ευθύνης στο θύτη βρέθηκε στατιστικά σημαντική αρνητική συσχέτιση ($r = -.124$, $p < .001$). Αυτό σημαίνει ότι οι φοιτητές που χρησιμοποιούν συχνά σοβαρή ψυχολογική βία δεν αποδίδουν ευθύνες στο δράστη. Τέλος στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση παρατηρείται μεταξύ της συχνότητας σοβαρής ψυχολογικής βίας και της απόδοσης ευθύνης στο θύμα ($r = .379$, $p < .001$). Αυτό δείχνει ότι οι φοιτητές που χρησιμοποιούν συχνά σοβαρή ψυχολογική βία αποδίδουν τις ευθύνες στο θύμα της κακοποίησης.

8.10 Συνάφεια της Κλίμακας της Απόδοσης Ευθύνης της Ενδοοικογενειακής Βίας και της Θυματοποίησης της Σωματικής Βίας και της Σοβαρής Σωματικής Βίας των Φοιτητών

Προκειμένου να διαπιστωθεί εάν υπάρχει συσχέτιση μεταξύ της κλίμακας για την απόδοση ευθύνης για περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας και της ποσοστιαίας επικράτησης της θυματοποίησης της σωματικής βίας εφαρμόστηκε ο έλεγχος συσχέτισης με βάση το συντελεστή Pearson. Δεν παρατηρήθηκε στατιστικά σημαντική συσχέτιση μεταξύ του ποσοστού της θυματοποίησης της σωματικής βίας και της απόδοσης ευθύνης στην κοινωνία ($r = -.001$, $p > .001$). Ανάμεσα στην απόδοση ευθύνης στις καταστάσεις και στη θυματοποίηση σωματικής βίας δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική συσχέτιση ($r = .085$, $p > .001$). Δεν παρατηρήθηκαν στατιστικά σημαντικές συσχετίσεις με την απόδοση ευθύνης στο θύτη ($r = -.064$, $p > .001$). Στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση παρατηρήθηκε ανάμεσα στην ποσοστιαία επικράτηση της θυματοποίησης της σωματικής βίας και στην απόδοση ευθύνης στο θύμα ($r = .241$, $p < .001$).

Όσον αφορά τη συχνότητα της θυματοποίησης της σωματικής βίας δεν παρατηρήθηκε στατιστικά σημαντική συσχέτιση με την απόδοση ευθύνης προς την κοινωνικό πλαίσιο ($r = .299$, $p > .001$). Δεν υπήρξε στατιστικά σημαντική συσχέτιση με την απόδοση ευθύνης στις καταστάσεις ($r = .085$, $p > .001$), ούτε με την απόδοση ευθύνης στο θύμα ($r = .171$, $p > .001$), αλλά ούτε και με την απόδοση ευθύνης προς το θύτη ($r = -.207$, $p > .001$).

Έπειτα για να διαπιστωθεί εάν υπάρχει συσχέτιση μεταξύ των παραγόντων για την απόδοση ευθύνης για περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας και της ποσοστιαίας επικράτησης της θυματοποίησης της σοβαρής σωματικής βίας εφαρμόστηκε ο

έλεγχος συσχέτισης με βάση το συντελεστή Pearson. Δεν παρατηρήθηκε στατιστικά σημαντική συσχέτιση μεταξύ του ποσοστού της θυματοποίησης της σοβαρής σωματικής βίας και της απόδοσης ευθύνης στην κοινωνία ($r=.039$, $p>.001$). Ανάμεσα στην απόδοση ευθύνης στις καταστάσεις και στη θυματοποίηση σοβαρής σωματικής βίας δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική συσχέτιση ($r= .075$, $p>.001$). Δεν παρατηρήθηκαν στατιστικά σημαντικές συσχετίσεις με την απόδοση ευθύνης στο θύτη ($r= -.091$, $p>.001$). Στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση παρατηρήθηκε ανάμεσα στην ποσοστιαία επικράτηση της θυματοποίησης της σοβαρής σωματικής βίας και στην απόδοση ευθύνης στο θύμα ($r=.232$, $p<.001$).

Όσον αφορά τη συχνότητα της θυματοποίησης της σοβαρής σωματικής βίας παρατηρήθηκε στατιστικά σημαντική συσχέτιση με την απόδοση ευθύνης προς την κοινωνικό πλαίσιο ($r=.392$, $p<.001$). Αυτό σημαίνει ότι οι φοιτητές που είναι συχνά θύματα σωματικής βίας αποδίδουν την ευθύνη στις κοινωνικές αντιλήψεις που υπάρχουν. Δεν παρατηρήθηκαν άλλες στατιστικά σημαντικές συσχετίσεις ούτε με την απόδοση ευθύνης στις καταστάσεις ($r= .201$, $p>.001$), ούτε με την απόδοση ευθύνης στο θύμα ($r= .265$, $p>.001$), αλλά ούτε και με την απόδοση ευθύνης προς το θύτη ($r=-.148$, $p>.001$).

8.11 Συσχέτιση του κάθε παράγοντα της Απόδοσης της ευθύνης για την ενδοοικογενειακή βία με τη θυματοποίησης της συνολικής ψυχολογικής βίας και της σοβαρής ψυχολογικής βίας των φοιτητών

Όσον αφορά το ποσοστό της θυματοποίησης της ψυχολογικής βίας δε βρέθηκε στατιστικά σημαντική συσχέτιση με την απόδοση ευθύνης στην κοινωνία ($r=.010$, $p=.89$). Δε βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές συσχετίσεις με την απόδοση ευθύνης στις καταστάσεις ($r= -.010$, $p=.88$), με το θύμα ($r=.086$, $p=.23$), με το θύτη ($r=.024$,

$p=.74$). Όσον αφορά τη συχνότητα της θυματοποίησης της ψυχολογικής βίας δε βρέθηκε στατιστικά σημαντική σχέση με την απόδοση ευθύνης στο κοινωνικό πλαίσιο ($r=.179$, $p>.001$). Δεν υπήρξαν στατιστικά σημαντικές συσχετίσεις με την απόδοση ευθύνης στις καταστάσεις ($r= .117$, $p>.001$), στο θύτη ($r=-.146>.001$). Ανάμεσα τη συχνότητα θυματοποίησης της ψυχολογικής βίας και της απόδοσης ευθύνης στο θύμα υπήρξε στατιστικά σημαντική συσχέτιση ($r=.252$, $p<.001$). Αυτό σημαίνει ότι οι φοιτητές που έχουν πέσει θύματα ψυχολογικής βίας αποδίδουν την ευθύνη στο θύμα για την εμφάνιση της βίας.

Όσον αφορά το ποσοστό της θυματοποίησης της σοβαρής ψυχολογικής βίας δε βρέθηκε στατιστικά σημαντική σχέση με την απόδοση ευθύνης στο κοινωνικό πλαίσιο ($r=-.075$, $p>.001$). Δεν υπήρξαν στατιστικά σημαντικές συσχετίσεις με την απόδοση ευθύνης στις καταστάσεις ($r= -.007$, $p>.001$), στο θύμα ($r=-.116$, $p>.001$), στο θύτη ($r=-.135$, $p>.001$). Όσον αφορά τη συχνότητα της θυματοποίησης της σοβαρής ψυχολογικής βίας με την απόδοση ευθύνης στην κοινωνία υπήρξε στατιστικά σημαντική θετική μέτρια συσχέτιση ($r=.466$, $p<.001$), Αυτό δείχνει ότι οι φοιτητές που έχουν υποστεί συχνά σοβαρή ψυχολογική κακοποίηση αποδίδουν την ευθύνη στο κοινωνικό πλαίσιο. Στατιστικά σημαντική συσχέτιση δεν υπήρξε ανάμεσα στη συχνότητα σοβαρής ψυχολογικής κακοποίησης με την απόδοση ευθύνης στις καταστάσεις ($r=.280$, $p>.001$), με την απόδοση ευθύνης προς το θύτη ($r=-.146$, $p>.001$) και με την απόδοση ευθύνης προς το θύμα ($r=.322$, $p>.001$).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ

9.1. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ- ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Αρχικά όσον αφορά την πρώτη υπόθεση της έρευνας να υπάρξουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ των δύο φύλων όσον αφορά τη συχνότητα της χρήσης της βίας η υπόθεση επαληθεύτηκε μερικώς.

Πιο συγκεκριμένα η πιο συχνή μορφή κακοποίησης βρέθηκε να είναι η ψυχολογική βία καθώς σχεδόν όλοι οι φοιτητές ανέφεραν ότι τουλάχιστον μία φορά έχουν χρησιμοποιήσει ψυχολογική βία στις σχέσεις τους κάτι που έχει βρεθεί σε άλλες έρευνες (Straus & Ramirez, 2007. White & Koss, 1991). Ως προς την ποσοστιαία επικράτηση της ψυχολογικής βίας δεν υπήρξαν διαφορές φύλου αλλά βρέθηκε ότι οι άνδρες ασκούν πιο συχνά σοβαρή ψυχολογία βία στις συντρόφους τους.

Όσον αφορά τα υψηλά ποσοστά της διάπραξης της σωματικής βίας αφού βρέθηκε ότι 40% των φοιτητών παραδέχτηκαν ότι έχουν διαπράξει τουλάχιστον μία φορά σωματική βία προς τον/την εκάστοτε σύντροφο τους και το 22.6% ανέφερε ότι διέπραξε μια έστω πράξη σοβαρής σωματικής βίας (απόπειρα πνιξίματος, χρήση μαχαίρι ή όπλο, κλωτσιές) συμφωνούν με τα ποσοστά αντίστοιχων ερευνών σε φοιτητές (Smith et al., 2005. Straus & Ramirez, 2007. White & Koss, 1991). Ακόμη βρέθηκε ότι οι άνδρες χρησιμοποιούν πιο συχνά σοβαρή σωματική βία σε σχέση με τις γυναίκες σε σχεδόν διπλάσιο βαθμό καθώς φαίνεται και από τη βιβλιογραφική ανασκόπηση ότι η βία των ανδρών είναι πιο συχνή και πιο σοβαρή σε σχέση με τη βία των γυναικών (Dobash & Dobash, 1998). Εξαιτίας και της σωματικής υπεροχής

των ανδρών οι άνδρες διαπράττουν πιο σοβαρές πράξεις βίας και με μεγαλύτερη συχνότητα (Felson, 2002. Tjaden& Toennes, 2000).

Το γεγονός ότι δεν υπήρχαν διαφορές φύλου στην ποσοστιαία επικράτηση είτε της ψυχολογικής είτε της σωματικής βίας δε σημαίνει ότι οι άνδρες και γυναίκες εμπλέκονται σε ίδια ποσοστά βίας καθώς υπήρξαν διαφορές στη συχνότητα της βίας και δεν γνωρίζουμε υπό ποιες συνθήκες πραγματοποιήθηκε η βία των γυναικών. Η βία των γυναικών συνήθως εξηγείται σε περιπτώσεις αυτοάμυνας (Pedersen& Thomas, 1992) και προσπάθειας να προστατέψουν τον εαυτό τους (Felson et al., 2002). Επιπλέον παρόμοιες επιθετικές πράξεις (π.χ χαστούκια, κλωτσιές) δεν είναι ίδιες για τους άνδρες και για τις γυναίκες όσον αφορά τις πιθανές τους συνέπειες (Pedersen& Thomas, 1992). Άλλωστε σύμφωνα με τους Bookwala et al. (2002) η χρήση της βίας μπορεί να αποτελέσει και συνέπεια της θυματοποίησης και η λήψη της βίας από τον ερωτικό σύντροφο να συμβάλει στην ανταπόδοσή της.

Όσον αφορά το ποσοστό που υφίσταται ψυχολογική και σωματική βία δε σημειώθηκαν διαφορές για τα δυο φύλα ούτε και ως προς τη συχνότητα της θυματοποίησης. Πρόκειται για ένα εύρημα που χρήζει περαιτέρω διερεύνησης καθώς αναμενόταν οι γυναίκες σε μεγαλύτερο ποσοστό και σε μεγαλύτερη συχνότητα να υφίστανται είτε ψυχολογική είτε σωματική βία. Μια πιθανή εξήγηση είναι ότι οι άνδρες συνηθίζουν να αναφέρουν περισσότερες φορές ότι έχουν πέσει θύματα βίας, ίσως να λειτουργεί ως άρνηση για τη βία που χρησιμοποιούν και οι γυναίκες να αναφέρουν λιγότερες φορές ότι έχουν υποστεί βία επειδή είναι έτοιμες να τη δικαιολογήσουν εξαιτίας των δυσκολιών και των συγκρούσεων που υπάρχουν στη σχέση τους (Pedersen & Thomas, 1992).

Όσον αφορά τη δεύτερη ερευνητική υπόθεση με το να υπάρξουν στατιστικά σημαντικές διαφορές σχετικά με την απόδοση ευθυνών σε περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας ως προς τον παράγοντα φύλο επιβεβαιώθηκε. Χαρακτηριστικά βρέθηκε ότι οι άνδρες αποδίδουν ευθύνες για την κακοποίηση των γυναικών στις καταστάσεις όπως το στρες, το αλκοόλ και οι άσχημες οικογενειακές συνθήκες γεγονός που συμφωνεί και με άλλες έρευνες (Rhatigan et al., 2011. Worden & Carlson, 2005). Είναι πιο εύκολο οι άνθρωποι να θεωρούν ότι οι αιτίες της βίας τοποθετούνται στο ατομικό επίπεδο και όχι το κοινωνικό.

Οι άνδρες επίσης τείνουν περισσότερο να κατηγορούν το θύμα για την κακοποίηση του σε σχέση με τις γυναίκες και να αποδίδουν λιγότερη ευθύνη στο θύτη. Το συγκεκριμένο εύρημα επιβεβαιώνεται από πλήθος ερευνών που αναδεικνύουν ότι οι στάσεις των ανδρών για την κακοποίηση των γυναικών πηγάζουν από την αποδοχή της ανδρικής βίας και την πεποίθηση ότι η γυναίκα αξίζει να κακοποιείται και πολλές φορές η ίδια προκαλεί τη βία (Bryant & Spencer, 2003. Kristiansen & Gulieti, 1990) . Επίσης οι άνδρες θεωρούν ότι είναι πιο πιθανό να βρεθούν στη θέση του θύτη για αυτό και του ασκούν λιγότερη κριτική (Locke & Richman, 1999. Rhadison et al., 2011).

Όσον αφορά την τρίτη ερευνητική υπόθεση σχετικά με το να υπάρξει συσχέτιση μεταξύ των αποδόσεων της ευθύνης για την κακοποίηση των γυναικών και στη χρήση βίας στις συντροφικές σχέσεις των φοιτητών βρέθηκαν αρκετές ενδιαφέρουσες συσχετίσεις.

Αρχικά βρέθηκε ότι οι φοιτητές που έχουν διαπράξει σωματική βία, και σοβαρή σωματική βία τουλάχιστον μία φορά και χρησιμοποιούν συχνά ψυχολογική βία και σοβαρή ψυχολογική βία τείνουν να αποδίδουν την ευθύνη για την

κακοποίηση στο θύμα. Παρόμοια αποτελέσματα βρήκαν και οι Bryant & Spencer (2003) αφού οι φοιτητές που χρησιμοποιούσαν βία απέδιδαν την ευθύνη στο θύμα σε περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας. Η διάπραξη λοιπόν της σωματικής βίας φαίνεται να είναι στενά συνδεδεμένη με την αποδοχή των παραδοσιακών ρόλων των δύο φύλων και με την υποδεέστερη θέση της γυναίκας της οποίας η κακοποίηση θεωρείται μια συμπεριφορά αποδεκτή στους κόλπους της οικογένειας ή μιας στενής διαπροσωπικής σχέσης (Nabors & Janiski, 2008).

Οι φοιτητές στο σύνολό τους αλλά και οι άνδρες φοιτητές που έχουν χρησιμοποιήσει έστω και μια φορά σοβαρή σωματική βία αλλά και οι φοιτητές που χρησιμοποιούν συχνά σοβαρή ψυχολογική βία φαίνεται να μην αποδίδουν την ευθύνη στο δράστη σε περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας. Αυτό εξηγείται μέσω της θεωρίας του Slaver (Flynn & Graham, 2010) ο οποίος θεωρεί ότι οι άνδρες- θύτες θα αποδώσουν λιγότερη ευθύνη στο θύτη γιατί παρουσιάζει κοινά χαρακτηριστικά με το θύτη. Άλλωστε τα άτομα με πιο πατριαρχικές πεποιθήσεις νομιμοποιούν την κακοποίηση και οι άνδρες με τέτοιες πεποιθήσεις θα απαλλάξουν το θύτη από τις κατηγορίες (Sequra et al., 2011).

Οι φοιτητές που είχαν υποστεί τουλάχιστον μια φορά σωματική βία και σοβαρή σωματική βία καθώς και οι φοιτητές που έπεσαν συχνά θύματα σωματικής και ψυχολογικής βίας αποδίδουν την ευθύνη στο θύμα σε περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας. Τα θύματα θα κατηγορήσουν συνήθως τα θύματα γιατί σύμφωνα με τη θεωρία του κόσμου του Lerner (Sequra et al., 2011) τα άτομα που θυματοποιούνται δεν προσπαθούν να αποφύγουν τη θυματοποίησή τους, δεν θεωρούν ότι έχουν κάνει τα απαραίτητα για να προστατέψουν τον εαυτό τους και έτσι σε κάθε θύμα θα πρέπει να αποδίδεται και η ευθύνη για την κατάσταση θυματοποίησής του.

Όσον αφορά τις γυναίκες φοιτήτριες που αποτελούν θύματα σωματικής βίας και αποδίδουν την ευθύνη στο θύμα σε περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας αυτό μπορεί να εξηγηθεί εξαιτίας των υψηλών ποσοστών αυτοκατηγορίας και ενοχών που βιώνουν τα θύματα που ζουν σε μια βίαιη σχέση (Burke, 1990). Επιλέον υπάρχει και ο μύθος ότι οι γυναίκες αξίζουν την κακοποίηση γιατί την προκαλούν και έχουν εσωτερικεύσει τον στερεοτυπικό ρόλο της γυναίκας με τον παραδοσιακό ρόλο που πρέπει να μην αντιδρά και να δέχεται την βίαια συμπεριφορά του συζύγου (Walker, 1993).

Ακόμη βρέθηκε ότι οι φοιτητές που χρησιμοποιούν συχνά ψυχολογική βία χρησιμοποιούν επίσης σωματική βία κάτι που δεν αποτέλεσε έκπληξη καθώς η ψυχολογική βία έχει συνδεθεί με επεισόδια σωματικής βίας (Schumacher & Leonard, 2005. Murphy & O' Leary. 1989). Όσον αφορά την ηλικία δεν αποτέλεσε ισχυρό παράγοντα κινδύνου για τη σωματική βία στους συντρόφους. Ωστόσο όσον αφορά το έτος σπουδών φάνηκε ότι οι πρωτοετείς δεσμεύονται με μεγαλύτερα ποσοστά σωματικής βίας σε σχέση με τους τριτοετείς φοιτητές. Αυτό επιβεβαιώνεται και στη βιβλιογραφία καθώς έχει βρεθεί ότι τα νεαρά ζευγάρια χρησιμοποιούν σωματική βία περισσότερο από κάθε άλλη ηλικιακή ομάδα και η χρήση της σωματικής βίας μειώνεται σταδιακά με την ηλικία (Archer, 2000.) Τέλος δεν καταγράφηκε κάποια άλλη στατιστικά σημαντική διαφορά ως προς τα δημογραφικά χαρακτηριστικά, δεν φάνηκε να επιδρά στη χρήση σωματικής βίας και στην απόδοση της βίας ούτε το μορφωτικό επίπεδο των γονέων αλλά και ούτε ως προς το είδος της σχέσης των φοιτητών.

9.2. ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΕΡΕΥΝΑΣ

Ένας πρώτος περιορισμός είναι ότι καλύπτει περιορισμένα σενάρια, για παράδειγμα η ψυχολογική βία δεν παρέχει υποκλίμακες για διαφορετικές διαστάσεις όπως η απόρριψη, η απομόνωση, η τρομοκρατία, το να αγνοείς κάποιον και να τον διαφθείρεις. Ένας δεύτερος περιορισμός είναι το γεγονός ότι οι κατηγορίες των απαντήσεων είναι μη ρεαλιστικές. Για γεγονότα που συμβαίνουν καθημερινά ή πολλές φορές την εβδομάδα όπως το να φωνάζεις στο σύντροφο οι συμμετέχοντες δεν μπορούμε να περιμένουμε να απαντήσουν πόσες φορές συνέβη αυτή τη συμπεριφορά στον τρέχοντα χρόνο. Τέλος οι ερωτήσεις αφορούν πληροφορίες για σχέσεις για τον τρέχοντα ή τον πιο πρόσφατο σύντροφο και έτσι δε μας παρέχει πληροφορίες για την ιστορία της θυματοποίησης ή της διάπραξης της κακοποίησης. (Straus, 1990)

Η κλίμακα από μόνη της θεωρεί το χαστούκι, το σπρώξιμο από έναν άνδρα ως ισοδύναμη πράξη όταν γίνεται από μια γυναίκα και αποτυγχάνει να μετρήσει τη ζημιά ή τις συνέπειες αυτών των πράξεων. Επίσης αποτυγχάνει να αντιληφθεί την ικανότητα των θυμάτων να αντικρούσουν ή να περιορίσουν τους θύτες και την ικανότητά τους να αποδώσουν τα αντίποινα και αποτυγχάνει να λάβουν υπόψη εμπειρικά δεδομένα για την τάση των ανδρών να ελαχιστοποιήσουν και να εκτρέψουν την ευθύνη για τη βία τους (Straus, 2007).

Ακόμα λείπουν σημαντικές δηλώσεις όσον αφορά το πλαίσιο που σχετίζονται με τις προσπάθειες του άνδρα να διατηρήσουν την κυριαρχία και την εξουσία που συχνά σχετίζεται με τη σωματική και τη σεξουαλική βία ενάντια των γυναικών και μπορεί να βοηθήσει να αποσαφηνίσει τα αποτελέσματα (Dobash & Dobash, 1998)

Το δείγμα της συγκεκριμένης έρευνας ήταν μικρό οπότε δεν μπορούμε γενικεύσουμε τα αποτελέσματα στο σύνολο του πληθυσμού των φοιτητών όπως επίσης δεν είναι αντιπροσωπευτικό για τους φοιτητές που ασχολούνται με τον αθλητισμό καθώς δεν υπήρξε σύγκριση με άλλους φοιτητές που προέρχονται από άλλα τμήματα και σχολές.

Τέλος ο σημαντικότερος περιορισμός της συγκεκριμένης έρευνας αποτελεί το γεγονός ότι δεν φόρτισαν οι παράγοντες του ελληνικού δείγματος όπως οι παράγοντες του αμερικάνικου εργαλείου λόγω των πολιτισμικών διαφορών και του περιορισμένου δείγματος που υπήρχε στη διάθεσή μας.

9.3. ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Μια πρόταση για το μέλλον θα ήταν να διερευνηθεί αν υπάρχουν διαφορές στα ποσοστά και στη συχνότητα της συντροφικής βίας στους φοιτητές των ΤΕΦΑΑ και σε φοιτητές που προέρχονται από πιο ανθρωπιστικές επιστήμες όπως η ψυχολογία και η φιλοσοφική οι οποίοι είναι πιο ευαισθητοποιημένοι σε θέματα κακοποίησης λόγω του θεωρητικού υπόβαθρου των σχολών τους. Τότε μόνο θα ήταν δυνατό να υπήρχε μια ολοκληρωμένη εικόνα αν τελικά οι φοιτητές που ασχολούνται με τον αθλητισμό είναι πιο επιρρεπείς στη βία σε σχέση με άλλους φοιτητές.

Επιπλέον μια ενδιαφέρουσα πρόταση θα ήταν να συλλεχθούν δεδομένα για τη βία στις ερωτικές σχέσεις των φοιτητών μέσω συνεντεύξεων ώστε να υπάρχουν και ποιοτικά δεδομένα όσον αφορά το πώς επιλύουν τις συγκρούσεις τους οι φοιτητές και ποιες είναι οι απόψεις τους για την κακοποίηση των γυναικών. Συνεπώς με τη συγκέντρωση και ποιοτικών και ποσοτικών δεδομένων θα λαμβάναμε υπόψιν και το πλαίσιο και τις συνθήκες κάτω από τις οποίες ασκείται η βία στις στενές

διαπροσωπικές σχέσεις των φοιτητών και θα ήταν δυνατό να ερμηνευθούν τα υψηλά ποσοστά βίας και από τα δύο φύλα.

9.4. Εφαρμογές στη Συμβουλευτική και Προγράμματα Παρέμβασης

9.4.1.Εφαρμογές στη Συμβουλευτική

Η κατάλληλη προσέγγιση του θέματος της συντροφικής βίας αντλεί από τις αρχές της Φεμινιστικής Συμβουλευτικής όπου ως κύριος στόχος τίθεται η ενδυνάμωση του θύματος και να ειπωθεί η βία σε ένα ιστορικό και κοινωνικό πλαίσιο. Συνοπτικά θα πρέπει να λειτουργεί με την εξής οπτική: (DeKeseredy, 2011. Lockley, 2000., Whalen, 1996. Χαρίτου- Φατούρου et al., 2003)

Η γυναίκα- θύμα δηλαδή πρέπει να κατανοήσει ότι η συμπεριφορά της είναι αποτέλεσμα της κοινωνικής και πολιτικής θέσης της. Στόχος της συμβούλου είναι να γίνει εφικτό να κατανοήσει το θύμα ότι ο δράστης είναι υπεύθυνος για τη βίαια συμπεριφορά και να ξεπεράσει τις δικές της αυτό- ενοχοποιητικές σκέψεις.

Μέσα από τη συμβουλευτική διαδικασία η γυναίκα ενημερώνεται για τις διάφορες μορφές της βίας καθώς αγνοούν τις υπόλοιπες μορφές της βίας και αναγνωρίζουν μόνο της σωματική βία. Επιπλέον ενδυναμώνεται η γυναίκα με το να ενθαρρύνεται να παίρνει πρωτοβουλίες και να αποκτήσει πλέον τον έλεγχο στη ζωή της. Η γυναίκα ενθαρρύνεται να μιλήσει για τον εαυτό της, για τα συναισθήματά της να κατανοήσει τις δυνατότητές τις και τις ικανότητές της. Στόχος είναι η ψυχολογική στήριξη του θύματος από ειδικούς συμβούλους, καθώς βέβαια, και το ανάλογο χρονικό διάστημα, ούτως ώστε, η γυναίκα θύμα κακοποίησης να «δουλέψει» τα συναισθήματά της, να αποκτήσει αυτοεκτίμηση και αυτοκυριαρχία και να αλλάξει τις προτεραιότητές και τις επιλογές της

Ακόμη πριν όλα τα παραπάνω βασικός στόχος στη διαδικασία της συμβουλευτικής με ένα θύμα κακοποίησης είναι να εξασφαλιστεί η ασφάλειά του. Πρώτιστος στόχος δηλαδή είναι να εξασφαλιστεί η ασφάλεια του θύματος από μια μελλοντική επίθεση του δράστη και διερευνώνται οι ενέργειες που μπορεί να γίνουν για να προφυλαχθεί σε ένα ασφαλές μέρος (Χαρίτου- Φατούρου et al., 2003)

Τέλος ο ρόλος της συμβούλου πέρα από την ψυχολογική στήριξη του θύματος είναι να ενεργεί σε κοινωνικό και πολιτισμικό επίπεδο καθώς όπως αναφέρθηκε η βία κατά των γυναικών είναι ένα θέμα που έχει τις ρίζες της στην ιεραρχία των φύλων και την υποδεέστερη θέση της γυναίκας στην κοινωνία. Πρέπει να ενημερώνει για το θέμα της κακοποίησης ώστε να μην είναι ταμπού και να προωθεί προγράμματα για την πρόληψη τόσο σε πρωτογενές όσο και δευτερογενές επίπεδο.

9.4.2. Προγράμματα παρέμβασης

Το 1970 ήταν μια περίοδος όπου οι έρευνες φύλου και τα προγράμματα για την ευαισθητοποίηση σε ζητήματα φύλου ξεκίνησαν να εγκαθιδρύονται σε μεγάλη έκταση στις ΗΠΑ και σε όλο τον κόσμο. Από τότε έχουν εφαρμοστεί αρκετά προγράμματα κάποια από τα οποία θα παρουσιαστούν.

Αρχικά οι Stake και Malkin (2003) εξέτασαν τις στάσεις των φοιτητών σε ένα πρόγραμμα για τις έρευνες που είναι βασισμένες στο φύλο και στις αντιλήψεις για το γυναικείο φύλο. Το πρόγραμμα παρείχε εναλλακτικά θεωρητικά παραδείγματα που αναιρούν τις ανδροκεντρικές υποθέσεις και την παραδοσιακή, ιεραρχική δομική εκπαίδευση. Στόχος του είναι να βοηθήσει τους φοιτητές να κατανοήσουν τις κοινωνικές και πολιτικές δυνάμεις που επηρεάζουν τις ζωές τους. Μέσω αυτού του προγράμματος οι φοιτητές φάνηκε να είναι θετικά διακείμενοι στο συγκεκριμένο

πρόγραμμα, γνώρισαν τις προσωπικές τους επιλογές και να ενδυναμώθηκαν στο να επηρεάσουν τις αλλαγές στη ζωή τους και στις ζωές των άλλων.

Οι Moyinham et al. (2010) θεώρησαν ότι ο ρόλος των δημοφιλών φοιτητών είναι το κλειδί για την αλλαγή σε κοινωνικές νόρμες και στις συμπεριφορές της κοινότητας φοιτητών. Οι συγκεκριμένοι ερευνητές εφάρμοσαν σε μια κοινότητα φοιτητών το Πρόγραμμα του Αυτόπτη Μάρτυρα (Bringing the Bystander) σύμφωνα με την οποία όλοι οι συμμετέχοντες είναι πιθανοί αυτόπτες μάρτυρες της βίας από το να προσεγγιστούν οι άνδρες ως πιθανοί δράστες ή τις γυναίκες ως πιθανά θύματα. Το πρόγραμμα εφαρμόστηκε μια φορά την εβδομάδα διάρκειας 4, 5 ωρών με άνδρες και γυναίκες αθλητές. Σε αυτές τις συναντήσεις ενημέρωναν τους φοιτητές για τους μύθους σχετικά με το βιασμό, ήταν υποστηρικτικοί προς τα θύματα, προσέγγιζαν τους άνδρες ως συμμάχους και όχι ως πιθανούς δράστες και μιλούσαν για τις κοινωνικές αξίες που ήταν υπεύθυνες για τη συντροφική βία και όχι η χρήση αλκοόλ όπως συνήθιζαν να λένε οι φοιτητές. Τέλος βρέθηκε ότι το συγκεκριμένο πρόγραμμα ήταν αποτελεσματικό στο να αλλάξουν τις νοοτροπίες σχετικά με τη σεξουαλική επίθεση ανάμεσα σε μέλη της αθλητικής κοινότητας ενός πανεπιστημίου.

Ο Jackson & Davis (2000) περιγράφει ένα πρόγραμμα που εφαρμόζεται δέκα χρόνια και ονομάζεται Αποτρέποντας την επίθεση από νεαρούς αθλητές (Preventing Assault by Young Students Athletes ή PAYS). Το συγκεκριμένο πρόγραμμα έχει τρεις στόχους: Ο πρωταρχικός στόχος είναι η μείωση των σεξουαλικών και σωματικών επιθέσεων που διεπράχθησαν κατά των γυναικών από αθλητές. Ο δεύτερος στόχος είναι να διδάξει στους φοιτητές αθλητές τη διάκριση ανάμεσα στις κατάλληλες συμπεριφορές μέσα στο γήπεδο και εκτός γηπέδου. Οι τελικοί στόχοι του προγράμματος περιλαμβάνουν την αύξηση των γνώσεων των αθλητών για τη

σωματική βία εκτός γηπέδου, για τις συνέπειες των βίαιων επιθέσεων και να μειωθούν τα περιστατικά επεισοδίων συντροφικής βίας από αθλητές φοιτητές.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Aldarondo, E., & Sugarman D., B. (1996) . Risk Marker Analysis of the cessation and persistence of wife assault. *Journal of Consulting and Criminal Psychology*, 64, (5), 1010-1019.
- Alhabid, S., Nur., U.,& Jones, R. (2010). Domestic Violence Against Women: Systematic Review of Prevalence Studies. *Journal of Family Violence*, 25, 369-382.
- Anderson, E. (2008). I Used to Think Women Were Weak: “ Orthodox Masculinity, Gender Segregation, and Sport”. *Sociological Forum*, 23 (2), 257-280.
- Archer, J. (2000). Sex differences in aggression between heterosexual partners: A Meta- analytic review. *Psychological Bulletin*, 126 (5), 651-680.
- Baumer, E., Horey, J., Felson, R.F., Laurisen, J.L. (2003). Neighborhood Disadvantages and the Nature of Violence. *Criminology*, 41 (1), 39-72.
- Benedict, J. (1997). Public heroes, Private Felons Athletes and Crimes Against Women. Northeastern University Press. Boston.
- Bergen, R. K. (2005). Studying Wife Rape: Reflections on the past, present and future. *Violence Against Women*, 10, 1407-1416.
- Bookwala, J. (2002). The Role of Own and Perceived Partner Attachment in Relationship Aggression. *Journal of Interpersonal Violence*, 17 (1), 84-100.
- Bryant, S.A., & Spencer, G.A. (2003). University Students’ Attitudes About Attributing Blame in Domestic Violence. *Journal of Family Violence*, 18 (6), 397-376.

Bureau of Justice Statistics, (1997). Bureau of Justice Statistics Sourcebook of Criminal Justice Statistics. Washington, D.C.: U.S. Department of Justice, Bureau of Justice Statistics.

Burke, D. (1990). Effects of victim's and defendant's physical attractiveness on the perception of responsibility in an ambiguous domestic violence case. *Journal of Family Violence*. 5, 3, 199-207.

Caetano, R., Field, C.A., & Nelson, S. (2003). Association Between Childhood Physical Abuse, Exposure to Parental Violence and Alcohol Problem in Adulthood. *Journal of Interpersonal Violence*, 18 (3), 240-257.

Caldwell, S.E, Swan S.C, & WoodBrawn V.D. (2012). Gender differences in Intimate Partner Violence Outcomes (2012). *Psychology of Violence*, 2(1), 42-47.

Cambell, J.C., & Lewandowski, L.A. (1997). Mental and physical health effects of intimate partner violence on women and children. *Psychiatric Clinics of North America*, 20, 353-377.

Cascardi, M., Langhincichsen, J. & Vivian, D. (1992). Marital aggression: Impact, injury and health correlates for husbands and wives. *Archives of Internal Medicine*, 152, 357-363.

Chatzifotiou ,S. & Dobash R. (2011). Seeking informal support: Marital violence against Women in Greece. *Violence Against Woman*, 7(9), 1024-1054.

- Chung, G. H, Tucker, M.B., Li, G., Zhon, X., & Hwag, S. (2011). Exploratory analysis of verbal aggression in romantic relationships among unmarried men & women: Predictive pattern by gender and race. *Journal of Social and Personal Relationships* (28) 7, 1005-1013.
- Cidycz, C.A., Warkentin, J.B., & Orchowski, L.M. (2007). Predictors of Perpetration of Verbal, Physical and Sexual Violence: A Prospective Analysis of College Men. *Psychology of Men and Masculinity*, 8 (2), 79-94.
- Coker, A.L., Smith, P.H., McKeown, R.E., & Kif, M.J. (2000). Frequency and correlates of intimate partner violence by type: Physical, sexual and psychological battering. *American Journal of Public Health*, 90, 553-559.
- Coleman, F.S. (1997). Stalking Behavior and Cycle of Domestic Violence. *Journal of Interpersonal Violence*, 12 (3), 420-432.
- Dekeseredy, W.S. (2011). Feminist Contributions to understanding woman abuse: Myths, controversies and realities. *Aggression and Violent Behavior*, 16, 297-302.
- DePorto, D. (2003). Battered Women and Separation Abuse: A Treatment Approach based on Knowing. In M. Kopala & M. A. Keitel (Eds), *Handbook of Counseling Women*. Thousand Oaks.
- Dobash, R. E., & Dobash, R. P. (Eds.). (1998). *Rethinking violence against women*. Thousand Oaks. Calif.: Sage.
- Fans., D.F, Benson, R.J., Legget D.G. (2008). Assessing Prevalence and Awareness of Violent Behaviors in the Intimate Partner Relationships College Students Using Internet Sampling. *Journal of College Student Psychotherapy*, 22 (4), 67-75.

- Feld, S. L & Straus M.A (1989). Escalation and desistance of wife assault in marriage. *Criminology*, 27, 1461-161.
- Felson, R.B., Masser, S.F., Hoskin, A.W., Deane, G. (2003). Reason for Reports and not Reporting Domestic Violence to the Police. *Criminology*, 40,(3), 617-648.
- Felson R.B. & Cares A.C. (2005). Gender and the Seriousness of Assaults on Intimate Partners and Other Victims. *Journal of Marriage and Family*, 67(5), 1182-1195.
- Flood, M., & Dyson, S. (2007). Sports, athletes and violence against women. *NTV Journal*, 37- 46.
- Flynn, A., & Graham, K. ,(2010). Why dit it happen? A review and conceptual framework for research on perpetrators and victims explanations for intimate partner violence. *Aggression and violent behavior*, 15, 239-251.
- Follingstad, D. R., & Dehart., D. (2000). Defining Psychological Abuse of Husbands Towards Wives: Contexts, Behavior and Typologies. *Journal of Interpersonal Violence*, 15 (9), 891-920.
- Forbes, G.B, Adam-Curtis, L.E, Pakalka, A.H., White, K. (2006). Dating aggression, sexual coercion and aggression supporting attitudes among college men as a function of participation in aggressive high school reports. *Violence against Women* 12(5), 441-455.
- Garcia- Moreno, C., Jansen H., Ellsberg, M., Heise, L., Watts, C. (2006). Prevalence of Intimate Partner Violence : Findings front the WHO multi- country study on women's health and Domestic Violence. *The Lancet*, 368(9543), 1260-1269.
- Gelles, R. (1997). *Intimate Violence in Families*. Newbury Park. Sage Pub.

- Gibson- Davis, C.M., Magnuson, K., Gennetian, L.A., Duncan, G.J. (2005). Employment and the Risk of Domestic Abuse among Low- Income Women. *Journal of Marriage and Family*, 67(5), 1149-1168.
- Griffin M.P., & Koss,M.P. (2002). Clinical Screening and Intervention Cases of Partner Violence. *Online Journal of Issues in Nursing*, 7 (1), 1-11.
- Grisso, I.A., Wishrer, A.R., Schwatz, D.F., Weene, B.A., Holmes, J.h., & Sutton. R.L., (1991). A population- based study of injuries in inner-city women. *American Journal of Epidemiology*, 143, 59-68.
- Hagemann- White, C. (2001). European Research on the Prevalence of violence against women. *Violence Against Women*, 7(7), 732-759.
- Haley, S.D. & Haley, E.B. (2000). *War on the Home front, an examination of wife abuse*. Ontario: Berganbooks.
- Hart, S.D., Putton, D.G., Newtore, T.(1993). The Prevalence of Personality Disorders towards Wife Assaulters. *Journal of Personality Disorders*, 7, 328-348.
- Hathaway, J.E., Muccii, L.A., Silverman, J.G., Brooks, D.R., Mathews, R., Pavlos, C.A. (2000). Health status and health care use of Massachusetts women reporting partner abuse. *American Journal Preventive Medicine*, 19, 320-327.
- Jackson, T., & Davis (2002). Prevention of sexual and physical assault towards women: a program for male athletes. *Journal of Community Psychology*, 28 (6), 589-605.

- Kare, A., Straiger, P.K., & Ricciardeli, L.A., (2000). Domestic Violence: Attitudes, Aggression and Personal Dependency. *Journal of Interpersonal Violence* 15 (1), 16-29.
- Kimmel, M. S. (2002). “Gender symmetry” in domestic violence: A substantive and methodological research review. *Violence Against Women*, 8, 1336-1367.
- Koss, M. P. (1993). Detecting the Scope of Rape: A Review of Prevalence Research Methods. *Journal of Interpersonal Violence*, 8 (2), 198-222.
- Krebs, C., Breiding, M.S., Browne A., Warner, T. (2011). The Associations Between Different Types or Intimate Partner Violence Experienced by Women. *Journal of Family Violence*, 26, 487-500.
- Kristiansen M., & Giulietti R. (1990) Perceptions of Wife Abuse. Effects of Gender, Attitudes toward Women, and Just-World Beliefs among College Students. *Psychology of Women Quarterly*, 14 (2), 177-189.
- Locke, M. & Richman, C. L. (1999). Attitudes toward domestic violence: race and gender issues. *Sex Roles*, 40 (3), 227- 247.
- Lockley, P. (Eds.). *Counseling Women in Violent Relationships*. London; New York: Free Association Books, c1999.
- Makepeace J.M.(1981). Courtship Violence among College Students. *Family Relations*, 30 (1), 97-102.

- Moyinham , M.M., Banyard, V.L., Julia, J., Arnold, B.A., Eckstein, R.P., Stapleton, J. (2010). Engaging Intercollegiate Athletes in Preventing in Sexual and Intimate Partner Violence . *Journal of American College Health*, 59 (3), 197-204.
- McCarroll, J.E., Thayer, L.E., Thayer, L.E., Ursano, R.S., Newby, S.H., Norwood, A.E., Fullartou, C.S. (2002). Are Respondents who Omit Conflict Tactics Scale Items More Violent Than Those who Omit None? A Methodological Note. *Journal of Interpersonal Violence*, 15, 872-881.
- McCauley, J., Kan, D.E., Kolodner, K., Dill, L., Schroeder, A.F., DeChant, H.K., Ryden, J., Bass, E. B., & Derogatis, L.R. (1998). The battering syndrome: Prevalence and Clinical Characteristics of domestic violence in primary care internal medicine practices. *Annals of Internal Medicine*, 123, 737- 746.
- Mignon, S.I., Larson, C.J., & Holmes, W.M. (2002). Family Abuse: Consequences, Theories & Responses. Boston: Allyn & Bacon.
- Mullender, A. (1996). Rethinking Violence Against Women. The Social Work and Probation Response. London. Eds Routledge. New York.
- Mullerman, R., Lenaghan, P.A., & Pakieser, R.A. (1996). Battered women: Injury location and types. *Annals of Emergency Medicine*, 28, 486-492.
- Murphy, C. M., Myer, S.L., & O' Leary K.D. (1993). Family of origin violence and MCM-II psychopathology among partner assaultive men. *Violence and Victims* 8, 165-176.

Murphy, C.M., & O' Leary, K.D. (1989). Psychological Aggression Predicts Physical Aggression in Early Marriage. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 57 (5), 579-582.

Murphy, C., Meyer, M., Shanon-Lee, O' Leary, Donnel, K. (1993). Dependency Characteristic of partners assaultive men. *Journal of Abnormal Psychology*, 103(4), 729-735.

Nabors, E., & Janiski, J.L. (2008). Intimate Partner Violence Perpetration Among College Students. The Role of Gender Role and Gendered Violence Attitudes. *Feminist Criminology*, 4 (1), 57-82.

O' Donnel C.J., Smith, A., Madison J.R. (2002). Using Demographic Risk Factors to Explain Variations in the Incidence of Violence against Women. *Journal of Interpersonal Violence*, 17 (12), 1239-1262.

O' Leary, K. D. (1999). Psychological Abuse: A variable deserving critical attention in domestic violence. *Violence and Victims*, 14, 3-23.

Pagelow, M.D. (1992). Adult Victims of Domestic Violence. *Journal of Interpersonal Violence*, 7 (1), 117-120.

Pedersen, P., & Thomas, C.D., (1992). Prevalence and Correlates of Dating Violence in a Canadian University Sample. *Canadian Journal of Behavioral Science*, 24(4), 490-501.

Perry A. R., & Fromuth M.E.(2005). Courtship Violence Using Couple Data: characteristics and perceptions . *Journal of Interpersonal Violence*, 20 (9), 1078-1095.

Petretic- Jackson, P. , Sandberg, G. & Jackson T. L.(1994). The Domestic Violence Blame Scale. *Innovations in Clinical Practice. A Source Book (13)*, 356-276.

Piispa, M. (2004). Age and meaning of Violence: Womens' Experiences of Partner Violence in Finland. *Journal of Interpersonal Violence, 19(1)*, 30-48.

Plichta, S.B., & Falik, M. (2001). Prevalence of violence and its implications for women' s health. *Women Health Issues, 11*, 244-258.

Reisenhofer, S., & Seibold, S. (2007). Emergency Department Care of women experiencing intimate partner violence. Are we doing all we can? *Contemporary Nurse, 24 (1)*, 3-14.

Rhatigan, D.L & Stewart, C., & Moore T.M. (2011). Effects of gender and Confrontation on Attributions of Female – Perpetrated Intimate Partner Violence. *Sex Roles, 64*, 875-887.

Schumacher, J.A., & Leonard, K.E. (2005). Husbands' and Wives' Marital Adjustment, Verbal Aggression and Physical Aggression as Longitudinal Predictors of Physical Aggression in Early Marriage. *Journal of Consulting & Clinical Psychology, 73(1)*, 28-37.

Sequera V., Exposito F., & Moya M. (2011). Victim Blaming and Exonerations of the Perpetrator in Domestic Violence : The Role of Beliefs in a Just World and Ambivalent Sexism. *The Spanish Journal of Psychology, 14 (1)*, 195-206.

Simoneti, S. (2000). Dissociative experiences in partner assaultive men. *Journal of Interpersonal Violence 15*, 1262-1284.

Sleutel, M. R. (1998). Women's Experiences of Abuse: A review of qualitative research. *Issues in Mental Health Nursing, 19*, 525- 539.

Stake J. E., & Malkin, C. (2003). Student's quality of experience and Perceptions of Intolerance and Bias in the Women's and Gender Studies Classroom. *Psychology of Women Quarterly, 27*, 147-155.

Stewart, A. & Maddren, K. (1997). Police officers' judgements of blame in family violence: The impact of gender and alcohol. *Sex Roles: Journal of Research, 37 (11)*, 921- 934.

Straus, M. (2004). Prevalence of Violence Against Dating Partners by Female & Male University Students Worldwide. *Violence against Women, 10 (7)*, 790-811.

Straus, M. (2007). Conflicts Tactics Scales. *Encyclopedia of Domestic Violence*, N.A Jackson. New York: Routledge: Taylor & Francis Group, 190-197.

Straus, M. A., & Savage, S. A. (2005). Neglectful behavior by parents in the life history of university in 17 countries and its relation to violence against dating partners. *Child Maltreatment, 10*, 124–135.

Straus, M.A., Hamby, S.H., Boney- McCoy, S., Sugarman, D.(1996).The Revised Conflict Tactics Scales Development and Preliminary Psychometric Data. *Journal of Family Issues, 17(3)*, 283-316

Straus, M., & Medeiros, R.A.. (2002).Gender Differences in Risk Factors for Physical Violence Between Dating Partners by University Students." Presented at The 2002 American Society of Criminology Conference. Chicago.

Straus, M.A. (1990). The Conflict Tactics Scales and Its Critics: An Evaluation and New Data on Validity and Reliability. Στο Straus, M.A& Gelles, R.J (1990). Physical Violence in American Families:Risk Factors & Adaptatations to Violence in 8.145. New Brunswick, Transaction Publishers.

Straus, M.A., & Ramirez, I. (2007). Gender, Symmetry in Prevalence, Severity an Chronicity of Physical Agression Against Dating Partner by University Students in Mexico and USA. *Aggressive Behavior*, 33, 281-290.

Suarez, E., & Gadalla, T.M. (2010). Stop blaming the victim: A Meta- Analysis on the Rape Myths. *Journal of Interpersonal Violence*, 25 (1), 2010-2035.

Taylor, R. & Janiski, J.L. (2012). Positions Constructed For a Female Therapist in Male Batterers Treatment Group (2012) *Homicide Studies*, 15 (4) 341-362.

Tift, L. (1993). Battering of women. Boulder, C.O:Westview Press.

Tjaden, P. & Thoennes, N. (2000). Prevalence and Consequences of Male to Female and Female to Male Intimate Partner Violence as Measured by the National Violence Against Women Survey. *Violence Against Women*, 6 (2), 142-161.

Tolman, D.L., Spencer, R., Porche, M.V. (2003). Showing the Seeds of Violence in Heterosexual Relationships. Early Adolescents narrate compulsory heterosexuality. *Journal of Social Sciences*, 59 (1), 159-178.

Unicef, 2001. Domestic Violence against Women and Girls. United Nations Childrens Fund. Innocenti Research Centre. Florence, Italy.

Vasquez, F.L, Torres, A., & Otero, P. (2012). Gender Based violence and mental disorders in female college students. *Social Psychiatry Epidemiology*.

- Walker, L. (1999). Psychology & Domestic Violence Around the World. *American Psychologist*, 54 (1), 21-29.
- Wasserman, C.(2002). Dating Violence on Campus: A Fact of Life. National Center For Victims of Crime.NETWORKS.
- Weingourt, R., Maruyama, T., Sawada, I., Yoshino, J. (2001). Domestic Violence and women' s mental health in Japan. *Nursing Review*, 48, 102-108.
- Whalen, M. (1996). *Counseling to end violence against women: A subversive model*. Thousand Oaks, London: Sage.
- White W., Smith P., Koss M.P, & Figueredo A.J. (2000). Intimate partner aggression--what have we learned? Comment on Archer. *Psychological Bulletin*, 126(5), 690-696.
- Worden, A.P., & Carlson B.E. (2005). Attitudes and Beliefs about Domestic Violence: Results of a Public Opinion Survey :Beliefs about Causes. *Journal of Interpersonal Violence* 20(10), 1219-1243.
- Yick, A.G. (2001). Feminist Theroy & Status Inconsistency Theory. Application to Domestic Violence in Chinese Immigrant Familes. *Violence Against Women*, 7 (5), 545-562.
- Yllo, K. & Bograd, M. L. (2003). (Eds.). *Feminist Perspectives on Wife Abuse*. Sage Focus Editions.
- Yodanis, C. (2004). Gender Inequality, Violence Against Women and Fear. A Cross-National Test of the Feminist Theory of Violence Against Women. *Journal of Interpersonal Violence*, 19(6) ,656-675.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αρτινοπούλου & Φαρσεδάκη (2003). Ενδο-οικογενειακή βία κατά των γυναικών:

Πρώτη πανελλαδική επιδημιολογική έρευνα: Έκθεση του ΚΕΘΙ, Αθήνα

Arendt, H., (2000). *Περί βίας* (μτφ Νικολαΐδου-Κυριανίδου, Β.). Αθήνα, εκδόσεις Αλεξάνδρεια.

Γεώργας, Δ. (1995). *Κοινωνική Ψυχολογία*. Αθήνα. Εκδ. Ελληνικά Γράμματα.

Γιωτάκος, Ο. (2006). *Σεξουαλική Κακοποίηση: μυστικό; Όχι πια!* Ελληνική Εταιρεία Μελέτης και Πρόληψης της Σεξουαλικής Κακοποίησης. Αθήνα. Εκδ. Ελληνικά Γράμματα.

Δελγιάννη-Κουϊμτζή, Β., Αθανασιάδου, Χ., & Στογιαννίδου, Α. (2010). *Συμβουλευτική με την οπτική του φύλου*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Δημητρίου, Σ. (2003). *Μορφές Βίας*. Αθήνα: Σαββάλας.

Ηνωμένα Έθνη (1996). *4^η Παγκόσμια Διάσκεψη Γυναικών, Κίνα 4-15, Σεπτέμβριος 1995: Πλατφόρμα Δράσης του Πεκίνο*. 10-11

Καρύδης, Β.Χ. (2005). *Γυναίκες και Ανθρωποκτονία: Έρευνα στις Γυναικείες Φυλακές Κορυδαλλού*. Αθήνα. Εκδόσεις ΚΕΘΙ.

Μονζίνι, Π. (2007). *Εμπόριο Γυναικών: πορνεία, μαστροπεία, εκμετάλλευση* (μτφ Ζερβού Φ.). Αθήνα, εκδόσεις Μελάνι.

Παπαληγούρας, Α. (2006). Παρουσίαση του Νομοσχεδίου για την Αντιμετώπιση της Ενδοοικογενειακής Βίας στην Κυβερνητική Επιτροπή.

Norwood, R. (1998). *Γυναίκες που αγαπούν πολύ* (μτφ Πλακούλα Μ.). Αθήνα, εκδόσεις Φυτράκη Α. Ε.

Pervin A.L., & John P.O. (2001). *Θεωρίες Προσωπικότητας (Ερευνα και Εφαρμογές)* (μτφ Αλεξανδροπούλου, Α. και Δασκαλοπούλου, Ε.)Αθηνά: Τυπώθητω Δαρδάνος.

Στεφανίδου, Α. (2010). *Ενδοοικογενειακή Βία: Η έννοια της οικογένειας και η διαδικασία της ποινικής διαμεσολάβησης*. Εκδόσεις: Νομική Βιβλιοθήκη.

Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης (2011). Για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας.
<http://www.isotita.gr/var/uploads/NOMOTHESIA/INTERNATIONAL>.

Τσιγκρής, Α. (2002). *Η σεξουαλική βία κατά των γυναικών και των παιδιών*. Αθήνα: Σάκκουλας.

Χαρίτου-Φατούρου, Μ., Τατα- Αρσέλ, Λ.,Καββαδία, Α., Χλιόβα, Α.(2003). Οδηγός Συμβουλευτικής Γυναικών. ΚΕΘΙ, Αθήνα.

Walker, L. (1993). *Η κακοποιημένη γυναίκα* (Μτφρ. Τ. Ανθούλιας). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Wolfgang, M.E., & Ferracuti, F. (1995). *Η Υποκοουλτούρα της Βίας* (μτφ Φ. Μηλιώνη). Αθήνα, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΣΤΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να μελετηθούν οι σχέσεις που συνάπτουν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες με ένα/μία σύντροφο και κυρίως οι στάσεις τους στο θέμα των σχέσεων. Επιθυμούμε να βρούμε νέους και καλύτερους τρόπους για να αναγνωρίζουμε τα δυνατά και τα αδύναμα σημεία στις σχέσεις των ανθρώπων και ευελπιστούμε ότι αυτές οι πληροφορίες θα χρησιμοποιηθούν για να βοηθηθούν άνθρωποι με προβλήματα σχέσεων.

Η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου είναι εθελοντική. Όλες οι απαντήσεις σας θα είναι απολύτως εμπιστευτικές και ανώνυμες. ΔΕΝ θα ζητηθεί το ονοματεπώνυμό σας και οι απαντήσεις σας δεν θα συνδεθούν ποτέ και με κανένα τρόπο μαζί σας. Παρακαλούμε απαντήστε σε όλες τις ερωτήσεις χωρίς να παραλείψετε κάποια.

A. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ. Συμπληρώστε με ένα X στην απάντηση που σας αντιπροσωπεύει.

1. Φύλο: Άνδρας Γυναίκα

2. Ηλικία:.....

3. Σε ποιο έτος των σπουδών είστε;

1° 3° Τελειόφοιτος.....

2° 4°

4. Έχετε σχέση;

ΝΑΙ ΟΧΙ

5. **Αν Ναι:** Ποια είναι η κατάσταση της σχέσης σας;

Αρραβωνιασμένοι Απλά βγαίνουμε Άλλο

Παντρεμένοι Συζούμε

6. Ποια είναι η διάρκεια της σχέσης σας; (σε μήνες)

7. Σημειώστε ποιο από τα παρακάτω σας αντιπροσωπεύει:

Αυτό τον καιρό έχω μια σχέση που έχει κρατήσει τουλάχιστον ένα μήνα.

Είχα μια σχέση η οποία κράτησε τουλάχιστον ένα μήνα, αλλά αυτή η σχέση δεν υπάρχει πια. Απάντησε τις υπόλοιπες ερωτήσεις σχετικά με την πιο πρόσφατη σχέση σου (η οποία διήρκεσε ένα μήνα ή παραπάνω).

8. Ποια είναι η ανώτερη εκπαιδευτική βαθμίδα που ολοκλήρωσε ο πατέρας σας;

Δημοτικό	☐	Ι.Ε.Κ.	☐	Μεταπτυχιακό	☐
Γυμνάσιο	☐	Επαγγελματική Σχολή	☐	Διδακτορικό	☐
Λύκειο	☐	Α.Ε.Ι./ Α.Τ.Ε.Ι.	☐	Άλλο.....	☐

9. Ποια είναι η ανώτερη εκπαιδευτική βαθμίδα που ολοκλήρωσε η μητέρα σας;

Δημοτικό	☐	Ι.Ε.Κ.	☐	Μεταπτυχιακό	☐
Γυμνάσιο	☐	Επαγγελματική Σχολή	☐	Διδακτορικό	☐
Λύκειο	☐	Α.Ε.Ι./ Α.Τ.Ε.Ι.	☐	Άλλο.....	☐

10. Έχετε σκεφτεί εάν κάποια στιγμή υπήρξατε θύμα βίας σε μια συντροφική σχέση;

ΝΑΙ ΟΧΙ

11. Έχετε σκεφτεί εάν κάποια στιγμή χρησιμοποιήσατε βία σε μια συντροφική σχέση;

ΝΑΙ ΟΧΙ

12. Έχετε συμμετάσχει ποτέ σε μια ομάδα, έχετε παρακολουθήσει ένα σεμινάριο ή έχετε ακούσει κάτι για την ενδοοικογενειακή βία;

ΝΑΙ ΟΧΙ

B. Παρακάτω παρατίθεται ένας αριθμός από δηλώσεις που συνήθως εξηγούν την ενδοοικογενειακή βία. Παρακαλώ να υποδείξετε τη συμφωνία ή τη διαφωνία σας με αυτές τις δηλώσεις με τη βοήθεια μια κλίμακας έξι βαθμίδων που συνοδεύει κάθε δήλωση. Αν και μερικές από τις δηλώσεις μπορεί να σας φανούν προσβλητικές, θυμηθείτε ότι δεν αντιπροσωπεύουν προσωπικές σας εμπειρίες αλλά στάσεις που συχνά χρησιμοποιούνται για να εξηγήσουν τις περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας. Εάν συμφωνείτε με μια δήλωση συμπληρώστε με ένα X πάνω από το κενό που ανταποκρίνεται στο βαθμό συμφωνία σας. Εάν διαφωνείτε με μια δήλωση συμπληρώστε ένα X πάνω από το κενό που ανταποκρίνεται στο βαθμό διαφωνία σας.

Για παράδειγμα:

A. Τα περισσότερα δόντια χαλάνε επειδή δεν τα βουρτσίζουμε προσεκτικά.

Διαφωνώ	_____	_____	_____	_____	_X_	_____	Συμφωνώ
Απόλυτα							Απόλυτα
	1	2	3	4	5	6	

Το X πάνω από το 5 δείχνει ένα μεγάλο βαθμό συμφωνίας. Παρακαλώ απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις βασισμένοι στην άποψή σας και μόνο. Δεν υπάρχουν σωστές και λανθασμένες απαντήσεις.

13. Το ποσοστό του σεξ και της βίας που εμφανίζεται στα Μ.Μ.Ε. σήμερα επηρεάζει έντονα ένα σύζυγο να επιτεθεί σωματικά στη γυναίκα του.

Διαφωνώ	_____	_____	_____	_____	_____	_____	Συμφωνώ
Απόλυτα							Απόλυτα
	1	2	3	4	5	6	

14. Η ενδοοικογενειακή βία είναι αποτέλεσμα του γεγονότος ότι οι γυναίκες θεωρούνται από την κοινωνία ως ιδιοκτησία των συζύγων τους.

Διαφωνώ	_____	_____	_____	_____	_____	_____	Συμφωνώ
Απόλυτα							Απόλυτα
	1	2	3	4	5	6	

15. Ένας σύζυγος που επιτίθεται σωματικά στη γυναίκα του θα πρέπει να συλλαμβάνεται για την πράξη του.

Διαφωνώ	_____	_____	_____	_____	_____	_____	Συμφωνώ
Απόλυτα							Απόλυτα
	1	2	3	4	5	6	

16. Ένας άνδρας που επιτίθεται σωματικά στη γυναίκα του είναι ψυχικά άρρωστος ή ψυχολογικά διαταραγμένος.

Διαφωνώ	_____	_____	_____	_____	_____	_____	Συμφωνώ
Απόλυτα							Απόλυτα
	1	2	3	4	5	6	

17. Η ενδοοικογενειακή βία μπορεί να αποδοθεί κυρίως στις ιδιορρυθμίες της προσωπικότητας του άνδρα συζύγου.

Διαφωνώ	_____	_____	_____	_____	_____	_____	Συμφωνώ
Απόλυτα	1	2	3	4	5	6	Απόλυτα

18. Η γυναίκα είναι αυτή που προκαλεί το σύζυγό της να της επιτεθεί σωματικά.

Διαφωνώ	_____	_____	_____	_____	_____	_____	Συμφωνώ
Απόλυτα	1	2	3	4	5	6	Απόλυτα

19. Η ενδοοικογενειακή βία είναι προϊόν μιας ανδροκρατούμενης κοινωνίας.

Διαφωνώ	_____	_____	_____	_____	_____	_____	Συμφωνώ
Απόλυτα	1	2	3	4	5	6	Απόλυτα

20. Οι γυναίκες ενθαρρύνουν την ενδοοικογενειακή βία ασκώντας κακή κριτική, προκαλώντας το θυμό του συζύγου τους και πάει λέγοντας.

Διαφωνώ	_____	_____	_____	_____	_____	_____	Συμφωνώ
Απόλυτα	1	2	3	4	5	6	Απόλυτα

21. Οι γυναίκες βιώνουν τη σωματική επίθεση των συζύγων τους γιατί το αξίζουν.

Διαφωνώ	_____	_____	_____	_____	_____	_____	Συμφωνώ
Απόλυτα	1	2	3	4	5	6	Απόλυτα

22. Η ενδοοικογενειακή βία μπορεί να αποφευχθεί εάν η γυναίκα προσπαθεί με κάθε τρόπο να ευχαριστεί τον άντρα της.

Διαφωνώ	_____	_____	_____	_____	_____	_____	Συμφωνώ
Απόλυτα	1	2	3	4	5	6	Απόλυτα

23. Η ενδοοικογενειακή βία είναι πιο πιθανό να συμβαίνει σε μη-σταθερό οικογενειακό περιβάλλον.

Διαφωνώ	_____	_____	_____	_____	_____	_____	Συμφωνώ
Απόλυτα	1	2	3	4	5	6	Απόλυτα

24. Η ενδοοικογενειακή βία είναι πιο πιθανό να συμβεί σε οικογένειες με φτωχές διαπροσωπικές σχέσεις.

Διαφωνώ	_____	_____	_____	_____	_____	_____	Συμφωνώ
Απόλυτα	1	2	3	4	5	6	Απόλυτα

25. Η χρήση αλκοόλ και ναρκωτικών από τον άνδρα σύζυγο προκαλεί την ενδοοικογενειακή βία.

Διαφωνώ	_____	_____	_____	_____	_____	_____	Συμφωνώ
Απόλυτα	1	2	3	4	5	6	Απόλυτα

26. Η ενδοοικογενειακή βία συμβαίνει επειδή η κοινωνία την αποδέχεται μέσα στο γάμο.

Διαφωνώ	_____	_____	_____	_____	_____	_____	Συμφωνώ
Απόλυτα	1	2	3	4	5	6	Απόλυτα

27. Η ενδοοικογενειακή βία είναι πιο πιθανό να συμβεί σε κακής φήμης περιοχές.

Διαφωνώ	_____	_____	_____	_____	_____	_____	Συμφωνώ
Απόλυτα	1	2	3	4	5	6	Απόλυτα

28. Όσο το άγχος σ' ένα γάμο αυξάνει τόσο αυξάνεται και η πιθανότητα εμφάνισης της ενδοοικογενειακής βίας.

Διαφωνώ	_____	_____	_____	_____	_____	_____	Συμφωνώ
Απόλυτα	1	2	3	4	5	6	Απόλυτα

29. Η ενδοοικογενειακή βία είναι πιο πιθανό να συμβεί σε οικογένειες που έχουν απομονωθεί κοινωνικά από την κοινότητα.

Διαφωνώ	_____	_____	_____	_____	_____	_____	Συμφωνώ
Απόλυτα	1	2	3	4	5	6	Απόλυτα

30. Οι σύζυγοι που επιτίθενται σωματικά στις γυναίκες τους δεν μπορούν να ελέγξουν τη βίαιη συμπεριφορά τους.

Διαφωνώ	_____	_____	_____	_____	_____	_____	Συμφωνώ
Απόλυτα	1	2	3	4	5	6	Απόλυτα

31. Οι σύζυγοι που επιτίθενται στις γυναίκες τους είχαν κυριαρχικούς, επιθετικούς πατεράδες που επίσης χρησιμοποιούσαν βία.

Διαφωνώ	_____	_____	_____	_____	_____	_____	Συμφωνώ
Απόλυτα	1	2	3	4	5	6	Απόλυτα

32. Η εμφάνιση του γυναικείου κινήματος και του φεμινισμού έχουν αυξήσει την εμφάνιση της ενδοοικογενειακής βίας.

Διαφωνώ	_____	_____	_____	_____	_____	_____	Συμφωνώ
Απόλυτα	1	2	3	4	5	6	Απόλυτα

33. Οι γυναίκες σύζυγοι υπερβάλλουν σχετικά με τις σωματικές και ψυχολογικές επιπτώσεις της ενδοοικογενειακής βίας.

Διαφωνώ	_____	_____	_____	_____	_____	_____	Συμφωνώ
Απόλυτα	1	2	3	4	5	6	Απόλυτα

34. Στην κοινωνία μας είναι προνόμιο του συζύγου να χτυπάει τη γυναίκα του στο σπίτι του.

Διαφωνώ	_____	_____	_____	_____	_____	_____	Συμφωνώ
Απόλυτα	1	2	3	4	5	6	Απόλυτα

35. Οι σύζυγοι χτυπούν τις γυναίκες τους γιατί στην κοινωνία μας αυτού του είδους τη συμπεριφορά θεωρείται αποδεκτή για την ανδρική ταυτότητα.

Διαφωνώ	_____	_____	_____	_____	_____	_____	Συμφωνώ
Απόλυτα	1	2	3	4	5	6	Απόλυτα

Γ. Ανεξάρτητα με το πόσο καλά τα πάει ένα ζευγάρι, υπάρχουν φορές που διαφωνούν μεταξύ τους, ενοχλείται ο ένας από τον άλλον, θέλουν διαφορετικά πράγματα, ή απλά διαπληκτίζονται ή καβγαδίζουν επειδή είναι σε άσχημη διάθεση, είναι κουρασμένοι ή για κάποιους άλλους λόγους. Τα ζευγάρια, επίσης, έχουν πολλούς διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους διευθετούν συνήθως τις διαφορές τους. Αυτή είναι μια λίστα από πράγματα που ίσως συμβαίνουν όταν έχετε διαφορές στη σχέση σας. Παρακαλώ κυκλώστε πόσες φορές κάνατε καθένα απ' αυτά τα πράγματα τον τελευταίο χρόνο και πόσες φορές τα έκανε ο/η σύντροφός σου τον τελευταίο χρόνο. Εάν εσύ ή ο/η σύντροφός σου δεν κάνατε κανένα απ' αυτά τα πράγματα τον τελευταίο χρόνο αλλά συνέβησαν πιο πριν σημειώστε το 7. Για παράδειγμα:

Πόσο συχνά συνέβη αυτό;

1= Μία φορά τον τελευταίο χρόνο	4= 6- 10 φορές τον τελευταίο χρόνο
2= Δυο φορές τον τελευταίο χρόνο	5= 11- 20 φορές τον τελευταίο χρόνο
3= 3-5 φορές τον τελευταίο χρόνο	6= Περισσότερες από 20 φορές τον χρόνο
0= Αυτό δεν έχει συμβεί ποτέ	7= Καμία φορά τον τελευταίο χρόνο αλλά πιο πριν

36. Έδειξα στο σύντροφό μου ότι ενδιαφερόμουν παρόλο που διαφωνούσαμε.	1 2 3 4 5 6 7 0
37. Ο/ η σύντροφός μου μου έδειξε ενδιαφέρον παρόλο που διαφωνούσαμε.	1 2 3 4 5 6 7 0
38. Εξήγησα τη δική μου άποψη στο/στη σύντροφό μου σε μια διαφωνία.	1 2 3 4 5 6 7 0
39. Ο/ η σύντροφός μου μου εξήγησε τη δική του/της άποψη σε μια διαφωνία.	1 2 3 4 5 6 7 0
40. Προσέβαλα ή έβρισα το/τη σύντροφό μου.	1 2 3 4 5 6 7 0
41. Ο/η σύντροφος μου το έκανε αυτό σε μένα.	1 2 3 4 5 6 7 0
42. Πέταξα κάτι στο/στη σύντροφό μου που θα μπορούσε να τον/την τραυματίσει.	1 2 3 4 5 6 7 0
43. Ο/η σύντροφός μου το έκανε αυτό σε μένα.	1 2 3 4 5 6 7 0
44. Στραμπούλιξα το χέρι ή τράβηξα τα μαλλιά του/της συντρόφου μου.	1 2 3 4 5 6 7 0
45. Ο/η σύντροφός μου το έκανε αυτό σε μένα.	1 2 3 4 5 6 7 0

46. Έδειξα σεβασμό για τα συναισθήματα του/της συντρόφου μου σχετικά με κάποιο θέμα. 1 2 3 4 5 6 7 0
47. Ο σύντροφός μου έδειξε σεβασμό για τα συναισθήματά μου πάνω σ' ένα θέμα. 1 2 3 4 5 6 7 0
48. Έσπρωξα ή εξανάγκασα το σύντροφό μου. 1 2 3 4 5 6 7 0
49. Ο σύντροφός μου το έκανε αυτό σε μένα. 1 2 3 4 5 6 7 0
50. Χρησιμοποίησα μαχαίρι ή όπλο εναντίον του/της συντρόφου μου. 1 2 3 4 5 6 7 0
51. Ο/η σύντροφος μου το έκανε αυτό σε μένα. 1 2 3 4 5 6 7 0
52. Απεκάλεσα το/τη σύντροφό μου χοντρό/η ή άσχημο/η. 1 2 3 4 5 6 7 0
53. Ο/η σύντροφός μου με αποκάλεσε χοντρό/η ή άσχημος/η. 1 2 3 4 5 6 7 0
54. Γρονθοκόπησα ή χτύπησα το/τη σύντροφό μου με κάτι που θα μπορούσε να τον/την τραυματίσει. 1 2 3 4 5 6 7 0
55. Ο/η σύντροφός μου το έκανε αυτό σε μένα. 1 2 3 4 5 6 7 0
56. Κατέστρεψα κάτι που ανήκε στο/στη σύντροφό μου. 1 2 3 4 5 6 7 0
57. Ο/η σύντροφός μου το έκανε αυτό σε μένα. 1 2 3 4 5 6 7 0
58. Αποπειράθηκα να πνίξω το/τη σύντροφό μου. 1 2 3 4 5 6 7 0
59. Ο/η σύντροφός μου το έκανε αυτό σε μένα. 1 2 3 4 5 6 7 0
60. Φώναξα ή ούρλιαξα στο/στη σύντροφό μου. 1 2 3 4 5 6 7 0
61. Ο/η σύντροφός μου το έκανε αυτό σε μένα. 1 2 3 4 5 6 7 0
62. Έσπρωξα το/τη σύντροφό μου πάνω σ' ένα τοίχο. 1 2 3 4 5 6 7 0
63. Ο/η σύντροφός μου το έκανε αυτό σε μένα. 1 2 3 4 5 6 7 0

64. Είπα ότι ήμουν σίγουρος/η ότι θα μπορούσαμε να λύσουμε ένα πρόβλημα. 1 2 3 4 5 6 7 0
65. Ο/η σύντροφός μου ήταν σίγουρος/η ότι θα μπορούσαμε να λύσουμε ένα πρόβλημα. 1 2 3 4 5 6 7 0
66. Έδειρα το/τη σύντροφό μου. 1 2 3 4 5 6 7 0
67. Ο/η σύντροφός μου το έκανε αυτό σε μένα. 1 2 3 4 5 6 7 0
68. Άρπαξα βίαια το/τη σύντροφο μου. 1 2 3 4 5 6 7 0
69. Ο/η σύντροφος μου το έκανε αυτό σε μένα. 1 2 3 4 5 6 7 0
70. Βγήκα έξω από το δωμάτιο ή το σπίτι ή την αυλή κατά τη διάρκεια μιας διαφωνίας. 1 2 3 4 5 6 7 0
71. Ο/η σύντροφός μου βγήκε έξω από το δωμάτιο ή το σπίτι ή την αυλή κατά τη διάρκεια μιας διαφωνίας. 1 2 3 4 5 6 7 0
72. Χαστούκισα το/τη σύντροφό μου. 1 2 3 4 5 6 7 0
73. Ο/η σύντροφός μου το έκανε αυτό σε μένα. 1 2 3 4 5 6 7 0
74. Πρότεινα κάποιο συμβιβασμό σε μια διαφωνία. 1 2 3 4 5 6 7 0
75. Ο/η σύντροφός μου πρότεινε κάποιο συμβιβασμό σε μια διαφωνία. 1 2 3 4 5 6 7 0
76. Έκαψα ή ζεμάτισα το/τη σύντροφό μου σκόπιμα. 1 2 3 4 5 6 7 0
77. Ο/η σύντροφός μου το έκανε αυτό σε μένα. 1 2 3 4 5 6 7 0
78. Κατηγόρησα το/τη σύντροφό μου ότι είναι απαίσιος/α εραστής. 1 2 3 4 5 6 7 0
79. Ο/η σύντροφος μου με κατηγόρησε το ίδιο. 1 2 3 4 5 6 7 0

80. Έκανα κάτι για να πειστώσω το/τη σύντροφό μου. 1 2 3 4 5 6 7 0
81. Ο/η σύντροφός μου το έκανε το ίδιο σε μένα. 1 2 3 4 5 6 7 0
82. Απειλήσα ότι θα χτυπήσω ή θα πετάξω κάτι στο/στη σύντροφό μου. 1 2 3 4 5 6 7 0
83. Ο/η σύντροφός μου έκανε το ίδιο σε μένα. 1 2 3 4 5 6 7 0
84. Κλώτσησα το/τη σύντροφό μου. 1 2 3 4 5 6 7 0
85. Ο/η σύντροφός μου με κλώτσησε. 1 2 3 4 5 6 7 0
86. Συμφώνησα να δοκιμάσουμε μια λύση σε μια διαφωνία
που πρότεινε ο/η σύντροφός μου. 1 2 3 4 5 6 7 0
87. Ο/η σύντροφός μου συμφώνησε να δοκιμάσουμε
μια λύση που πρότεινα εγώ. 1 2 3 4 5 6 7 0

Σας ευχαριστούμε για τη συμμετοχή σας σε αυτή την έρευνα.

Παραγοντική Ανάλυση για την Κλίμακα για την Απόδοση Ευθύνης για την Ενδοοικογενειακή βία

Παράγοντας 1	Φορτίσεις
6. Η γυναίκα είναι αυτή που προκαλεί το σύζυγό της να της επιτεθεί σωματικά.	.715
9. Οι γυναίκες βιώνουν τη σωματική επίθεση των συζύγων τους γιατί το αξίζουν.	.799
10. Η ενδοοικογενειακή βία μπορεί να αποφευχθεί εάν η γυναίκα προσπαθεί με κάθε τρόπο να ευχαριστήσει τον άνδρα της.	.686
20. Η εμφάνιση του γυναικείου κινήματος και του φεμινισμού έχουν αυξήσει την εμφάνιση της ενδοοικογενειακής βίας.	.564
21. Οι γυναίκες σύζυγοι υπερβάλλουν σχετικά με τις σωματικές και ψυχολογικές επιπτώσεις της ενδοοικογενειακής βίας.	.640
22. Στην κοινωνία μας είναι προνόμιο του συζύγου να χτυπάει τη γυναίκα του στο σπίτι του.	.560

Παράγοντας 2	Φορτίσεις
2. Η ενδοοικογενειακή βία είναι αποτέλεσμα του γεγονότος ότι οι γυναίκες θεωρούνται από την κοινωνία ως ιδιοκτησία των συζύγων τους.	.403
4. Ένας άνδρας που επιτίθεται σωματικά στη γυναίκα του είναι ψυχικά άρρωστος ή ψυχολογικά διαταραγμένος.	.427
12. Η ενδοοικογενειακή βία είναι πιο πιθανό να συμβεί σε οικογένειες με φτωχές διαπροσωπικές σχέσεις.	.549
13. Η χρήση αλκοόλ και ναρκωτικών από τον άνδρα σύζυγο προκαλεί την ενδοοικογενειακή βία.	.490
14. Η ενδοοικογενειακή βία συμβαίνει επειδή η κοινωνία την αποδέχεται μέσα στο γάμο.	.610
16. Όσο το άγχος σ' ένα γάμο αυξάνει τόσο αυξάνεται και η πιθανότητα εμφάνισης της ενδοοικογενειακής βίας	.563
17. Η ενδοοικογενειακή βία είναι πιο πιθανό να συμβεί σε οικογένειες που έχουν απομονωθεί κοινωνικά από την κοινότητα.	.576

18. Οι σύζυγοι που επιτίθενται σωματικά στις γυναίκες τους δεν μπορούν να ελέγξουν τη βίαιη συμπεριφορά τους.	.514
19. Οι σύζυγοι που επιτίθενται στις γυναίκες τους είχαν κυριαρχικούς, επιθετικούς πατεράδες που επίσης χρησιμοποιούσαν βία.	.503

Παράγοντας 3	Φορτίσεις
5. Η ενδοοικογενειακή βία μπορεί να αποδοθεί κυρίως στις ιδιορρυθμίες της προσωπικότητας του άνδρα- συζύγου.	.451
18. Οι σύζυγοι που επιτίθενται σωματικά στις γυναίκες τους δεν μπορούν να ελέγξουν τη βίαιη συμπεριφορά τους.	.502

Παραγοντική Ανάλυση για τη Διαπράξη της Αναθεωρημένης Κλίμακας των Τακτικών Σύγκρουσης

Παράγοντας 1	Φορτίσεις
Πέταξα κάτι στο/ στη σύντροφό μου που θα μπορούσε να τον τραυματίσει	.737
Στραμπούλιξα το χέρι ή τραβήξα τα μαλλια του/ της συντρόφου μου.	.753
Έσπρωξα ή εξανάγκασα το/ τη σύντροφό μου	.741
Χρησιμοποίησα μαχαίρι/ όπλο στο/ στη σύντροφό μου.	.786
Απεκάλεσα το σύντροφο χοντρό/ άσχημο.	.689
Γρονθοκόπησα ή χτύπησα το/ τη σύντροφό μου με κάτι που θα τον τραυμάτιζε.	.886
Κατέστρεψα κάτι που ανήκε στο/ στη σύντροφο μου.	.829
Αποπειράθηκα να πνίξω το/ τη σύντροφό μου.	.793
Έσπρωξα το/ τη σύντροφό μου πάνω σ' ένα τοίχο.	.851
Έδειρα το/ τη σύντροφο μου.	.886
Άρπαξα βίαια το / τη σύντροφό μου.	.754
Χαστούκισα το/ τη σύντροφό μου.	.692
Έκαψα ή ζεμάτισα το/ τη σύντροφό μου σκόπιμα.	.823

Κατηγόρησα το σύντροφό μου ότι είναι απαίσιος/ α εραστής.	.674
Απειλήσα ότι θα χτυπήσω ή θα πετάξω κάτι στο σύντροφο.	.741
Κλώτησα το/ τη σύντροφό μου.	.810

Παράγοντας 2	Φορτίσεις
Έδειξα στο/ στη σύντροφο μου ότι ενδιαφερόμουν παρόλο που διαφωνούσαμε.	.591
Εξήγησα τη δική μου άποψη στο/ στη σύντροφο μου σε μια διαφωνία.	.694
Έδειξα σεβασμό για τα συναισθήματα του/ της συντρόφου μου σχετικά με κάποιο θέμα.	.591
Είπα ότι ήμουν σίγουρος /η ότι θα μπορούσαμε να λύσουμε ένα πρόβλημα.	.729
Πρότεινα κάποιο συμβιβασμό σε μια διαφωνία.	.724
Συμφώνησα να δοκιμάσουμε μια λύση σε μια διαφωνία που πρότεινε ο/ η σύντροφός μου	.759

Παράγοντας 3	Φορτίσεις
Προσέβαλα ή έβρισα το/ τη σύντροφό μου.	.586
Πέταξα κάτι στο/ στη σύντροφο μου που θα μπορούσε να τον / την τραυματίσει.	.438
Φώναξα ή ούρλιαξα στο/ στη σύντροφο μου.	.408

Παραγοντική Ανάλυση για τη Θυματοποίηση της Αναθεωρημένης Κλίμακας των Τακτικών Σύγκρουσης

Παράγοντας 1	Φορτίσεις
Ο/ Η σύντροφος πέταξε κάτι που θα μπορούσε να με τραυματίσει	.811
Ο/ Η σύντροφος στραμπούλιξε το χέρι ή τράβηξε τα μαλλιά μου.	.812
Ο/ Η σύντροφος με έσπρωξε ή με εξανάγκασε.	.624
Ο/ Η σύντροφος χρησιμοποίησε μαχαίρι/ όπλο.	.833
Ο/ Η σύντροφος με απεκάλεσε χοντρό/ άσχημο.	.763
Ο/ Η σύντροφός μου με γρονθοκόπησε ή χτύπησε με κάτι που θα με τραυμάτιζε.	.834
Ο/η σύντροφος μου κατέστρεψε κάτι που μου ανήκε.	.860
Ο/ η σύντροφός μου αποπειράθηκε να με πνίξει.	.896
Ο/ η σύντροφός μου με έσπρωξε πάνω σ' ένα τοίχο.	.767
Ο/ η σύντροφός μου με έδειρε.	.841
Ο/ η σύντροφός μου με άρπαξε βίαια.	.841
Ο/ η σύντροφός μου με χαστούκισε.	.776
Ο/ η σύντροφός μου με έκαψε ή ζεμάτισε τη σκόπιμα.	.646
Ο/ η σύντροφός μου με κατηγορήσε ότι είναι απαίσιος/ α εραστής.	.863
Ο/ η σύντροφός μου απείλησε ότι θα χτυπήσει ή θα πετάξει κάτι.	.570
Ο/ η σύντροφός μου με κλώττησε.	.751

Παράγοντας 2	Φορτίσεις
Ο/ η σύντροφος έδειξε ότι ενδιαφερόταν παρόλο που διαφωνούσαμε.	.641
Ο/ η σύντροφος μου εξήγησε τη δική του άποψη σε μια διαφωνία.	.655
Ο/ η σύντροφός μου έδειξε σεβασμό για τα συναισθήματα μου	.546

σχετικά με κάποιο θέμα.	
Ο/ η σύντροφος μου είπε ότι ήταν σίγουρος /η ότι θα μπορούσαμε να λύσουμε ένα πρόβλημα.	.776
Ο/ η σύντροφος πρότεινε κάποιο συμβιβασμό σε μια διαφωνία.	.769
Ο/ η σύντροφος συμφώνησε να δοκιμάσουμε μια λύση σε μια διαφωνία που πρότεινα εγώ.	.810

Παράγοντας 3	Φορτίσεις
Ο/ η σύντροφος με προσέβαλα ή έβρισε .	.521
Ο/ η σύντροφός μου πέταξα κάτι που θα μπορούσε να με τραυματίσει.	.442
Ο/ η σύντροφος μου φώναξε ή ούρλιαξε σε μένα.	.442

Στατιστικές Αναλύσεις

1. Διαφοροποίηση του έτους σπουδών των φοιτητών ως προς την απόδοση ευθύνης για περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας

Με τη μέθοδο ανάλυσης διακύμανσης κατά ένα παράγοντα με ανεξάρτητα δείγματα επιχειρήθηκε να μελετηθεί η ύπαρξη διαφορών ανάμεσα στα έτη σπουδών ως προς την απόδοση ευθύνης στην κοινωνία, στις καταστάσεις, στο θύμα και στο θύτη. Η μεταβλητή έτος σπουδών είναι κατηγορική με τέσσερα επίπεδα: 1^ο έτος, 2^ο έτος, 3^ο έτος, 4^ο έτος που αντανακλούν τέσσερις πληθυσμούς και η απόδοση ευθύνης που είναι αριθμητική μεταβλητή και δέχεται ως τιμές τη συνολική βαθμολογία των υποκειμένων του δείγματος. Ο στόχος ήταν να συγκριθούν οι τέσσερις πληθυσμιακοί μέσοι όροι μ_1 , μ_2 , μ_3 , μ_4 που αντιστοιχούν στις ομάδες 1, 2, 3 και 4. Η διαφορά των μέσων όρων των πρωτοετών ($M= 3.17$, $SD= 0,68$) των δευτεροετών ($M= 3.40$, $SD= 0.72$), των φοιτητών του τρίτου έτους ($M= 3.37$, $SD= 0.65$), του τέταρτου έτους ($M= 3.35$, $SD= 0.75$) δεν είναι στατιστικά σημαντική ως προς την απόδοση ευθύνης στην κοινωνία ($F_{(3,186)}= 2.060$, $p= .10$).

Ως προς την απόδοση ευθύνης στις καταστάσεις η διαφορά μεταξύ των μέσων όρων των φοιτητών του πρώτου έτους ($M= 4$, $SD= 0.65$), του δεύτερου έτους ($M= 4.14$, $SD=0.73$), του τρίτου έτους ($M= 4.08$, $SD=0.84$) και του τέταρτου έτους ($M= 4.24$, $SD= 0.71$) δεν είναι στατιστικά σημαντική ($F_{(3,186)}= 0.842$, $p=.47$). Επίσης στατιστικά σημαντική δεν είναι η διαφορά των μέσων όρων των φοιτητών του πρώτου έτους ($M= 2.77$, $SD= 0,99$), του δεύτερου έτους ($M= 2.52$, $SD= 1.07$), του τρίτου έτους ($M= 2.58$, $SD= 0.82$) και του τέταρτου έτους ($M=2.56$, $SD= 0.85$) ως προς την απόδοση ευθύνης στο θύμα ($F_{(3,186)}= .637$, $p=.59$).

Ως προς την απόδοση ευθύνης στο θύτη η εφαρμογή απλής μη συσχετισμένης ανάλυσης διακύμανσης έδειξε ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική επίδραση ($F(3,186)=2.938, p=.03$). Ο έλεγχος πολλαπλών συγκρίσεων Scheffe έδειξε ότι η ομάδα των πρωτοετών ($M=4.13, SD= 1.01$) διαφέρει στατιστικά σημαντικά από την ομάδα των τεταρτοετών ($M=4.55, SD= 0.71$). Πιο συγκεκριμένα οι τεταρτοετείς φοιτητές συνηθίζουν να αποδίδουν την ευθύνη στο θύτη πιο συχνά σε σχέση με τους πρωτοετείς φοιτητές.

2. Διαφοροποίηση του είδους της σχέσης των φοιτητών ως προς την κλίμακα απόδοσης ευθύνης για τα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας

Για να διαπιστωθεί η διαφοροποίηση του είδους της σχέσης των φοιτητών ως προς την απόδοση ευθύνης για την ενδοοικογενειακή βία εφαρμόστηκε η μέθοδος της ανάλυσης διακύμανσης κατά ένα παράγοντα με ανεξάρτητα δείγματα. Η μεταβλητή είδος σχέσης κατηγοριοποιήθηκε σε πέντε ομάδες: στους παντρεμένους, σε αυτούς που δηλώνουν ότι απλά βγαίνουν, σε αυτούς που συζούν, σε αυτούς που δεν έχουν σχέση και σε αυτούς που η σχέση του δεν εμπίπτει σε μια από τις παραπάνω κατηγορίες.

Ως προς την απόδοση ευθύνης στην κοινωνία παρατηρήθηκε στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση καθώς $F(4,185)= 2.971, Sig.= .02$. Για να ελεγχθεί ποιοι μέσοι όροι διαφέρουν στατιστικά σημαντικά χρησιμοποιήθηκαν οι έλεγχοι πολλαπλής σύγκρισης. Ο έλεγχος Scheffe έδειξε ότι η ομάδα των φοιτητών που συζούν ($M= 3.62, SD= .77$) διαφέρει στατιστικά σημαντικά από την ομάδα των ατόμων που η σχέση τους δεν εμπίπτει σε κάποιες από τις κατηγορίες που τους έθεσαν ($M= 2.94, SD=.83$). Αυτό σημαίνει ότι οι φοιτητές που συζούν με το/ τη

σύντροφό τους αποδίδουν την ευθύνη στο κοινωνικό πλαίσιο σε σχέση με τους φοιτητές που δεν κατηγοριοποιούν τη σχέση τους σε μια από τις προτεινόμενες κατηγορίες.

Ως προς την απόδοση ευθύνης στις καταστάσεις παρατηρήθηκε ότι το $F=2.006$ και το $\text{Sig.}=.09$ ή $p=.09$ οπότε το $p>.05$. Αυτό σημαίνει ότι δεν υπήρξε στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ των κατηγοριών της μεταβλητής του είδους της σχέσης και της απόδοσης ευθύνης στις καταστάσεις.

Ως προς την απόδοση ευθύνης στο θύμα παρατηρήθηκε ότι το $F=.278$ και το $\text{Sig.}=.89$ ή $p=.89$ οπότε το $p>.05$. Αυτό φανερώνει ότι δεν υπήρξε στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ των κατηγοριών της μεταβλητής του είδους της σχέσης και της απόδοσης ευθύνης στο θύμα.

Τέλος ως προς την απόδοση ευθύνης στο θύτη παρατηρήθηκε ότι το $F(4,185)=1.707$, $\text{Sig.}=.15$. Αυτό φανερώνει ότι δεν υπήρξε στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ των κατηγοριών της μεταβλητής του είδους της σχέσης και της απόδοσης ευθύνης στο θύτη.

3. Η διαφοροποίηση του έτους σπουδών ως προς το ποσοστό και τη συχνότητα χρήσης σωματικής βίας

Για να διερευνηθεί αν υφίστανται διαφορές μεταξύ των φοιτητών ανά έτος σπουδών ως προς την ποσοστιαία επικράτηση της χρήσης σωματικής βίας εφαρμόστηκε η μέθοδος ανάλυσης διακύμανσης (one-way Anova). Η μεταβλητή έτος σπουδών διαχωρίστηκε σε τέσσερις κατηγορίες (πρώτο έτος, δεύτερο έτος, τρίτο έτος, τέταρτο έτος σπουδών). Βρέθηκε εδώ ότι το $F=6.214$, $\text{Sig}=.000$ ή το $p=.000$ άρα το $p<.05$. Αυτό φανερώνει ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ των ομάδων των φοιτητών ανά έτος σπουδών. Για να ελεγχθεί

ποιος από τους μέσους όρους διαφέρει σημαντικά από τους άλλους χρησιμοποιήθηκαν οι έλεγχοι πολλαπλής σύγκρισης. Ο έλεγχος Scheffe έδειξε ότι οι πρωτοετείς διαφέρουν σημαντικά από τους δευτεροετείς και τους τριτοετείς. Ο μέσος όρος των πρωτοετών ($M= 49.25$, $SD= 7.45$) ήταν μεγαλύτερος από το μέσο όρο των δευτεροετών ($M= 47.77$, $SD= 6.38$) και από την ομάδα των τριτοετών ($M= 40.80$, $SD=6.15$).

Παρομοίως πραγματοποιήθηκε έλεγχος one- way Anova ως προς τη συχνότητα χρήσης σωματικής βίας. Παρατηρήθηκε ότι το $F= 4.029$, $Sig.= .01$ ή $p=.01$ οπότε το $p<.05$. Αυτό σημαίνει ότι οι μέσοι όροι μεταξύ των ομάδων των φοιτητών ανά έτος διαφέρουν. Προκειμένου να ελεγχθεί ποιος από τους μέσους όρους διαφέρει στατιστικά σημαντικά χρησιμοποιήθηκαν οι έλεγχοι πολλαπλής σύγκρισης. Ο έλεγχος Scheffe έδειξε ότι η ομάδα των πρωτοετών φοιτητών ($M= 17.85$, $SD= 15.17$) διαφέρει σημαντικά από την ομάδα των τριτοετών φοιτητών ($M= 1.56$, $SD= 1.01$) ως προς τη συχνότητα χρήσης σωματικής βίας.

4. Η διαφοροποίηση του έτους σπουδών ως προς την ποσοστιαία επικράτηση και τη συχνότητα χρήσης της ψυχολογικής βίας

Για να διερευνηθεί αν υφίστανται διαφορές μεταξύ των φοιτητών ανά έτος σπουδών ως προς την ποσοστιαία επικράτηση της χρήσης ψυχολογικής βίας εφαρμόστηκε η μέθοδος ανάλυσης διακύμανσης (one- way Anova). Η μεταβλητή έτος σπουδών διαχωρίστηκε σε τέσσερις κατηγορίες (πρώτο έτος, δεύτερο έτος, τρίτο έτος, τέταρτο έτος σπουδών). Βρέθηκε εδώ ότι το $F= 1.060$, $Sig= .368$ ή το $p=.368$ άρα το $p>.05$. Αυτό φανερώνει ότι δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ των ομάδων των φοιτητών ανά έτος σπουδών.

Παρομοίως πραγματοποιήθηκε έλεγχος one- way Anova ως προς τη συχνότητα χρήσης ψυχολογικής βίας. Παρατηρήθηκε ότι το $F= 4.868$, $Sig.= .003$ ή $p=.003$ οπότε το $p<.05$. Αυτό σημαίνει ότι οι μέσοι όροι μεταξύ των ομάδων των φοιτητών ανά έτος διαφέρουν ως προς τη συχνότητα χρήσης της ψυχολογικής βίας. Προκειμένου να ελεγχθεί ποιος από τους μέσους όρους διαφέρει στατιστικά σημαντικά χρησιμοποιήθηκαν οι έλεγχοι πολλαπλής σύγκρισης. Ο έλεγχος Scheffe έδειξε ότι η ομάδα των πρωτοετών φοιτητών ($M= 12$, $SD= 7.25$) διαφέρει σημαντικά από την ομάδα των τριτοετών φοιτητών ($M= 6.78$, $SD= 4.63$) η οποία διαφέρει από την ομάδα των τεταρτοετών φοιτητών ($M= 11.55$, $SD= 9.93$). Αυτό σημαίνει ότι οι πρωτοετείς χρησιμοποιούν πιο συχνά ψυχολογική βία στις σχέσεις τους σε σχέση με τους τριτοετείς φοιτητές. Οι τριτοετείς φοιτητές χρησιμοποιούν λιγότερο συχνά ψυχολογική βία στις σχέσεις τους σε σχέση με τους τεταρτοετείς φοιτητές.

5. Η διαφοροποίηση του είδους σχέσης των φοιτητών ως προς την ποσοστιαία επικράτηση και τη συχνότητα χρήσης της ψυχολογικής βίας

Για να διαπιστωθεί η διαφοροποίηση του είδους της σχέσης των φοιτητών ως προς την ποσοστιαία επικράτηση της χρήσης ψυχολογικής βίας χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος της ανάλυσης διακύμανσης κατά ένα παράγοντα με ανεξάρτητα δείγματα. Η μεταβλητή είδος σχέσης κατηγοριοποιείται στις εξής ομάδες: βγαίνουμε, συζούμε, άλλο, παντρεμένοι, δεν έχουμε σχέση. Παρατηρήθηκε ότι το $F= 1.367$, $Sig.= .24$ ή $p=.24$ οπότε το $p>.05$ άρα δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των πέντε ομάδων της μεταβλητής του είδους της σχέσης ως προς την ποσοστιαία επικράτηση της χρήσης ψυχολογικής βίας.

Ως προς τη συχνότητα χρήσης της σωματική βίας βρέθηκε ότι το $F= .994$ και το $Sig=.41$ ή το $p= .41$ οπότε το $p>.05$ άρα ούτε ως προς τη συχνότητα χρήσης

ψυχολογικής βίας παρατηρήθηκε στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ των πέντε ομάδων της μεταβλητής του είδους της σχέσης.

6. Η διαφοροποίηση του μορφωτικού επιπέδου του πατέρα ως προς την απόδοση ευθύνης για τα περιστατικά της ενδοοικογενειακής βίας

Για να διαπιστωθεί η διαφοροποίηση του μορφωτικού επιπέδου του πατέρα των φοιτητών ως προς την απόδοση ευθύνης στην κοινωνία για την ενδοοικογενειακή βία έγινε χρήση της μεθόδου της ανάλυσης διακύμανσης κατά ένα παράγοντα με ανεξάρτητα δείγματα. Η μεταβλητή μορφωτικό επίπεδο του πατέρα κατηγοριοποιήθηκε στις εξής εννέα (9) ομάδες: δημοτικό, γυμνάσιο, λύκειο, ΙΕΚ, Α.Τ.Ε.Ι./Α.Ε.Ι, Επαγγελματικό Λύκειο, Μεταπτυχιακό, Διδακτορικό, Άλλο . Ως προς την απόδοση ευθύνης στην κοινωνία παρατηρήθηκε εδώ ότι το $F=1.237$ και $Sig.=.28$ ή $p=.28$ οπότε το $p>0.05$, δηλαδή το αποτέλεσμα δεν είναι στατιστικά σημαντικό. Επιπλέον στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των μέσων όρων των επιπέδων του μορφωτικού επιπέδου του πατέρα δε βρέθηκε ως προς την απόδοση ευθύνης στις καταστάσεις ($F=.560$, $Sig.= .85$ ή $p= .85$ αφού $p>0.05$). Επίσης δεν παρατηρήθηκε στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ των μέσων όρων των εννέα ομάδων του μορφωτικού επιπέδου του πατέρα ως προς την απόδοσης ευθύνης στο θύτη ($F=1.698$, $Sig.= .10$ ή $p= .10$ αφού $p>0.05$). Τέλος και ως προς την απόδοσης ευθύνης στο θύμα δεν υπήρξε κάποια στατιστικά σημαντική διαφορά ($F= .763$, $Sig.= .63$ ή $p=.63$ αφού $p>0.05$).

7. Η διαφοροποίηση του μορφωτικού επιπέδου της μητέρας ως προς την απόδοση ευθύνης για περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας

Προκειμένου να διερευνηθεί αν υφίστανται διαφορές μεταξύ των εννέα ομάδων της μεταβλητής του μορφωτικού επιπέδου της μητέρας (δημοτικό, γυμνάσιο, λύκειο, ΙΕΚ, Α.Τ.Ε.Ι./Α.Ε.Ι, Επαγγελματικό Λύκειο, Μεταπτυχιακό, Διδακτορικό, Άλλο) εφαρμόστηκε έλεγχος One- way Anova. Όσον αφορά τη διαφοροποίηση του μορφωτικού επιπέδου της μητέρας ως προς την απόδοση ευθύνης στην κοινωνία δεν παρατηρήθηκε στατιστικά σημαντική διαφορά ($F= .731$, $Sig.= .66$ ή $p= .66$ οπότε $p>0.05$ άρα το αποτέλεσμα δεν είναι στατιστικά σημαντικό) κάτι το οποίο δείχνει ότι δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ των εννέα μέσων όρων του μορφωτικού επιπέδου της μητέρας (δημοτικό: $M=3.64$, $SD=0.80$, γυμνάσιο: $M=3.10$, $SD=0.70$, λύκειο: $M=3.39$, $SD=0.65$, ΙΕΚ: $M=3.30$, $SD=0.66$, ΑΕΙ/ΤΕΙ: $M=3.25$, $SD=0.72$, Μεταπτυχιακό: $M=3.38$, $SD=0.39$, Διδακτορικό: $M= 3.00$, Άλλο: $M=3.17$, $SD=1.41$). Παρόμοια δεν σημειώθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ των μέσων όρων των εννέα κατηγοριών του μορφωτικού επιπέδου της μητέρας ως προς την απόδοσης ευθύνης στις καταστάσεις ($F= .397$, $Sig.= .92$ ή $p=.92$). Επίσης δεν παρατηρήθηκε στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση ως προς την απόδοση ευθύνης στο θύμα ($F= .567$, $Sig.= .80$ ή $p= .80$) αλλά ούτε και ως προς την απόδοση ευθύνης στο θύτη ($F= 1.158$, $Sig.= .32$ ή $p=.32$).

8. Η διαφοροποίηση του μορφωτικού επιπέδου της μητέρας των φοιτητών ως προς το ποσοστό και τη συχνότητα χρήσης σωματικής βίας

Για να διαπιστωθεί η διαφοροποίηση του μορφωτικού επιπέδου της μητέρας των φοιτητών ως προς την ποσοστιαία επικράτηση της χρήσης της σωματικής βίας έγινε χρήση της μεθόδου ανάλυσης διακύμανσης κατά ένα παράγοντα με ανεξάρτητα

δείγματα. Η μεταβλητή μορφωτικό επίπεδο της μητέρας κατηγοριοποιήθηκε στις εξής εννέα (9) ομάδες: δημοτικό, γυμνάσιο, λύκειο, ΙΕΚ, Α.Τ.Ε.Ι./Α.Ε.Ι, Επαγγελματικό Λύκειο, Μεταπτυχιακό, Διδακτορικό, Άλλο. Παρατηρήθηκε εδώ ότι το $F= 1.573$ και $Sig= .136$ ή $p= .136$ οπότε το $p>.05$ δηλαδή το αποτέλεσμα δεν είναι στατιστικά σημαντικό. Αυτό φανερώνει ότι δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των εννέα ομάδων του μορφωτικού επιπέδου της μητέρας ως προς την ποσοστιαία επικράτηση της χρήσης της σωματικής βίας.

Παρόμοια για να διαπιστωθεί η διαφοροποίηση του μορφωτικού επιπέδου της μητέρας των φοιτητών ως προς τη συχνότητα χρήσης της σωματικής βίας εφαρμόστηκε η μέθοδος της ανάλυσης διακύμανσης (one-way ANOVA). Παρατηρήθηκε εδώ ότι το $F=.405$, $Sig. =.86$ ή $p= .86$ οπότε το $p>.05$ δηλαδή δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των μέσων όρων των εννέα ομάδων του μορφωτικού επιπέδου της μητέρας ως προς τη συχνότητα χρήσης της σωματικής βίας.

9. Η διαφοροποίηση του μορφωτικού επιπέδου του πατέρα των φοιτητών ως προς το ποσοστό χρήσης και της συχνότητας χρήσης σωματικής βίας

Για να διαπιστωθεί η διαφοροποίηση του μορφωτικού επιπέδου του πατέρα των φοιτητών ως προς το ποσοστό επικράτησης της χρήσης σωματικής βίας έγινε χρήση της μεθόδου one- way ANOVA. Η μεταβλητή μορφωτικό επίπεδο του πατέρα διαφοροποιήθηκε στις εξής εννέα ομάδες δημοτικό, γυμνάσιο, λύκειο, ΙΕΚ, Α.Τ.Ε.Ι./Α.Ε.Ι, Επαγγελματικό Λύκειο, Μεταπτυχιακό, Διδακτορικό, Άλλο. Παρατηρήθηκε εδώ ότι το $F= .727$ και το $Sig= .62$ ή $p= .62$ δηλαδή το $p>.05$ οπότε δεν βρέθηκε στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των εννέα ομάδων ως προς την ποσοστιαία επικράτηση της χρήσης σωματικής βίας.

Παρόμοια έλεγχος έγινε ως προς τη συχνότητα χρήσης σωματικής βίας. Παρατηρήθηκε ότι το $F= 1.650$ και το $Sig.= .14$ ή $p= .14$ οπότε το $p>.05$. Αυτό φανερώνει ότι δεν προκύπτει στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ των εννέα ομάδων του μορφωτικού επιπέδου του πατέρα ως προς τη συχνότητα χρήσης σωματική βίας.

10. Διαφοροποίηση του είδους της σχέσης των φοιτητών ως προς το ποσοστό και τη συχνότητα της χρήσης σωματική βίας

Για να διαπιστωθεί η διαφοροποίηση του είδους της σχέσης των φοιτητών ως προς την ποσοστιαία επικράτηση της χρήσης σωματικής βίας χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος της ανάλυσης διακύμανσης κατά ένα παράγοντα με ανεξάρτητα δείγματα. Η μεταβλητή είδος σχέσης κατηγοριοποιείται στις εξής ομάδες: βγαίνουμε, συζούμε, άλλο, παντρεμένοι, δεν έχουμε σχέση. Παρατηρήθηκε ότι το $F= .589$, $Sig.= .67$ ή $p= .67$ οπότε το $p>.05$ άρα δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των πέντε ομάδων της μεταβλητής του είδους της σχέσης ως προς την ποσοστιαία επικράτηση της χρήσης σωματικής βίας.

Ως προς τη συχνότητα χρήσης της σωματική βίας βρέθηκε ότι το $F= 1.140$ και το $Sig=.24$ ή το $p= .24$ οπότε το $p>.05$ άρα ούτε ως προς τη συχνότητα χρήσης σωματικής βίας παρατηρήθηκε στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ των πέντε ομάδων της μεταβλητής του είδους της σχέσης.

11. Η διαφοροποίηση του μορφωτικού επιπέδου της μητέρας ως προς το ποσοστό και τη συχνότητα χρήσης της ψυχολογικής βίας

Για να διαπιστωθεί η διαφοροποίηση του μορφωτικού επιπέδου της μητέρας των φοιτητών ως προς την ποσοστιαία επικράτηση της χρήσης της ψυχολογικής βίας

έγινε χρήση της μεθόδου ανάλυσης διακύμανσης κατά ένα παράγοντα με ανεξάρτητα δείγματα. Η μεταβλητή μορφωτικό επίπεδο της μητέρας κατηγοριοποιήθηκε στις εξής εννέα (9) ομάδες: δημοτικό, γυμνάσιο, λύκειο, ΙΕΚ, Α.Τ.Ε.Ι./Α.Ε.Ι, Επαγγελματικό Λύκειο, Μεταπτυχιακό, Διδακτορικό, Άλλο. Παρατηρήθηκε εδώ ότι το $F= 1.318$ και $Sig= .23$ ή $p= .23$ οπότε το $p>.05$ δηλαδή το αποτέλεσμα δεν είναι στατιστικά σημαντικό. Αυτό φανερώνει ότι δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των εννέα ομάδων του μορφωτικού επιπέδου της μητέρας ως προς το ποσοστό χρήσης της ψυχολογικής βίας.

Παρόμοια για να διαπιστωθεί η διαφοροποίηση του μορφωτικού επιπέδου της μητέρας των φοιτητών ως προς τη συχνότητα χρήσης της σωματικής βίας εφαρμόστηκε η μέθοδος της ανάλυσης διακύμανσης (one-way ANOVA). Παρατηρήθηκε εδώ ότι το $F=.147$, $Sig. =.33$ ή $p= .33$ οπότε το $p>.05$ δηλαδή δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των μέσων όρων των εννέα ομάδων του μορφωτικού επιπέδου της μητέρας ως προς τη συχνότητα χρήσης της σωματικής βίας.

12. Η διαφοροποίηση του μορφωτικού επιπέδου του πατέρα ως προς το ποσοστό και τη συχνότητα χρήσης της ψυχολογικής βίας

Για να διαπιστωθεί η διαφοροποίηση του μορφωτικού επιπέδου του πατέρα των φοιτητών ως προς το ποσοστό επικράτησης της χρήσης ψυχολογικής βίας έγινε χρήση της μεθόδου one- way ANOVA. Η μεταβλητή μορφωτικό επίπεδο του πατέρα διαφοροποιήθηκε στις εξής εννέα ομάδες δημοτικό, γυμνάσιο, λύκειο, ΙΕΚ, Α.Τ.Ε.Ι./Α.Ε.Ι, Επαγγελματικό Σχολή, Μεταπτυχιακό, Διδακτορικό, Άλλο. Παρατηρήθηκε εδώ ότι το $F=.942$ και το $Sig= .48$ ή $p= .48$ δηλαδή το $p>.05$ οπότε

δεν βρέθηκε στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των εννέα ομάδων ως προς την ποσοστιαία επικράτηση της χρήσης ψυχολογικής βίας.

Παρόμοια έλεγχος έγινε ως προς τη συχνότητα χρήσης ψυχολογικής βίας. Παρατηρήθηκε ότι το $F= .921$ και το $Sig.= .50$ ή $p= .50$ οπότε το $p<.05$. Αυτό φανερώνει ότι δεν προκύπτει στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ των εννέα ομάδων του μορφωτικού επιπέδου του πατέρα ως προς τη συχνότητα χρήσης ψυχολογικής βίας.

13. Σύγκριση των φοιτητών που έχουν σκεφτεί ότι υπήρξαν θύματα βίας ή θύτες βίας σε μια συντροφική σχέση ως προς την απόδοση ευθύνης για την κακοποίηση

Στη συνέχεια διερευνήθηκε εάν η ύπαρξη θύματος βίας διαφοροποιεί το που αποδίδουν οι φοιτητές την ευθύνη σε περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας. Για να εξεταστεί το αν υφίστανται διαφορές ανάμεσα στους φοιτητές που έχουν σκεφτεί ότι έχουν υπάρξει θύματα βίας και σε αυτούς που δεν έχουν υπάρξει θύματα ως προς την απόδοση ευθυνών στην κοινωνία, σε καταστάσεις, στο θύτη και στο θύμα εφαρμόστηκε ο έλεγχος t- test για ανεξάρτητα δείγματα. Εδώ διαπιστώθηκε ότι η διαφορά των μέσων όρων των φοιτητών που πιστεύουν ότι έχουν υπάρξει θύματα βίας ($M= 3.55$, $SD= .79$) και των φοιτητών που δεν έχουν υπάρξει θύματα βίας ($M= 3.55$, $SD= .70$) ως προς την απόδοση ευθύνης στις κοινωνικές αντιλήψεις για τα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας δεν είναι στατιστικά σημαντική ($t= 1.075$, $df= 188$, 2-tailed $p=.284$). Παρόμοια δεν φαίνεται να υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των φοιτητών που έχουν σκεφτεί ότι έχουν υπάρξει θύματα βίας και των φοιτητών που δεν έχουν υπάρξει θύματα βίας ως προς την απόδοση ευθύνης στις

καταστάσεις ($t = -.377$, $df = 188$, 2-tailed $p = .70$), στο θύμα ($t = -.247$, $df = 188$, 2-tailed $p = .80$) και στο θύτη ($t = -1.356$, $df = 188$, 2-tailed $p = .17$).

Για να εξεταστεί το αν υφίστανται διαφορές ανάμεσα στους φοιτητές που έχουν σκεφτεί ότι έχουν υπάρξει θύτες βίας και σε αυτούς που δεν έχουν υπάρξει θύτες ως προς την απόδοση ευθυνών στην κοινωνία, στο πλαίσιο, στο θύτη και στο θύμα εφαρμόστηκε ο έλεγχος t -test για ανεξάρτητα δείγματα. Εδώ διαπιστώθηκε ότι η διαφορά των μέσων όρων των φοιτητών που πιστεύουν ότι έχουν υπάρξει θύτες βίας ($M = 3.41$, $SD = .68$) και των φοιτητών που δεν έχουν υπάρξει δράστες ($M = 3.36$, $SD = .71$) ως προς την απόδοση ευθύνης στις κοινωνικές αντιλήψεις για τα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας δεν είναι στατιστικά σημαντική ($t = 0.331$, $df = 188$, 2-tailed $p = .741$). Επίσης στατιστικά σημαντική διαφορά ($t = 0.023$, $df = 188$, 2-tailed $p = .98$) δεν παρατηρήθηκε ως προς την απόδοση ευθύνης στις καταστάσεις μεταξύ των φοιτητών που έχουν σκεφτεί ότι έχουν υπάρξει θύτες κακοποίησης σε μια συντροφική σχέση ($M = 4.12$, $SD = .50$) και των φοιτητών που δεν έχουν υπάρξει δράστες ($M = 4.12$, $SD = .77$).

Σχετικά με την απόδοση ευθύνης ως προς το θύμα η διαφορά μεταξύ των φοιτητών που έχουν σκεφτεί ότι έχουν υπάρξει δράστες ($M = 3.33$, $SD = 1.20$) και των φοιτητών που δεν έχουν σκεφτεί ότι έχουν υπάρξει θύτες ($M = 2.49$, $SD = .85$) είναι στατιστικά σημαντική ($t = 3.375$, $df = 27.80$, 2-tailed $p = .002$). Πιο συγκεκριμένα φαίνεται ότι οι φοιτητές που έχουν σκεφτεί ότι έχουν υπάρξει θύτες τείνουν να κατηγορούν το θύμα σε σχέση με τους φοιτητές που δεν έχουν υπάρξει θύτες βίας. Τέλος όσον αφορά την απόδοση ευθύνης στο θύτη η διαφορά μεταξύ των φοιτητών που έχουν σκεφτεί ότι έχουν υπάρξει θύτες ($M = 3.75$, $SD = 1.02$) και των φοιτητών που δεν πιστεύουν ότι έχουν υπάρξει δράστες ($M = 4.53$, $SD = .67$) είναι στατιστικά σημαντική ($t = -3.664$, $df =$

27.21, 2-tailed $p = .001$). Οι φοιτητές δηλαδή που έχουν σκεφτεί ότι έχουν υπάρξει θύτες κατηγορούν λιγότερο το δράστη της κακοποίησης σε σύγκριση με τους φοιτητές που δεν έχουν υπάρξει θύτες.

14. Θυματοποίηση της ψυχολογικής βίας και παράγοντας φύλο

Το 91.1 % των φοιτητών δηλώνει ότι τουλάχιστον 1 φορά τους έχει ασκηθεί ψυχολογική βία. Επίσης το 91.1 % δηλώνει ότι του έχει ασκηθεί ήπια ψυχολογική βία. Το 32.1% του συνόλου των φοιτητών ανέφεραν ότι τους έχει ασκηθεί σοβαρή ψυχολογική βία.

Πιο συγκεκριμένα οι άνδρες σε ποσοστό 91.1% ανέφεραν ότι τουλάχιστον μία φορά τους ασκήθηκε ψυχολογική βία από τη σύντροφό τους και το 91.9% των γυναικών αντίστοιχα. Η διαφορά των μέσων όρων των ανδρών ($M = 91.1$) και των γυναικών ($M = 91.9$) ως προς τη ποσοστιαία επικράτηση της θυματοποίησης της ψυχολογικής βίας δεν ήταν στατιστικά σημαντική ($t = -.198$, $df = 187$, 2-tailed ή $p = .84$). Η διαφορά των μέσων όρων των ανδρών ($M = 9.96$, $SD = 8.43$) και των γυναικών ($M = 8.37$, $SD = 7.36$) ως προς τη συχνότητα θυματοποίησης της ψυχολογικής βίας δεν είναι στατιστικά σημαντική ($t = 1.323$, $df = 171$, 2-tailed ή $p = .18$).

Το 90,1 % των ανδρών ανέφεραν ότι τους έχει ασκηθεί ήπια ψυχολογική βία και το 91.9% των γυναικών αντίστοιχα. Η διαφορά μεταξύ των μέσων όρων των ανδρών ($M = 90.1$) και των γυναικών ($M = 91.9$) ως προς την ποσοστιαία επικράτηση της ήπιας ψυχολογικής βίας δεν αναφέρθηκε ως στατιστικά σημαντική ($t = -.434$, $df = 188$, 2-tailed ή $p = .66$). Η διαφορά των μέσων όρων των ανδρών ($M = 7.71$, $SD = 5.10$) και των γυναικών ($M = 7.01$, $SD = 5.10$) ως προς τη συχνότητα θυματοποίησής τους σε

περιστατικά ήπιας ψυχολογικής βίας τους από τους συντρόφους του δε βρέθηκε στατιστικά σημαντική ($t = .896$, $df = 171$, 2-tailed ή $p = .37$).

Το 34,4 % των ανδρών ανέφεραν ότι τους έχει ασκηθεί τουλάχιστον 1 φορά σοβαρή ψυχολογική βία και το 30.3% των γυναικών αντίστοιχα. Η διαφορά των μέσων όρων των ανδρών ($M = 34.3$) και γυναικών ($M = 30.3$) ως προς την ποσοστιαία επικράτηση της θυματοποίησής τους από το/ τη σύντροφο δεν αναφέρθηκε ως στατιστικά σημαντική ($t = .606$, $df = 187$, 2-tailed ή $p = .54$). Τέλος ως προς τη συχνότητα θυματοποίησης της σοβαρής ψυχολογικής βίας η διαφορά των μέσων όρων των ανδρών ($M = 6.10$, $SD = 5.35$) και γυναικών ($M = 4.13$, $SD = 5.04$) δεν είναι στατιστικά σημαντική ($t = 1.477$, $df = 59$, 2-tailed ή $p = .14$).

15. Θυματοποίηση της σωματικής βίας και παράγοντας φύλο

Το 37.9% του συνόλου των φοιτητών παραδέχθηκε ότι έχει υποστεί ένα τουλάχιστον επεισόδιο σωματικής βίας από το/ τη σύντροφό του. Το 34.7% δήλωσαν ότι έχει υποστεί ήπια σωματική βία και το 20.5% σοβαρή σωματική βία.

Οι άνδρες σε ποσοστό 38.4% ανέφεραν ότι έχουν υποστεί σωματική κακοποίηση και οι γυναίκες σε ποσοστό 37.4%. Η διαφορά των μέσων όρων των ανδρών ($M = 38.4$) που τους έχει ασκηθεί σωματική βία και των γυναικών ($M = 37.4$) που τους έχει ασκηθεί σωματική βία ως προς την ποσοστιαία επικράτηση της θυματοποίησής τους σε περιπτώσεις σωματικής βίας δεν είναι στατιστικά σημαντική ($t = .154$, $df = 188$, 2-tailed ή $p = .87$). Η διαφορά των μέσων όρων των ανδρών ($M = 14.51$, $SD = 16.16$) και των γυναικών ($M = 10.14$, $SD = 15.56$) ως προς τη συχνότητα θυματοποίησής τους ως προς τη σωματική βία δεν είναι στατιστικά σημαντική ($t = 1.171$, $df = 170$, 2-tailed ή $p = .24$).

Ήπια σωματική βία έχει υποστεί το 37,3% των ανδρών και το 32,3% των γυναικών. Η διαφορά των μέσων όρων των ανδρών ($M= 37.3$) και των γυναικών ($M=32.32$) ως προς την ποσοστιαία επικράτηση της ήπιας σωματικής βίας δεν είναι στατιστικά σημαντική ($t= -.726$, $df= 188$, 2-tailed ή $p= .46$). Η διαφορά των μέσων όρων των ανδρών ($M=7.71$, $SD= 7.43$) και των γυναικών ($M= 6.78$, $SD= 7.11$) ως προς τη συχνότητα θυματοποίησής τους σε περιστατικά ήπιας ψυχολογικής βίας δεν είναι στατιστικά σημαντική ($t= .515$, $df= 64$, 2-tailed ή $p= .60$)

Τέλος όσον αφορά τη σοβαρή σωματική βία το 21.9% των ανδρών ανέφεραν ότι τους έχει ασκηθεί τουλάχιστον 1 φορά και το 19.1% των γυναικών. Η διαφορά των μέσων όρων των ανδρών ($M= 21.9$) και των γυναικών ($M=19.1$) ως προς ποσοστιαία επικράτηση στην κλίμακα της θυματοποίησης της σοβαρής σωματικής βίας δεν βρέθηκε στατιστικά σημαντική ($t= .473$, $df= 188$, 2-tailed ή $p=.63$). Η διαφορά των μέσων όρων των ανδρών ($M= 12.30$, $SD= 9.28$) και των γυναικών ($M=8.32$, $SD= 11.72$) ως προς τη συχνότητα θυματοποίησης τους σχετικά με σοβαρή σωματική βία δεν είναι στατιστικά σημαντική ($t= 1.180$, $df = 54$, 2-tailed ή $p= .24$).

Πίνακες

Πίνακας 1: Θυματοποίηση της σωματικής βίας και παράγοντας φύλο

	Σύνολο	Ανδρες	Γυναίκες	t	p
	M (SD)	M (SD)	M (SD)		
Θυματοποίηση Σωματικής Βίας					
Ποσοστό	37.9	38.4	37.4	.154	.87
Συχνότητα	12.26 (15.90)	14.51 (16.16)	10.14 (15.56)	1.171	.24
Θυματοποίηση Ήπιες Σωματικής Βίας					
Ποσοστό	34.7	37.3	32.3	-.726	.46
Συχνότητα	7.26 (7.24)	7.71 (7.43)	6.78 (7.11)	.515	.60
Θυματοποίηση Σοβαρής Σωματικής Βίας					
Ποσοστό	20.5	21.9	19.1	.473	.63
Συχνότητα	10.36 (10.59)	12.30 (9.28)	8.32 (11.72)	1.180	.24

Πίνακας 2: Συσχέτιση μεταξύ του κάθε παράγοντα της Απόδοσης Ευθύνης για την Ενδοοικογενειακή Βία και του Ποσοστού και της Συχνότητας Χρήσης Σωματικής Βίας

	Απόδοση Ευθύνης στην Κοινωνία	Απόδοση Ευθύνης στις Καταστάσεις	Απόδοση Ευθύνης στο Θύμα	Απόδοση Ευθύνης στο Θύτη
Σύνολο φοιτητών				

Ποσοστό σωματικής Βία	-.004	.070	.255**	-.146
Συχνότητα Σωματικής Βίας	.199	-.003	.290	-.218
Άνδρες φοιτητές				
Ποσοστό σωματικής βίας	-.044	-.190	.266	-.256
Συχνότητα χρήσης σωματικής βίας	.274	.059	.264	-.185
Γυναίκες φοιτήτριες				
Ποσοστό χρήσης σωματικής βίας	.042	.239	.308	-.008
Συχνότητα χρήσης σωματικής βίας	.224	-.004	.103	-.084

**Η συσχέτιση είναι στατιστικά σημαντική στο επίπεδο $p < .001$

Πίνακας 3: Συσχέτιση του κάθε παράγοντα της Απόδοσης ευθύνης της ενδοοικογενειακής βίας και του ποσοστού και της συχνότητας της χρήσης σοβαρής σωματικής βίας

	Απόδοση Ευθύνης στην Κοινωνία	Απόδοση Ευθύνης στις Καταστάσεις	Απόδοση Ευθύνης στο Θύμα	Απόδοση Ευθύνης στο Θύτη
Σύνολο φοιτητών				
Ποσοστό Σοβαρής σωματικής Βία	-.042	.010	.198**	-.204**
Συχνότητα Σοβαρής	.325	.107	.379	-.124

Σωματικής Βίας				
Ανδρες φοιτητές				
Ποσοστό Σοβαρής σωματικής βίας	-.117	-.173	.210	-.335
Συχνότητα χρήσης σοβαρής σωματικής βίας	.610**	.338	.247	.083
Γυναίκες φοιτήτριες				
Ποσοστό χρήσης σοβαρής σωματικής βίας	.041	.128	.211	-.030
Συχνότητα χρήσης σοβαρής σωματικής βίας	.258	.030	.217	-.070

**Η συσχέτιση είναι στατιστικά σημαντική στο επίπεδο $p < .001$

Πίνακας 4: Συσχέτιση του κάθε παράγοντα της Απόδοσης Ευθύνης για την Ενδοοικογενειακή Βία και το ποσοστό και τη συχνότητα της ψυχολογικής βίας

	Απόδοση Ευθύνης στην Κοινωνία	Απόδοση Ευθύνης στις Καταστάσεις	Απόδοση Ευθύνης στο Θύμα	Απόδοση Ευθύνης στο Θύτη
Σύνολο φοιτητών				
Ποσοστό Ψυχολογικής Βίας	.077	.066	.087	.047
Συχνότητα Ψυχολογικής Βίας	.096	.025	.293**	-.181

Ανδρες φοιτητές				
Ποσοστό Ψυχολογικής βίας	.038	-.210	.164	-.061
Συχνότητα χρήσης ψυχολογικής βίας	.184	-.051	.307**	-.171
Γυναίκες φοιτήτριες				
Ποσοστό ψυχολογικής βίας	.117	.241	.007	.190
Συχνότητα χρήσης ψυχολογικής βίας	.035	.073	.197	-.119

**Η συσχέτιση είναι στατιστικά σημαντική στο επίπεδο $p < .001$

Πίνακας 5: Συσχέτιση της κάθε Υποκλίμακας της Απόδοσης της Ευθύνης της Ενδοοικογενειακής Βίας και του Ποσοστού και της Συχνότητας Χρήσης της Σοβαρής Ψυχολογικής Βίας

	Απόδοση Ευθύνης στην Κοινωνία	Απόδοση Ευθύνης στις Καταστάσεις	Απόδοση Ευθύνης στο Θύμα	Απόδοση Ευθύνης στο Θύτη
Σύνολο φοιτητών				
Ποσοστό Σοβαρής Ψυχολογικής Βίας	-.038	-.017	.148	-.118
Συχνότητα Σοβαρής Ψυχολογικής Βίας	.130	.096	.379**	-.124**
Ανδρες φοιτητές				
Ποσοστό Σοβαρής	-.045	-.165	.151	-.227

Ψυχολογικής βίας				
Συχνότητα χρήσης σοβαρής ψυχολογικής βίας	.181	.004	.287	-.216
Γυναίκες φοιτήτριες				
Ποσοστό σοβαρής ψυχολογικής βίας	-.018	.068	.135	.041
Συχνότητα χρήσης ψυχολογικής βίας σοβαρής	.136	.176	.207	-.102

Πίνακας 6: Συσχέτιση του κάθε παράγοντα της Απόδοσης Ευθύνης της Ενδοοικογενειακής Βίας και της Θυματοποίησης της Σωματικής Βίας

	Απόδοση Ευθύνης στην Κοινωνία	Απόδοση Ευθύνης στις Καταστάσεις	Απόδοση Ευθύνης στο Θύμα	Απόδοση Ευθύνης στο Θύτη
Σύνολο φοιτητών				
Ποσοστό Θυματοποίησης Σωματικής Βίας	-.001	.085	.241**	-.064
Συχνότητα Θυματοποίησης Σωματικής Βίας	.299	.085	.171	.207
Ποσοστό Θυματοποίησης Σοβαρής Σωματικής Βίας	.039	.075	.232**	-.091
Συχνότητα				

Θυματοποίησης Σοβαρής Σωματικής Βίας	.392**	.201	.265	-.148
Ανδρες φοιτητές				
Ποσοστό Θυματοποίησης Σωματικής βίας	-.003	-.174	.226	-.227
Συχνότητα Θυματοποίησης Σωματικής βίας	.245	.109	.268	-.239
Ποσοστό Θυματοποίησης Σοβαρής Σωματικής Βίας	.004	-.052	.276	-.209
Συχνότητα Θυματοποίησης Σοβαρής Σωματικής Βίας	.565**	.293	.373	-.123
Γυναίκες φοιτήτριες				
Ποσοστό Θυματοποίησης Σωματικής βίας	.003	.257	.345	.143
Συχνότητα Θυματοποίησης Σωματικής βίας	.396	.112	-.094	-.065
Ποσοστό Θυματοποίησης Σοβαρής Σωματικής Βίας	.083	.158	.214	.079

Συχνότητα Θυματοποίησης Σοβαρής Σωματικής Βίας	.372	.191	.049	-.051
---	------	------	------	-------

** Η συσχέτιση είναι στατιστικά σημαντική στο επίπεδο $p < .001$

Πίνακας 7: Συσχέτιση της κάθε Υποκλίμακας της Απόδοσης της ευθύνης για την ενδοοικογενειακή βία και της θυματοποίησης της ψυχολογικής βίας

	Απόδοση Ευθύνης στην Κοινωνία	Απόδοση Ευθύνης στις Καταστάσεις	Απόδοση Ευθύνης στο Θύμα	Απόδοση Ευθύνης στο Θύτη
Σύνολο φοιτητών				
Ποσοστό Θυματοποίησης Ψυχολογικής Βίας	.010	-.010	.086	.024
Συχνότητα Θυματοποίησης Ψυχολογικής Βίας	.179	.117	.252**	-.146
Ποσοστό Θυματοποίησης Σοβαρής Ψυχολογικής Βίας	-.075	-.007	.116	-.135
Συχνότητα Θυματοποίησης Σοβαρής Ψυχολογικής Βίας	.466**	.280	.322	-.146
Γυναίκες φοιτήτριες				
Ποσοστό Θυματοποίησης Ψυχολογικής Βίας	.046	.121	.056	.061
Συχνότητα				

Θυματοποίησης Ψυχολογικής Βίας	.177	.252	.113	.087
Ποσοστό Θυματοποίησης Σοβαρής Ψυχολογικής Βίας	.047	.158	.110	.128
Συχνότητα Θυματοποίησης Σοβαρής Ψυχολογικής Βίας	.468**	.415	-.150	-.010
Ανδρες φοιτητές				
Ποσοστό Θυματοποίησης Ψυχολογικής Βίας	.003	.257	.345**	.143
Συχνότητα Θυματοποίησης Ψυχολογικής Βίας	.215	-.079	.315**	-.269
Ποσοστό Θυματοποίησης Σοβαρής Ψυχολογικής Βίας	.083	.158	.214	.079
Συχνότητα Θυματοποίησης Σοβαρής Ψυχολογικής Βίας	.659**	.213	.555**	-.190

** Η συσχέτιση είναι στατιστικά σημανική στο επίπεδο $p < .001$

Πίνακας 8: Η επίδραση των δημογραφικών στοιχείων της έρευνας στην κλίμακα Απόδοσης Ευθύνης για την Ενδοοικογενειακή Βία (Domestic Violence Blame Scale)

	Μορφωτικό Επίπεδο πατέρα		Μορφωτικό επίπεδο μητέρας		Έτος σπουδών		Είδος σχέσης	
	F	Sig.	F	Sig.	F	Sig.	F	Sig.
Απόδοση ευθύνης στην κοινωνία	1.237	.28	.731	.664	2.060	.107	2.971	.021
Απόδοση ευθύνης στις καταστάσεις	.560	.85	.397	.921	.842	.47	2.006	.095
Απόδοση ευθύνης στο θύμα	1.698	.10	.567	.804	.637	.59	.278	.892
Απόδοση ευθύνης στο θύτη	.763	.636	1.158	.327	2.938	.035	1.707	.150

Πίνακας 9: Σύγκριση των φοιτητών που έχουν σκεφτεί ότι υπήρξαν θύματα βίας ή θύτες βίας σε μια συντροφική σχέση ως προς την απόδοση ευθύνης για την κακοποίηση

	Θύμα βίας		Θύτης βίας		t		p	
	M (SD)		M (SD)		Θύμα βίας	Θύτης βίας	Θύμα βίας	Θύτης βίας
Απόδοση ευθύνης στην κοινωνία	3.55 (.79)	3.55 (.70)	3.41 (.68)	3.36 (.71)	1.075	.331	.28	.74
Απόδοση ευθύνης στις καταστάσεις ή στο πλαίσιο	4.05 (.88)	4.12 (.72)	4.12 (.50)	4.12 (.77)	-.377	.023	.70	.98
Απόδοση ευθύνης στο θύμα	2.54 (.84)	2.61 (.95)	3.33 (1.20)	2.49 (.85)	-.247	3.375	.80	.002
Απόδοση ευθύνης στο θύτη	4.18 (.96)	4.45 (.74)	3.75 (1.02)	4.53 (.67)	-1.356	-3.664	.17	.001

Πίνακας 10: Η επίδραση των δημογραφικών Χαρακτηριστικών στην Κλίμακα για τη Χρήση της Σωματικής Βίας

	Μορφωτικό Επίπεδο Πατέρα		Μορφωτικό Επίπεδο Μητέρας		Έτος σπουδών		Είδος σχέσης	
	F	Sig.	F	Sig.	F	Sig.	F	Sig.
Ποσοστό Χρήσης Σωματικής Βίας	.727	.627	1.573	.13	6.214	.000	.589	.67
Συχνότητα Χρήσης Σωματικής Βίας	1.650	.14	.405	.86	4.029	.010	1.140	.24

Πίνακας 11: Η επίδραση των δημογραφικών στοιχείων στην Κλίμακα της Χρήσης της Ψυχολογικής βίας

	Μορφωτικό Επίπεδο Πατέρα		Μορφωτικό Επίπεδο Μητέρας		Έτος σπουδών		Είδος σχέσης	
	F.	Sig	F.	Sig.	F	Sig.	F	Sig.
Ποσοστό Χρήσης Ψυχολογικής Βίας	.942	.48	1.318	.23	1.060	.36	1.367	.24
Συχνότητα Χρήσης Ψυχολογικής Βίας	.921	.50	.147	.33	4.868	.003	.994	.41

Πίνακας 12: Σύγκριση Ανδρών και Γυναικών ως προς την Υποκλίμακα της Χρήσης της Διαπραγμάτευσης

	Ανδρες	Γυναίκες	t	p
	M (SD)	M (SD)		
Κλίμακα Διαπραγμάτευσης	62.71	73.56	-1.929	.055

Συνολικά	(35.27)	(41.59)		
Υποκλίμακα Διαπραγμάτευσης με βάση το συναίσθημα	33.95 (19.61)	38.39 (22.31)	-1.45	.14
Υποκλίμακα Διαπραγμάτευσης γνωστικού τύπου	28.77 (19.59)	35.16 (23.35)	-2.099	.042

Πίνακας 13: Συσχέτιση του κάθε παράγοντα της Απόδοσης Ευθύνης της Ενδοοικογενειακής Βίας και της Θυματοποίησης της Σωματικής Βίας

	Απόδοση Ευθύνης στην Κοινωνία	Απόδοση Ευθύνης στις Καταστάσεις	Απόδοση Ευθύνης στο Θύμα	Απόδοση Ευθύνης στο Θύτη
Σύνολο φοιτητών				
Ποσοστό Θυματοποίησης Σωματικής Βίας	-.001	.085	.241**	-.064
Συχνότητα Θυματοποίησης Σωματικής Βίας	.299	.085	.171	.207
Ποσοστό Θυματοποίησης Σοβαρής Σωματικής Βίας	.039	.075	.232**	-.091
Συχνότητα Θυματοποίησης Σοβαρής Σωματικής Βίας	.392**	.201	.265	-.148

Βία				
Ανδρες φοιτητές				
Ποσοστό Θυματοποίησης Σωματικής βίας	-003	-.174	.226	-.227
Συχνότητα Θυματοποίησης Σωματικής βίας	.245	.109	.268	-.239
Ποσοστό Θυματοποίησης Σοβαρής Σωματικής Βίας	.004	-.052	.276	-.209
Συχνότητα Θυματοποίησης Σοβαρής Σωματικής Βίας	.565**	.293	.373	-.123
Γυναίκες φοιτήτριες				
Ποσοστό Θυματοποίησης Σωματικής βίας	.003	.257	.345	.143
Συχνότητα Θυματοποίησης Σωματικής βίας	.396	.112	-.094	-.065
Ποσοστό Θυματοποίησης Σοβαρής Σωματικής Βίας	.083	.158	.214	.079
Συχνότητα				

Θυματοποίησης Σοβαρής Σωματικής Βίας	.372	.191	.049	-.051
--	------	------	------	-------

** Η συσχέτιση είναι στατιστικά σημαντική στο επίπεδο $p < .001$

Πίνακας 14: Θυματοποίηση της ψυχολογικής βίας και παράγοντας φύλο

	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	t	p
	M (SD)	M (SD)	M (SD)		
Θυματοποίηση Ψυχολογικής Βίας					
Ποσοστό	91.1	91.1	91.9	-.198	.84
Συχνότητα	9.13 (7.90)	9.96 (18.43)	8.37 (7.36)	1.323	.18
Θυματοποίηση Ήπιας Ψυχολογικής Βίας					
Ποσοστό	91.1	90.1	91.9	-.434	.66
Συχνότητα	7.34 (5.10)	7.71 (5.10)	7.01 (5.10)	.896	.37
Θυματοποίηση Σοβαρής Ψυχολογικής Βίας					
Ποσοστό	32.1	34.4	30.3	.606	.54
Συχνότητα	9.13 (5.24)	6.10 (5.33)	4.13 (5.04)	1.477	.14

